การศึกษาองค์ความรู้เชิงพฤกษศาสตร์ของชุมชนกะเหรี่ยง ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร

A Study of Ethnobotanical Knowledge of the Karen in Thung-Yai Naresuan Wildlife Sanctuary

เสนอต่อ

โครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบาย
การจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย(BRT)
สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ

โดย

มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์

พฤศจิกายน 2541

BRT 340001

การศึกษาองค์ความรู้เชิงพฤกษศาสตร์ของชุมชนกะเหรี่ยง ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร

A Study of Ethnobotanical Knowledge of the Karen in Thung-Yai Naresuan Wildlife Sanctuary

เสนอต่อ

โครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบาย

การจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย(BRT)

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ

โดย

มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์

พฤศจิกายน 2541

กิตติกรรมประกาศ

มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ใคร่ขอขอบคุณ โครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย (BRT) ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติที่ให้การสนับสนุนงบประมาณและเอื้ออำนวยให้เกิดการศึกษาแนวทางในการพัฒนาองค์ความรู้ในการจัดการทรัพยากรแบบมีส่วนร่วม ที่อาจมีความเป็นไปได้ในอนาคตอันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อสังคมไทย รวมทั้งขอขอบคุณ ศูนย์ฝึกอบรมวนศาสตร์ชุมชน แห่งภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (RECOFTC) โดย ดร.สมศักดิ์ สุขวงศ์ และคณะ ที่มีส่วนในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาโครงการฯนี้ตั้งแต่ตอนต้น และสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของคนกะเหรี่ยงโดยเปิดโอกาสให้คนกะเหรี่ยงได้เข้าร่วมรับการฝึกอบรมเรื่องพฤกษศาสตร์พื้นบ้าน รวมทั้งเฝ้าติดตามให้กำลังใจต่อการดำเนินงานเสมอมา ขอขอบคุณ กองทุนสัตว์ป่าโลกประจำประเทศไทย World Wild Fund For Nature (WWF) ในฐานะผู้ร่วมพัฒนากระบวนการวิจัยและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานในเรื่อง Ethnoecology ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับการดำเนินงานในครั้งนี้ และช่วยในการเผยแพร่ผลการวิจัยที่ได้ไปสู่เครือข่ายทางวิชาการรวมทั้งใช้เป็นแบบจำลองสำหรับโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการร่วมกับคนพื้นเมืองในภูมิภาคอื่นๆ

อย่างไรก็ดี โครงการฯมีความตระหนักเป็นอย่างยิ่งว่า เหตุปัจจัยที่ทำให้โครงการเกิดขึ้นในครั้งนี้ได้ก็เพราะคนกะเหรี่ยงในป่าทุ่งใหญ่นเรศวรได้อนุรักษ์ป่าผืนนี้ไว้เป็นอย่างดี และแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการอนุรักษ์เสมอมา รวมทั้งเปิดโอกาสให้สังคมได้เรียนรู้และทำความเข้าใจต่อวิถีชีวิตของการอยู่ร่วมกับป่าอย่างยั่งยืนที่ประกอบด้วยองค์ความรู้ด้านนิเวศวิทยาทรัพยากรธรรมชาติอย่างลึกซึ้ง ขอขอบคุณคนกะเหรี่ยงในป่าทุ่งใหญ่ฯ ทุกท่านที่ทำให้โครงการประสบความสำเร็จด้วยดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้เฒ่าหม่องเทอุ๊ ผู้เฒ่าหม่องเป่ และผู้เฒ่าหม่องยุเผ่ ในฐานะที่ปรึกษาโครงการผู้ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ลุล่วงด้วยดีและประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ทุกประการ

อลงกต ชูแก้ว

หัวหน้าโครงการวิจัย

พฤศจิกายน 2541

BRT 340001

บทคัดย่อ

โครงการศึกษาองค์ความรู้เชิงพฤกษศาสตร์ของชุมชนกะเหรี่ยงในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร เป็นโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่สะท้อนถึงกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างผู้วิจัยและคนในท้องถิ่นอย่างเต็มรูปแบบ ทั้งในเรื่องการกำหนดกรอบการศึกษา การกำหนดวิธีวิทยา การกำหนดระบบข้อมูลและการวิเคราะห์ รวมตลอดไปจนถึงการได้รับประโยชน์จากงานวิจัยร่วมกันระหว่างองค์ความรู้ใหม่ที่สนองตอบต่อโจทย์การวิจัยและกิจกรรมจากโครงการที่ช่วยให้เกิดการสืบค้น รวบรวม และการถ่ายทอดองค์ความรู้ของคนกะเหรี่ยงเองในระหว่างการดำเนินการ ทั้งนี้ฐานคิดต่อความรู้ทางด้านระบบนิเวศวิทยาและองค์ความรู้ที่ว่าด้วยพฤกษศาสตร์ของคนกะเหรี่ยงเองที่สามารถจำแนกความแตกต่างของประเภทป่า หรือการจำแนกชนิดพันธุ์พืช และการระบุถึงการใช้ประโยชน์จากพืชทั้งโดยคนและโดยสัตว์ป่าก็ได้รับการให้ความสำคัญในเหตุผลสนับสนุนที่สามารถหาข้อสรุปจากการผลการศึกษาครั้งนี้ได้เช่นกันที่พบว่า พรรณพืชจำนวน 461 ชนิดพันธุ์ที่สำรวจพบจากพื้นที่ศึกษา จำนวน 8 แหล่ง ซึ่งเป็นตัวแทนของสังคมป่าที่ได้รับการบันทึกไว้ไม่น้อยกว่า 41 ประเภท ของคนกะเหรี่ยงนั้น ได้ระบุถึงการใช้ประโยชน์ในด้านสมุนไพร จำนวน 143 ชนิดพันธุ์ เป็นอาหาร จำนวน 145 ชนิดพันธุ์ ใช้ในพิธีกรรม จำนวน 12 ชนิดพันธุ์ และใช้ประโยชน์โดยทั่วไป จำนวน 91 ชนิดพันธุ์ อีกทั้งพบว่ามีพรรณพืช จำนวน 190 ชนิดพันธุ์ที่เป็นประโยชน์ต่อสัตว์ป่า จากกลุ่มเผาะ (Paw : Shrub, Bamboo, Clumping, Vetgetation) จำนวน 31 ชนิดพันธุ์ กลุ่มเทิง (Teung : Tree) จำนวน 127 ชนิดพันธุ์ กลุ่มมือ (Meu : Woody climber/ Liana) จำนวน 26 ชนิดพันธุ์ และจากกลุ่มพา (Pa : Epiphyte (Commensal, Parasitic) จำนวน 6 ชนิดพันธุ์ ซึ่งมีสัตว์ป่าที่ใช้ประโยชน์อย่างน้อย 13 ชนิดพันธุ์ ประกอบด้วย *Elephas maximus, Bos gaurus, Sus scrofa, Muntiacus muntjak, Cervus unicolor, Helarctos malayanas, Capricornis sumatrensis*,Civetในวงศ์ Viverridae, *Lophura leuconelanos*, Gibbon ในวงศ์ Hylobatidae, ค่างในวงศ์ Cereopithecidae, *M.memestrina*, Squirrel ในวงศ์ Sciuridae, และสัตว์ปีกในกลุ่มนก(Birds) โดยที่องค์ความรู้ของคนกะเหรี่ยงก็สามารถที่จะอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของสังคมป่าและกระบวนการทางนิเวศกับพฤติกรรมของสัตว์ป่าที่เข้าใช้ประโยชน์ได้เป็นอย่างดี

ดังนั้นบทสรุปที่สำคัญซึ่งได้จากการดำเนินโครงการในครั้งนี้จึงได้แก่ข้อสรุปที่ว่า องค์ความรู้ทางด้านพฤกษศาสตร์ของชนเผ่าพื้นเมืองเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะนำไปสู่การหาข้อสรุปในทางนิเวศวิทยาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอีกทางหนึ่ง และนับเป็นองค์ความรู้ที่มีคุณค่าสมควรได้รับการให้ความสำคัญและการอนุรักษ์ไว้ด้วยการสนับสนุนให้พฤติกรรมในการใช้ประโยชน์แบบพึ่งพาต่อทรัพยากรของคนพื้นเมืองได้ดำรงอยู่ควบคู่กับวิถีชีวิตต่อไป อีกทั้งมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันไม่ให้ปัจจัยจากภายนอกเข้าไปส่งผลกระทบ

ต่อองค์ความรู้ที่มีอยู่ พร้อมกับการเอื้ออำนวยให้เกิดการใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้เหล่านั้นในการสร้างแผนการจัดการ และพัฒนาไปสู่กระบวนการติดตามตรวจสอบผลกระทบต่อทรัพยากรชีวภาพอย่างมีส่วนร่วมต่อไป

Abstract

The Karen Ethnobotanical Knowledge Study Project in Thung - Yai Naraesuan Wildlife Sanctuary is an action research project which reflects the participatory processes between the researchers and local people, such as in the establishment of study framework, methodology, data system and analysis. Not only research questions were answered, but activities under the project were undertaken to disseminate the Karen's knowledge which advantages to them at the same time. According to the Karen's conceptual base of ecological system and ethnobotanical knowledge, the types of forest can be identified. In this research project, the identification of forest types and plant species were verified andits result reveals that, by 461 plants species surveyed in 8 study areas as a representative of the recorded forest communities not less than 41 types, 143 plant species used for herb, 145 plant species used for food, 12 plant species used in rites and 91 plant species used in general. Besides, it's found that 190 plants species comprising 31 plant species of Paw (Shrub, Bamboo, Clumping, Vegetation), 127 plant species of Teung (Tree), 26 plant species of Meu (Woody climber / liana) and 6 plant species of Pa (Epiphyte (Commensal, Parasitic) are useful for wildlife at least 13 species as follows ; *Elephas maximus, Bos gaurus, Sus scrofa, Muntiacus muntjak, Cervus unicolor, Helarctos malayanas, Capricornis sumatrensis*, Civet in Viverridae Genus, *Lophura leuconelanos,* Gibbon in Hylobatidae Genus, Monkey in Cereopithecidae Genus, *M.memestrina*, Squirrel in Sciuridae Genus, and Birds. That's why the Karen's knowledge can illustrate the relation between the forest communities and ecological processes and the wildlife's behavior of forest use.

Therefore an important conclusion of this research project can illuminate the ethnobotanical knowledge of indigenous people which is considered as great instrument cluing to another natural resources ecology conclusion and as a worthy knowledge deserved to be taken into account and conserved by sustaining the livelihood by resources use in their area. Furthermore setting measures is required in a hurry in order to prevent any external factors impacting on an existing knowledge which benefits to accomplish bio - resources management plan and to develop knowledge relevant to participation and monitoring any impact on bio - resources.

สารบัญ

สารบัญ(ต่อ)

หน้า

สารบัญตาราง

สารบัญภาพ

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ภูมิหลัง

โครงการศึกษาองค์ความรู้เชิงพฤกษศาสตร์ของชุมชนกะเหรี่ยง ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร โดยการสนับสนุนงบประมาณจากโครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย (โครงการBRT) ได้เกิดขึ้นจากการที่มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ได้เข้าดำเนินโครงการศึกษาการวางแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมร่วมกับคนกะเหรี่ยงในพื้นที่นี้ระหว่างปี พ.ศ 2537 - พ.ศ 2539 และเมื่อโครงการดังกล่าวได้สิ้นสุดลงพร้อมกับข้อสรุปของการประเมินผลโครงการแบบมีส่วนร่วมระหว่างมูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าฯและตัวแทนองค์กรชุมชนในพื้นที่ พบว่ามีข้อเสนอจากคนกะเหรี่ยงเกี่ยวกับ การปฏิบัติการเพื่อการติดตามและตรวจสอบผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity Monitoring Program) เกิดขึ้น พร้อมกับข้อเรียกร้องของคนกะเหรี่ยงในการขอมีส่วนร่วมในกระบวนการดังกล่าวในทุกขั้นตอน ด้วยสาเหตุนี้ มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าฯ จึงได้ทำหน้าที่ในการประสานงานเพื่อให้เกิดการพัฒนาโครงการขึ้นในลำดับถัดมาเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงาน ทั้งนี้ในการประชุมเพื่อกำหนดรายละเอียดโครงการพบว่า กิจกรรมการสำรวจป่าได้รับการให้ความสำคัญเป็นพิเศษจากคนกะเหรี่ยงในพื้นที่โดยมีรายละเอียดซึ่งเป็นกิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการเข้าใจระบบนิเวศของคนกะเหรี่ยงโดยเฉพาะองค์ความรู้ด้านพฤกษศาสตร์เป็นประเด็นหลัก และมีเป้าหมายของคนกะเหรี่ยงเองในเบื้องต้นที่จะทำให้กิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่สนับสนุนให้เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้ระหว่างผู้รู้ในชุมชนกับกลุ่มที่สนใจรวมตลอดไปจนถึงกลุ่มหนุ่มสาวกะเหรี่ยงเกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ดีข้อจำกัดประการหนึ่งที่เป็นอุปสรรคเสมอมาของชุมชนบนความพยายามที่จะมีส่วนร่วมกับหน่วยงานของกรมป่าไม้หรือหน่วยงานอื่นๆที่จะก่อให้เกิดการทำงานร่วมกันในการอนุรักษ์ก็คือความแตกต่างในเรื่องภาษาและศาสตร์ทางด้านฐานความรู้อันมีที่มาซึ่งแตกต่างกัน ระหว่างความรู้ทางวิทยาศาสตร์กับความรู้ของท้องถิ่น (Indigenous Knowledge ; IK) ดังนั้นโครงการศึกษานี้จึงมีความพยายามในการขจัดข้อจำกัดดังกล่าวในเบื้องต้นให้ได้มากที่สุด ด้วยการแสวงหาทางออกร่วมกับคนกะเหรี่ยงในพื้นที่ เริ่มตั้งแต่การเชิญผู้นำและผู้รู้ในชุมชนเป็นที่ปรึกษาโครงการทำหน้าที่ในการระดมความคิดและความคาดหวังทั้งหมดที่ชุมชนคาดว่าจะได้รับจากโครงการนี้ เพื่อประกอบการสร้างกระบวนการ วิธีการ วิธีวิทยา และระบบการบันทึกข้อมูลขึ้น บนหลักการพื้นฐานสำคัญที่ว่า การศึกษาครั้งนี้เป็นของชุมชน วิธีการทั้งหมดที่เกิดขึ้นต้องเป็นกิจกรรมที่ชุมชนมีความเข้าใจและพึงพอใจสูงสุด โดยไม่มีข้อกังวลใดๆถึงผลสรุปของคนกะเหรี่ยงต่อรูปแบบของโครงการ เมื่อเป็นเช่นนั้นสิ่งที่ปรากฏในอนาคต ผลการศึกษาที่ได้ก็จะกลายเป็นการบันทึกอย่างเป็นระบบในรูปแบบที่ชุมชนต้องการและจะกลายเป็นเครื่องมือของคนกะเหรี่ยงที่จะใช้สำหรับการ

แก้ไขปัญหาโดยเฉพาะการสูญเสียองค์ความรู้ในเรื่องทรัพยากรในประเด็นต่างๆต่อไป และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาถึงเนื้อหาและข้อมูลที่ปรากฏย่อมนำไปสู่การทำความเข้าใจต่อสาธารณะและการแสวงหาข้อสนับสนุนในทางนโยบายเพื่อการให้ความสำคัญต่อชุมชนกะเหรี่ยงในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติตามความรู้ของชุมชนร่วมกับหน่วยงานของทางราชการและการสร้างแผนการจัดการร่วม (Co-Management Plan) ในอนาคต อย่างไรก็ดีถึงแม้ว่าการศึกษาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาในขั้นต้น และไม่ได้ให้ความสำคัญกับการใช้องค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เป็นตัวควบคุมแต่อย่างไร หากแต่น่าจะเป็นพื้นฐานสำคัญอันจะนำไปสู่การคิดค้นกระบวนการการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในระดับที่สูงขึ้นต่อไป ทั้งในแง่ของการสำรวจอย่างเป็นระบบ การจำแนก (Identification) การจัดทำอนุกรมวิธานพืช (Plant Texonomy) การแสวงหามาตรการอนุรักษ์ในสภาพธรรมชาติ (In-situ conservation) การตรวจสอบคุณสมบัติทางเคมี พันธุวิศวกรรม หรือการศึกษาในเรื่องสัตว์ศาสตร์ต่อไปในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์ของชุมชนกะเหรี่ยงตำบลไล่โว่ ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร 6 หมู่บ้าน จำแนกประเภทป่าตามองค์ความรู้ของชุมชน

2. เพื่อสร้างโอกาสให้ชุมชนนำกระบวนการถ่ายทอดความรู้เรื่องระบบนิเวศและกฎเกณฑ์รวมทั้งวัฒนธรรมการจัดการทรัพยากรตามวิถีชีวิตขยายสู่คนรุ่นใหม่

3. เพื่อสร้างแผนที่ภูมิปัญญาแสดงการจัดแบ่งประเภทป่าและการคุ้มครองภูมิความรู้ของชุมชน

4. เพื่อการติดตามตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศและการใช้ประโยชน์ของชุมชนเองในอนาคต

1.3 ขอบเขตการดำเนินงาน

เนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการศึกษาวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Action Research) อย่างเต็มรูปแบบ เพื่อให้บรรลุยุทธศาสตร์สำคัญตามเจตนารมณ์ของข้อตกลงร่วมระหว่างมูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าฯและคนกะเหรี่ยงในพื้นที่ กล่าวคือการปฏิบัติการร่วมกันในกระบวนการต่างๆของโครงการทุกขั้นตอน ดังนั้นเงื่อนไขสำคัญจึงอยู่ที่การจัดสรรเวลาในการดำเนินกิจกรรมที่ต้องเป็นไปในลักษณะที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนกะเหรี่ยง โดยที่ไม่ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมในรอบปีทั้งที่เป็นกิจกรรมทางการเกษตรและกิจกรรมพิธีกรรม อีกทั้งการคำนึงถึงความสอดคล้องในแง่ความร่วมมือและความเหมาะสมในเรื่องภูมิประเทศและข้อจำกัดในเรื่องฤดูกาล ประกอบกับข้อจำกัดของระยะเวลาโครงการ ดังนั้นเมื่อพิจารณาประกอบกับเนื้อหาองค์ความรู้ในเรื่องความเข้าใจระบบนิเวศวิทยาด้านป่าไม้ของคนกะเหรี่ยงซึ่งจะเป็นกรอบหลักในการศึกษาซึ่งพบว่ามีการจำแนกประเภทป่าไม่น้อยกว่า 41 ประเภท ทำให้การแสวงหาทางออกร่วมกันระหว่างมูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าฯกับคนกะเหรี่ยงในการคัดเลือกพื้นที่ศึกษาได้กำหนดกิจกรรมการสำรวจโดยคัดเลือกพื้นที่ศึกษาจากสังคมป่าประเภทใหญ่ 3 ประเภทที่มีการจำแนกไว้ เพื่อให้เป็นตัวแทนของพื้นที่ศึกษาทั้งหมด ประกอบกับการระบุถึงช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเดินทางเข้าสำรวจ ดังนั้นผลการคัดเลือกจึงได้พื้นที่ศึกษาจำนวน 8 พื้นที่ คือ

1. ป่าเดอ-เซกล่า
2. ป่าเวีย-เซกล่า
3. ป่าวากลือ-กล่า
4. ป่าเดอ-ที่ใน
5. ป่าวาผะดู-กล่า
6. ป่าเดอ-เซ
7. ป่าเดอ-เซพูกล่า
8. ป่าเดอเบ-ไล่กล่า

เมื่อทำการคัดเลือกตัวแทนสังคมป่าที่ศึกษาได้ ในการกำหนดตัวแปรตามซึ่งเป็นประเด็นที่นำมาซึ่งการสร้างวิธีวิทยาในการศึกษาจึงได้กำหนดเนื้อหาเพื่อให้ครอบคลุมในประเด็นดังต่อไปนี้

1. การใช้ประโยชน์จากพืชและสัตว์ป่า
2. การกระจายตัวของพรรณพืชตามป่าประเภทต่างๆ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทป่ากับชนิดของพืช

4. การจำแนกพืชที่พบตามประเภทป่าที่ศึกษา

5. ความสัมพันธ์ระหว่างชนิดพืชกับการใช้ประโยชน์ของสัตว์ป่าและความสัมพันธ์ระหว่างสัตว์ป่ากับประเภทป่าที่ศึกษา

6. การศึกษาในมิติเชิงวัฒนธรรม (ผ่านการสนทนากลุ่มย่อยระหว่างการสำรวจ และประวัติศาสตร์การใช้ประโยชน์ของพืชในด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องกับพืชที่สำรวจพบ)

7. การศึกษาเกณฑ์การใช้ประโยชน์ทรัพยากรพืชชนิดต่างๆที่สำรวจพบ (ผ่านการถ่ายทอดระหว่างผู้รู้ที่เป็นผู้นำในการทำกิจกรรมแต่ละครั้งต่อกลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมการศึกษา)

1.4 บริบทพื้นที่ศึกษา

ชุมชนกะเหรี่ยงในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรประกอบด้วย 6 หมู่บ้าน ทั้งหมดเป็นชุมชนดั้งเดิมที่มีประวัติการตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 200 ปี ทั้งนี้ทุกชุมชนได้ร่วมกับมูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าฯในการพัฒนากระบวนการตามที่ได้กล่าวแล้วในตอนต้นด้วยกัน แต่ในกรณีนี้จะได้ยกตัวอย่างสำหรับหนึ่งชุมชนคือ หมู่บ้านสะเนพ่อง ในการอธิบายให้เห็นความสัมพันธ์ในแง่ความหลากหลายของพันธุกรรมพืชจากการปรับตัวของชุมชนท่ามกลางสภาพนิเวศที่หลากหลายจนกระทั่งเป็นฐานข้อมูลที่ปรากฏในปัจจุบัน

หมู่บ้านสะเนพ่อง เป็นหมู่บ้านของคนไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง ซึ่งอยู่ห่างจากตัวอำเภอสังขละบุรีไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ 12 กิโลเมตร ที่ละติจูด 15 องศาเหนือ ลองติจูด 98.5 องศาตะวันออก อยู่ในบริเวณค่อนไปทางทิศตะวันตกของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร โดยหมู่บ้านตั้งอยู่ในหุบเขาหินปูน ที่ระดับความสูง 200 เมตร จากระดับน้ำทะเล มีห้วย “โรคี่” ไหลผ่านหมู่บ้านในทิศใต้ - ตะวันตก ระหว่างทางเข้าหมู่บ้าน มีเนินเขาไม้แดงลักษณะเนินค่อนข้างสูงเป็นเครื่องกีดขวางทางธรรมชาติจากอิทธิพลภายนอก ผาหินปูนและชั้นหินเป็นหมวดหินชุดราชบุรี ซึ่งเกิดอยู่ในช่วง Carbonifreous-Permian ประมาณ 230-300 ล้านปี และเพิ่งยกตัวขึ้นมาไม่นานนัก

การศึกษาพืชพรรณจากวิถีชีวิตคนกะเหรี่ยง

1. พืชพื้นราบ พืชที่ลุ่ม และพื้นที่อื่นๆที่มีกิจกรรมของคนกะเหรี่ยง

คนกะเหรี่ยงในชุมชนนี้ทุกคนทำเกษตรกรรมในระบบไร่หมุนเวียน (Rotation Shifting Cultivation Agriculture System) ดังนั้นกิจกรรมการทำเกษตรกรรมในบริบทนี้ของชาวกะเหรี่ยงจึงได้มีส่วนในการปรับตัวทำให้เกิดการดำรงอยู่ของพันธุกรรมพืช ภายใต้ขอบเขตของพื้นที่ไร่หมุนเวียนที่เป็นไร่ซาก (Long Follow) ในช่วงอายุต่างๆ ยกเว้นในพื้นที่ซึ่งไม่มีกิจกรรม เช่นบริเวณที่เป็น

พื้นที่สูงชัน ผาสูงชัน หรือพื้นที่อื่นๆซึ่งมีข้อห้ามที่หลากหลายของชุมชนกำกับการใช้พื้นที่เป็นตัวควบคุมอยู่

พื้นที่ทำการเกษตร และพื้นที่บริเวณที่อยู่อาศัย พบวัชพืชที่ขึ้นทั่วไป เช่น Eupatorium odoratum L, Tridax procumbens L., Blumea balsamifer(L.) DC.(allcompositae) ; Euphorbia hirta L. and Phyllanthus urinara L.(Euphorbiaceae); various Cyperaceae เช่น Cyperus halpan L. var. halpan, C. iria L., Simbristylis dichotoma (L.) Vahl ssp. Dichtoma; and Gramineae (grasses) ประกอบด้วย Chloris barbata SW., Digitaria setigera Roth Roem. & Schult. Var. setigera, Eleusine indica (L). Gaerth.,Imperata cylindrica (L.) P.Beauv. var.major (Nees) C.E. Hubb. Ex Hubb & vaugh., Pennisetum pedicellatum trin.,และ Sacciolepis indica (L.) chase.

ส่วนในพื้นที่ที่เคยผ่านการเพาะปลูก/ถูกเผาและทิ้งร้างไว้ จะฟื้นตัวตามกระบวนการเปลี่ยนแปลงแทนที่ ประกอบด้วย ไม้เนื้ออ่อน ไม้โตเร็ว ส่วนใหญ่เป็นไม้ไม่ผลัดใบอายุสั้น และไม้ผลัดใบ ความสูงมากกว่า 10 เมตร ได้แก่ Flacourtia indica (Burm.f.) Merr.(Flacourtiaceae), Microcos paniculata L. (Tiliaceae), Oroxylum idicum (L.) Vent. (Bignoniaceae), Gmelina arborea Roxb. (Verbenaceae), Macaranga gigantea (Rchb. f. & Zoll) M.A. (Euphorbiaceae) และ Ficus hispida L. f. var. hispida (Moraceae)

ไม้ชั้นล่างที่พบในพื้นที่ป่าที่มีกิจกรรมของคนกะเหรี่ยงพบวัชพืชที่เป็นตัวแทน เช่น Thysanolaena latifolia (Roxb.ex Hom.) Honda และ Saceharum arundinaceum Retz. (Gramineae) และพบว่ามีไม้พุ่ม และไม้สมุนไพร (พวก Perennial herbs) เป็นตัวแทนของพื้นที่นี้ด้วย

ไม้เนื้อแข็งบางอย่าง ได้แก่ Helicteres hirsuta Lour (Stercaliaceae) และ Debregeasia longifolia (Burm.f.) wedd. (Urticaceae)

Tinospora crispea (L.) Hk. f. & Th. และ T. sinensis (lour.) Merr. (Menispernaceae, ไม้ผลัดใบทั้งคู่) และ Cayratia tenuifolia (Wight & Arn) Gagnep. var. tenuifolia (Vitaceae) เป็นไม้เลื้อยที่พบได้ในพื้นที่นี้

ส่วนสมุนไพรอื่นๆได้แก่ Alpinia malaccensis (Burm. f.) Rosx. (Zingiberaceae), Dioscorea bulbifera L. (Dioscoreaceae) และ Lygodium flexuosum (L.) Sw. (Schizaeaceae, เฟิร์นเลื้อย)

2. พื้นที่ป่าสมบูรณ์

พื้นที่ป่าสมบูรณ์เต็มไปด้วยไม้เบญจพรรณ และไม้ไม่ผลัดใบ ในขณะที่ไม้พื้นล่างส่วนใหญ่เป็นไม้ไม่ผลัดใบ และพวกไม้พุ่ม สมุนไพร และลูกไม้ แม้ว่าในบางพื้นที่มีไม้ใหญ่ถูกนำออกไปใช้ แต่ส่วนใหญ่จะมีไม่ขนาดใหญ่อยู่มาก ซึ่งมีความสูงกว่า 30 เมตร และ DBH มากกว่า 1 เมตร เช่น Duabanga grandiflora (Roxb. ex. DC.) Walp. (Sonneratiaceae ทุกชนิดเป็นไม้ไม่ผลัดใบ) ส่วนไม้ผลัดใบได้แก่ Anogeisus acuminata (Roxb. ex. DC.) Guill. & Perr. (Combretaceae), Lagerstroemia speciosa (L.) Pers.var. speciosa (Lyghraceae), Casearia flavovirens Bl. (Flacourtiaceae), Xylia xylocarpa (Roxb.) Taub. var. Kerrii (Craib & Hutch.) Niels. (Leguminosae, Mimosoideae), และ Cratoxylum sumatranum (Jack) Bl. ssp. sumatranum (Hypericaceae) ซึ่งเป็นพืชที่ค้นพบใหม่ในประเทศไทย

ไม้ไม่ผลัดใบ พบว่าอยู่ในวงศ์ polyalthia (Annonaceae), Dysoxylum (Meliaceae), Knema linifolia (Roxb.) Warb. (Myristicaceae)

ส่วนปาล์ม ได้แก่ Arenga wightii Griff (Palmae) มีความสูง 8 เมตร เรือนยอดกว้าง 7 เมตร

ไม้ชั้นล่างไม่ผลัดใบ ได้แก่ Anaxagorea luzonica A. Gray และ Goniothalamus griffithii Hk. f. & Th. (เป็น Annonaceae), Saraca declinata (Jack) Miq. (Leguminosae, Caesalpinioideae) (ทั้งคู่เป็น Euphorbiaceae), Streblus taxoides Hey. ex Roth) Kurz (Moraceae),

ส่วน Strobilanthes turginodis Im. (Acanthaceae) เป็นไม้พุ่มไม่ผลัดใบที่พบได้ตามใต้ร่มไม้ทั่วไป

ไม้เลื้อยไม่ผลัดใบ ได้แก่ Tinomiscium petiolare Hk. f. & Th. (Menispernaceae) และ Phytecrene vracteata Wall. (Iccanicaceae) ที่ผลัดใบได้แก่ Acacia megaladena Desv. var. megaladema (Leguminosae, Mimomosoideae), Premna scandens Roxb. (Verbenaceae) และ Broussonetina kurzii (Hk. f.) Cron. (Moraceae)

พืชสมุนไพรที่เป็นตัวแทนพื้นที่นี้ได้แก่ Geophila repens (L.) i.M. John., Ophiorrhiza hispidula Wall. ex G. Don var. hispidula (ทั้งคู่เป็น Rubiaceae), Aeginetia indica Roxb. Orobanchaceae และ Balanophor latisepala (Tiegh.) Lec. (Balanophoraceae)

ที่เป็นพวก Saprophytes/paraplots ได้แก่ Justicia caloneura Kurz (Acanrhaceae) และ Amomum testaceum Ridl. (Zingiberaceae)

เฟิร์น ได้แก่ Adiantum philippense L. (Parkeriaceae), Tectaria impressa (fee) Holtt. และ T. herpetocaulos holtt. (Dryopteridaceae) และ Thelypteris nudata (Roxb.) Mort. Thelypteridaceae)

พวกกาฝาก (epiphytes) พบขึ้นอยู่อย่างสมบูรณ์ อยู่ทั่วไปในทุกชั้นของไม้ ได้แก่ Dischidia hirsuta (Bl.) Decne และ Hoya acuta Haw. var. acuta (ทั้งคู่เป็น Asclepiadaceae), ที่เป็นกล้วยไม้ ได้แก่ Dendrobium fimbriatum Hk., Oberonia iridifolia (Roxb.) Lindl., และ Vanda teres Lindl. ที่เป็นเฟิร์น ได้แก่ Vittaria elongata Sw. (Vittariaceae), Asplenium nidus L. var. nidus (Aspleniaceae)และ Platycerium Wallichii Hk.

3. พื้นที่ไร่ซาก(Long Follow)

พื้นที่ป่าสมบูรณ์ที่เปลี่ยนสภาพเป็นพื้นที่ในระบบไร่หมุนเวียนย้อนเวลาไปเมื่อ 200 ปีที่ผ่านมา อันเกิดจากการถากถาง/ตัด/เผาและเพาะปลูก จะยังคงมีไม้ใหญ่เหลืออยู่บ้างเล็กน้อย ส่วนใหญ่เป็นไม้ผลัดใบ ขอบเขตของพื้นที่ดังกล่าวสังเกตได้จากความสมบูรณ์ของไม้ไผ่ 2 ชนิดที่ขึ้นอยู่ ได้แก่ viz. Giantochloa apus (Schult.) และG. nigro-ciliata (Beuse) kurz (ทั้งคู่เป็น Gramineae, Bambusoideae) พื้นที่ที่โล่งมากก็จะพบไม้ไผ่มาก

ไม้ผลัดใบที่เป็นตัวแทนของพื้นที่นี้ ที่มีความสูงกว่า 20 เมตร ได้แก่ Cssia fistula L. (Leguminosae Caesalpinioideae), Mitragyna rotundifolia (Roxb.) O.K. (Rubiaceae), Phyllanthus embica L. (Euphorbiaceae), และ Ficus superba (Miq.) Miq. var japonica Miq. (Moraceae)

ไม้พื้นล่างโดยเฉพาะพวกสมุนไพรจะมีอยู่อย่างหลากหลายและเป็นพวกที่พบได้ตลอดปี มีไม้อยู่หลายชนิดที่ออกดอกในช่วงแล้ง ก่อนที่จะทิ้งใบ ไม้สมุนไพรที่เป็นตัวแทนส่วนใหญ่เป็นพวก monocots เช่น Curcuma Rosceana Wall., C. pepiolata Roxb., Zingiber smilesiamum Craib, และ Kaempferia elegans Wall. (ทุกชนิดเป็น Zingiberaceae) ส่วนที่ยังไม่สามารถแยกชนิดได้นั้นพบว่าอยู่ในสกุลของ Amorphophallus (Araceae) ส่วนกล้วยไม้ที่อยู่ตามพื้นล่าง เช่น Nervilia aragoana Gaud. และ Geodorum difersiflorum (Lam.) Schltr.

โดยทั่วไปในพื้นที่ป่าไร่ซาก จะมีทั้งชนิดและจำนวนไม้ที่เป็นไม้เลื้อยและกาฝาก น้อยกว่าในพื้นที่ที่ป่าสมบูรณ์ และบ่อยครั้งที่การจำแนกพื้นที่ ระหว่างพื้นที่ป่ารุ่นสอง และพื้นที่ป่าไร่ซากเป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากมีลักษณะพืชพรรณที่คล้ายกันและในบางครั้งเช่นเดียวกับพื้นที่ป่าไร่ซากกับพื้นที่ป่าที่สมบูรณ์ที่มักพบปัญหาการแยกประเภทออกจากกัน

พืชพรรณบนหิน

ในพื้นที่ที่เป็นหินปูน มีพืชพรรณหลายอย่างที่พบเฉพาะพื้นที่นี้เท่านั้น และส่วนใหญ่ก็เป็นพืชประจำถิ่นที่ขึ้นกระจายทั่วไป ซึ่งทั้งหมดเป็นสมุนไพร ช่วงเวลาที่ดีที่สุดต่อการพบเห็นได้แก่ ช่วงหลังฤดูฝน เดือนสิงหาคม - ตุลาคม พืชพวก llirhophytes หรือพวกที่ขึ้นได้เฉพาะบนหินปูน มีอย่างน้อย 6 ชนิด ได้แก่ Argostemma (Rubiaceae) เช่น A. albovenatum Gedd. และ A.plumbeum Craib (2ชนิด) และอีก 4 ชนิด ใน Begonia (Begoneceae) ได้แก่ B. demissa Craib และ B. notata Craib. pilea aff. wightii Wedd. (Urticaceae), Caulokaempferia saxicola K.Lar., Globba substrigosa King ex Bak. (ทั้งคู่เป็น Zingiberaceae) และ Selaginella delicatula (Desv.) Alst. (Selaginellaceae) จะพบว่ามีมากในบริเวณหินที่เป็นร่มเงาและชื้น Impatiens opinata Craib, I. patula Craib (ทั้งคู่เป็น Balsamineceae) และ Rhynchoglossum obliquum Bl. (Gesneriaceae) เป็นพวกที่ชอบขึ้นบนหินปูนที่แห้ง และพบว่ามีพืชที่ขึ้นบนหินปูน อย่างน้อย 28 ชนิด

พื้นที่ริมน้ำและ rheophytics plant

ถึงแม้ว่าป่าสมบูรณ์ที่ตลอดลำห้วย "โรคี่" จะถูกเปลี่ยนสภาพไปบ้าง แต่ในบริเวณพื้นที่หมู่บ้านยังคงสภาพสมบูรณ์อยู่ พืชพรรณส่วนใหญ่เป็นไม้ไม่ผลัดใบ ความสูงต่ำกว่า 10 เมตร และระบบรากที่คอยดักตะกอนได้แก่ Dillenia indica L. (Dilleniaceae) เป็นไม้ผลัดใบ ในช่วงเดือนสิงหาคม ในขณะที่ไม้อื่นเป็นไม้ไม่ผลัดใบ ได้แก่ Capparis roxburghii R. Br. var. roxburghii (Capparidaceae), Elaeocarpus rugosus Roxb. (Elaeocarpaceae), Aesculus assamica Griff. (Hippocastinaceae), Eugenia megacarpa Craib (Myrtaceae) และ Homonoia riparia Lour. (Euphorbiaceae) และเฟิร์นพบอยู่ตลอดริมน้ำ ได้แก่ Diplazium esculentum, (Retz.) Sw. (Athgriaceae)

บทที่2 วิธีการศึกษา

กระบวนการการวางแผนโครงการ

ในการวางแผนและการกำหนดกิจกรรมขั้นตอนต่างๆของโครงการ องค์ประกอบสำคัญของการตัดสินใจคือการมีส่วนร่วมของคนกะเหรี่ยงในพื้นที่ผ่านระบบตัวแทน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการฯได้เชิญผู้รู้และผู้อาวุโสของชุมชนเป็นคณะที่ปรึกษาของโครงการ ดังนั้นกระบวนการทั้งหมดของโครงการฯจึงได้รับความเห็นชอบจากกลุ่มตัวแทนดังที่ได้กล่าวแล้ว ซึ่งมีขั้นตอนในการปรึกษาตลอดจนการวางแผนและการปฏิบัติการดังต่อไปนี้

2.1 การคัดเลือกที่ปรึกษาโครงการ

เนื่องจากโครงการนี้มีการพัฒนาโครงการมาจากการศึกษาในเรื่องความรู้อันเกี่ยวข้องกับระบบนิเวศของคนกะเหรี่ยง ดังนั้นในการคัดเลือกที่ปรึกษาของโครงการซึ่งเป็นคนกะเหรี่ยง จึงได้คัดเลือกผู้ที่มีความรู้ในชุมชนในด้านที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ ก.ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่ป่า ข.ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับพืชและสมุนไพร ค.ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับสัตว์ป่า และ ง.ผู้ที่สามารถประสานงานในชุมชนเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่เป็นที่ปรึกษาโครงการจึงเป็นบุคคลที่ชุมชนให้การยอมรับสูง

2.2 การรับฟังความคิดเห็นของบุคคลกลุ่มต่าง ๆในชุมชน

ในขั้นตอนนี้โครงการได้กำหนดให้เกิดการสัมมนาในพื้นที่ขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ที่ปรึกษาโครงการที่เป็นคนกะเหรี่ยงได้ทำความเข้าใจในกิจกรรมการสำรวจต่อผู้ร่วมชุมชน อีกทั้งเป็นการตรวจสอบความถูกต้องคลอบคลุมของประเด็นที่จะทำการศึกษา รวมตลอดไปจนถึงความเป็นไปได้ของกิจกรรมในขั้นต่อไป

2.3 การออกแบบวิธีการศึกษา

หลังจากที่โครงการได้จัดทำสัมมนาเพื่อระดมความคิดเห็นจากคนกะเหรี่ยงเสร็จสิ้น เป็นผลให้เกิดการจัดตั้งกลุ่มประสานงานเพื่อการวางแผนโครงการขึ้นจากกลุ่มคนที่สนใจกิจกรรม จากนั้นจึงมีการกำหนดการประชุมเพื่อระบุถึงรายละเอียดของการศึกษารวมตลอดไปจนถึงกรอบประเด็นหลัก ซึ่งคลอบคลุมเนื้อหา 2 ประเด็นได้แก่ ก.องค์ความรู้ทางด้านพฤกษศาสตร์ ข.องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับสัตว์ป่า ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ก.องค์ความรู้ทางด้านพฤกษศาสตร์ ได้กำหนดให้มีการผสมผสานวิธีการกำหนดแปลงสำรวจพื้นฐาน กล่าวคือ อ้างอิงตามแปลงสำรวจพรรณพืชที่มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าฯ ได้ทำการศึกษาไว้ก่อนหน้านี้เพื่อให้เป็นตัวแทนของสังคมป่าประเภทต่างๆในการเก็บรวบรวมชนิดพันธุ์พืช

ซึ่งได้แก่แปลงสำรวจขนาด 5x20 เมตร^2 โดยมีการคัดเลือกพื้นที่วางแปลงซึ่งเป็นตัวแทนที่ครอบคลุมตัวแทนของพืชที่ปรากฏในพื้นที่ ส่วนวิธีการเก็บตัวอย่างพืชใช้วิธีการแบ่งพื้นที่แปลงตัวอย่างออกเป็น 3 แปลงย่อย และแบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมการสำรวจซึ่งมีไม่น้อยกว่า 40 คนในแต่ละครั้งเพื่อเก็บตัวอย่างทั้งหมดที่พบ และบรรจุตัวอย่างพืชที่ได้ในถุงพลาสติก พร้อมการบันทึกรายชื่อในเบื้องต้นลงในบัตรคำที่เตรียมไว้ จากนั้นเมื่อทำการเก็บตัวอย่างเป็นที่เรียบร้อยจึงรวมกลุ่มผู้ที่สำรวจเพื่อกำหนดตัวแทนในการนำเสนอชนิดพืชที่พบที่ละชนิดพันธุ์และให้ผู้เข้าร่วมการสำรวจทั้งหมดแลกเปลี่ยนข้อมูลกันเพื่อหาข้อสรุปในเรื่องการใช้ประโยชน์ ลักษณะ กระบวนการทางนิเวศและความรู้อื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับพืชชนิดนั้น ส่วนในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมตัวอย่างในกระบะไม้เพื่อการตรวจสอบรายชื่อทางวิทยาศาสตร์ (Identification) มีข้อทักท้วงถึงความไม่พร้อมของชุมชนในการเรียนรู้ของขั้นตอนนี้ โครงการจึงได้วางแผนไว้ตั้งแต่ตอนต้นเพื่อสร้างรูปแบบในขั้นตอนนี้ร่วมกับการศึกษาในระยะต่อไป ดังนั้นในการจำแนกพืชจึงอาศัยผู้รู้ในพื้นที่ซึ่งได้แก่คนกะเหรี่ยงที่เป็นผู้อาวุโสเป็นผู้ให้รายละเอียดแทน อีกทั้งเป็นการคัดเลือกชนิดพันธุ์ที่เหมือนกันให้เหลือเพียงตัวอย่างเดียว ทำการบันทึกข้อมูลตามตารางที่ออกแบบไว้ทั้งภาษาไทยและภาษากะเหรี่ยง ส่วนขั้นตอนสุดท้ายของการจดบันทึกหลังการจำแนกเสร็จสิ้น เป็นการปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมระหว่างโครงการกับคนกะเหรี่ยงกล่าวคือการบันทึกภาพตัวอย่างพืชที่พบทั้งหมดด้วยฟิล์มสไลด์ เพื่อเป็นข้อมูลอ้างอิงของโครงการและเพื่อเป็นประโยชน์ในการถ่ายทอดความรู้ของคนกะเหรี่ยงผ่านโรงเรียนภาษากะเหรี่ยงของชุมชน

ข.องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับสัตว์ป่า การออกแบบวิธีการในประเด็นนี้ อาศัยฐานข้อมูลจากการจำแนกการใช้ประโยชน์ของพืชแต่ละชนิดที่มีการระบุถึงการใช้ประโยชน์ของสัตว์ป่าในลักษณะพฤติกรรมต่างๆทั้งที่เป็นอาหาร เป็นถิ่นที่อยู่อาศัย (Habitat) เป็นแหล่งหลบภัย และการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำหรือประโยชน์ในด้านอื่นๆจากป่าประเภทที่ทำการศึกษา อีกทั้งอาศัยข้อมูลจากกลุ่มผู้เข้าร่วมที่มีประสบการณ์เรื่องสัตว์ป่าประกอบเป็นพฤติกรรมของสัตว์ป่าแต่ละชนิดในการเข้าใช้ประโยชน์จากสังคมป่าประเภทนั้นๆ โดยในการเลือกระบุถึงชนิดพันธุ์ของสัตว์ป่าขึ้นอยู่กับความสนใจของกลุ่มผู้เข้าร่วมในครั้งแรกของการสำรวจว่ามีสัตว์ป่าประเภทใดที่สนใจ ซึ่งหลังจากนั้นในการสำรวจครั้งต่อไปจึงได้ออกแบบตารางการสำรวจเพื่อระบุถึงสัตว์ป่าที่ได้รับความสนใจเหล่านั้นในแบบการสำรวจที่เป็นมาตรฐานอันเดียวกัน ที่ประกอบด้วยเนื้อหาที่สำคัญ 3 ประการ กล่าวคือ 1.ชนิดพันธุ์ของสัตว์ป่า 2.ระยะเวลาที่เข้าใช้ประโยชน์ในป่าประเภทนั้น (แบ่งตามเดือน โดยเริ่มนับจากเดือนมีนาคมซึ่งเป็นเดือนเริ่มปีของคนกะเหรี่ยง) และ 3.พฤติกรรมของสัตว์ป่า

2.4 การคัดเลือกพื้นที่ศึกษา

เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องระยะเวลาของโครงการและข้อคำนึงถึงผลกระทบของกิจกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางการเกษตร กิจกรรมในวิถีชีวิต และกิจกรรมทางพิธีกรรมของคนกะเหรี่ยง ผนวกกับข้อจำกัดในเรื่องภูมิประเทศ รวมทั้งสภาพอากาศ จึงทำให้เกิดประเด็นในการพิจารณาร่วมกันเพื่อให้ได้ความเหมาะสมของพื้นที่ศึกษาเพื่อให้สอดรับกับกระบวนการและเนื้อหาที่มีการกำหนดขึ้น ดังนั้นจึงได้อาศัยเครื่องมือในการวางแผน ซึ่งได้แก่แผนที่ภาพจำลองแสดงภูมิประเทศ (Three Dimension Model ; 3D Model) ขนาด 1: 50,000 ระวางต่อเนื่องครอบคลุมพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร พื้นที่ 2,600 ตารางกิโลเมตร เพื่อให้ตัวแทนคนกะเหรี่ยงได้แสดงตัวอย่างจุดที่ตั้งของสังคมป่าทั้ง 41 ประเภท ตามที่ความรู้ของคนกะเหรี่ยงจำแนกได้ จากนั้นจึงได้นำข้อจำกัดดังที่ได้กล่าวในตอนต้นเพื่อทำการคัดเลือกตัวแทนพื้นที่ให้ครอบคลุม พื้นที่ประเภทสังคมป่า (Forest Type) ทั้ง 3 ประเภท คือป่าเวียเผ่อ ป่าเดอเผ่อ และป่าวากล่า ซึ่งจากการกำหนดทำให้ได้ตัวแทนประเภทป่าย่อย (Sub Forest Type) จำนวน 8 พื้นที่ ดังรายละเอียดในบทต่อไป

แผนที่ แสดงพื้นที่ดำเนินโครงการในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร

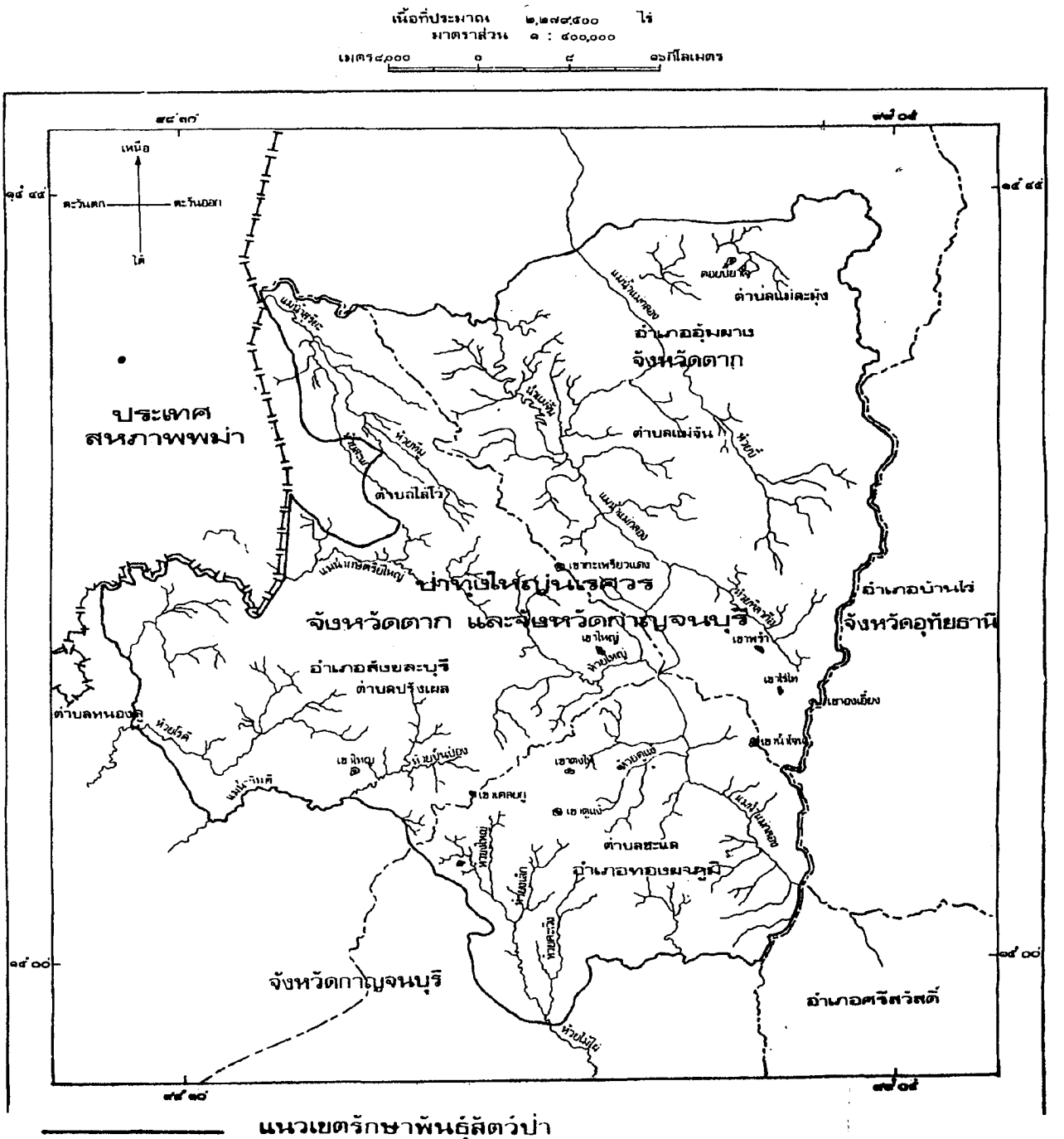

แผนที่ แสดงการจำแนกประเภทป่าตามองค์ความรู้ของคนกะเหรี่ยงในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร

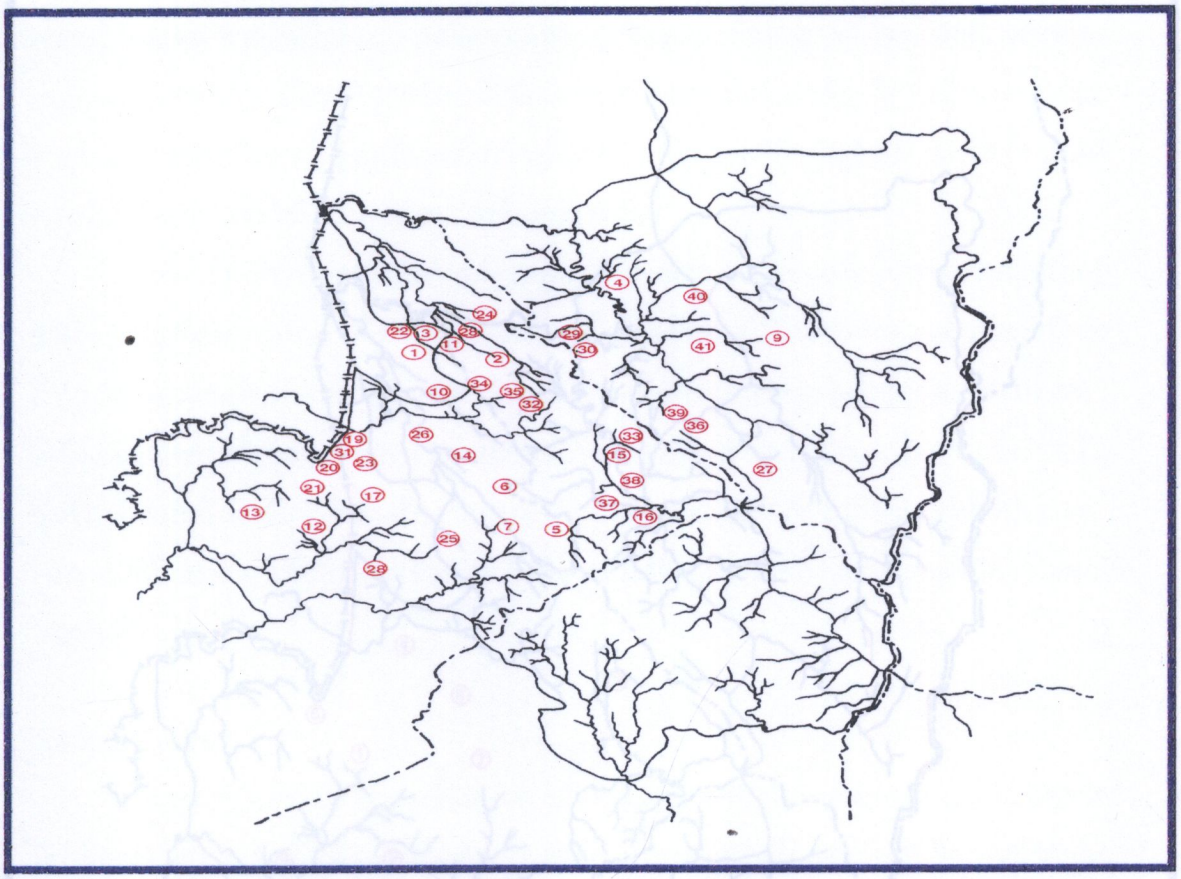

1. เดอ-เพอ	ป่าดิบ, ชื้น	16. โทว-เพอ	ป่าดิบหุบเขา	31. เวีย-วา-กลา	ป่าหญ้า/ไม้ไผ่
2. เดอ-คูลง	ป่าชื้น, ดิบเขา	17. วา-กลา	ป่าไผ่	32. คูลง-เวีย	ป่าหญ้า/ไผ่ภูเขา
3. นู-กลา	ป่าไผ่ภูเขา	18. วา-หมี่-กลา	ป่าไผ่ D. strictus	33. เวีย-วา-หมี่	ป่าหญ้า/ไผ่ mountain [D.strictus]
4. เดอ-เธ-กลา	ป่าดิบ, ภูเขา	19. วา-บ่วย-กลา	ป่าไผ่ B. tulda		
5. เดอ-พา-เธอ	ป่าไม้สูง, ภูเขา	20. วา-ผะ-ดู-กลา	ป่าไผ่ G. nigro-ciliata	34. เวีย-เธ-กลา	ป่าหญ้า/ต้นไม้
6. เดอ-เมอ เดอ-ซา	ป่าภูเขาดึกดำ	21. วา-กลือ-กลา	ป่าไผ่ G.apus	35. เวีย-ซู-ธอง	ป่าสะวันนาที่กำลังเปลี่ยนแปลง
7. เดอ-กอ-โทว	ป่าไม้สูง	22. เธ-วา-กลา	ป่าไผ่และต้นไม้		
8. เดอ-วา-กลา	ป่าไผ่ชื้น, ดิบ	23. คี-เพอ	ป่าฟื้นตัวใหม่. fallow	36. เลาะ-เวีย	ป่าสะวันนาอายุ
9. พเรอ-เพอ	ป่าพรุ	24. คี-บอง	ป่า fallow อายุต่ำกว่า 10 ปี	37. ซา-เพอ	ป่าเก่าที่ไม่ถูกรบกวน
10. เบ-เพอ	ป่าเถาวัลย์			38. เก-เพอ	sandy, soil
11.เดอ-ทิ-ใน	ป่าชื้น, streamside evergreen	25. คี-ซา	ป่า fallow อายุมากกว่า 10 ปี	39. PAUN-กลา	บริเวณทุ่งหญ้าสูงชั้นสอง ciliata
12. ไล-กลา	ป่าดิบ,เต็มไปด้วยหิน, ชัน	26. วา-ลอง-กลา	ป่าไม้ไผ่ตาย	40. ไก-กลา	บริเวณทุ่งหญ้าสูงชั้นสอง
		27. วา-ลอง-พู-กลา	ป่าไม้ไผ่ฟื้นตัวใหม่		
13. ยา-ไคล่-กลา	ป่ากล้วย	28. วา-เรีย	บริเวณไผ่ตาย	41. ยี-กลา	บริเวณทุ่งหญ้าสูงชั้นสอง
14. เดอ-เธ-พู	ป่าดิบไม้เล็ก	29. เวีย-เพอ	ป่าทุ่งหญ้า (สะวันนา)		
15. เธ-กลา	ป่าไม้แข็ง	30. วอง-กลา	"วอง"บริเวณทุ่งหญ้า		

แผนที่ แสดงตำแหน่งของประเภทป่าเพื่อประกอบการวางแผนสำรวจ

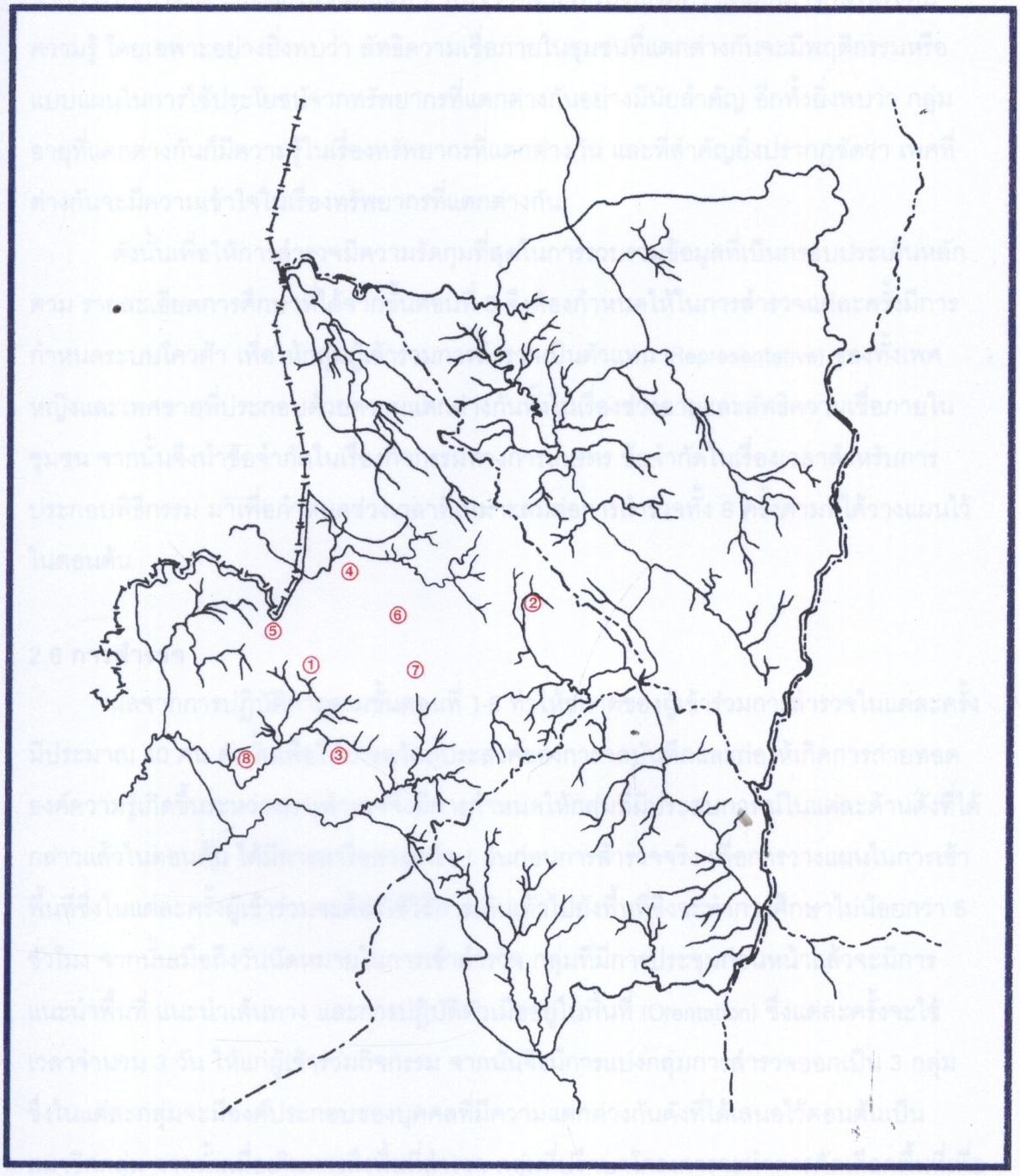

1. ป่าเดอะเซ-ไลกล่า 2. ป่าเวีย-เซกล่า 3. ป่าวากลือ-กล่า 4. ป่าเดอ-ทีใน
5. ป่าวายะดูกล่า 6. ป่าเดอ-เซ 7. ป่าเดอ-เซพูกล่า 8. ป่าเดอเบ-ไล่กล่า

2.5 การวางแผนการสำรวจ

เมื่อพิจารณาความแตกต่างในเรื่ององค์ความรู้ในระดับปัจเจกบุคคลต่อความเข้าใจและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากพืชและความเกี่ยวข้องกับสัตว์ป่า โดยอาศัยข้อมูลจากการทำ (Focus Group) ในขั้นตอนที่ 2 พบว่า คนกะเหรี่ยงเองมีความแตกต่างกันในระดับความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพบว่า ลัทธิความเชื่อภายในชุมชนที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมหรือแบบแผนในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ อีกทั้งยิ่งพบว่า กลุ่มอายุที่แตกต่างกันก็มีความรู้ในเรื่องทรัพยากรที่แตกต่างกัน และที่สำคัญยิ่งปรากฏชัดว่า เพศที่ต่างกันจะมีความเข้าใจในเรื่องทรัพยากรที่แตกต่างกัน

ดังนั้นเพื่อให้การสำรวจมีความรัดกุมที่สุดในการรวบรวมข้อมูลที่เป็นกรอบประเด็นหลักตาม รายละเอียดการศึกษาที่ได้จากขั้นตอนที่ 3 จึงต้องกำหนดให้ในการสำรวจแต่ละครั้งมีการกำหนดระบบโควต้า เพื่อให้กลุ่มผู้เข้าร่วมการสำรวจเป็นตัวแทน (Representative) ของทั้งเพศหญิงและเพศชายที่ประกอบด้วยความแตกต่างกันทั้งในเรื่องช่วงอายุและลัทธิความเชื่อภายในชุมชน จากนั้นจึงนำข้อจำกัดในเรื่องกิจกรรมทางการเกษตร ข้อจำกัดในเรื่องเวลาสำหรับการประกอบพิธีกรรม มาเพื่อกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมต่อการสำรวจทั้ง 8 ครั้งตามที่ได้วางแผนไว้ในตอนต้น

2.6 การสำรวจ

ผลจากการปฏิบัติการตามขั้นตอนที่ 1-5 ทำให้ขนาดของผู้เข้าร่วมการสำรวจในแต่ละครั้งมีประมาณ 40 คน ดังนั้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจดบันทึกและก่อให้เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้เกิดขึ้นระหว่างการสำรวจจึงมีการกำหนดให้กลุ่มที่มีประสบการณ์ในแต่ละด้านดังที่ได้กล่าวแล้วในตอนต้น ได้มีการหารือล่วงหน้า 1 วันก่อนการสำรวจจริง เพื่อการวางแผนในการเข้าพื้นที่ซึ่งในแต่ละครั้งผู้เข้าร่วมจะต้องใช้วิธีการเดินเท้าไปยังพื้นที่ซึ่งจะทำการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ชั่วโมง จากนั้นเมื่อถึงวันนัดหมายในการเข้าสำรวจ กลุ่มที่มีการประชุมก่อนหน้าแล้วจะมีการแนะนำพื้นที่ แนะนำเส้นทาง และการปฏิบัติตัวเมื่ออยู่ในพื้นที่ (Orentation) ซึ่งแต่ละครั้งจะใช้เวลาจำนวน 3 วัน ให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม จากนั้นจึงมีการแบ่งกลุ่มการสำรวจออกเป็น 3 กลุ่ม ซึ่งในแต่ละกลุ่มจะมีองค์ประกอบของบุคคลที่มีความแตกต่างกันดังที่ได้เสนอไว้ตอนต้นเป็นสมาชิกกลุ่ม จากนั้นเมื่อเดินทางถึงพื้นที่สำรวจ กลุ่มที่ปรึกษาโครงการจะทำการคัดเลือกพื้นที่เพื่อวางแปลงการสำรวจและดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆดังปรากฏรายละเอียดในขั้นตอนที่ 3 หรือการออกแบบวิธีการศึกษา

2.7 การรวบรวมข้อมูล

ในขั้นตอนของการนำเสนอตัวอย่างพืชที่สำรวจพบหลังจากการสำรวจแล้วแสร็จ มีการกำหนดกลุ่มผู้จดบันทึกตามแบบฟอร์มการสำรวจที่สร้างขึ้น ทั้งเรื่ององค์ความรู้ด้านพฤกษศาสตร์และเรื่องสัตว์ป่า จากนั้นจึงทำการบันทึกภาพตัวอย่างพืชที่สำรวจพบและผ่านการจำแนกชนิดพันธุ์และการใช้ประโยชน์ด้วยฟิล์มสไลด์ อีกทั้งผู้เข้าร่วมการสำรวจได้ร่วมกันกำหนดพื้นที่เพื่อเป็นตัวแทนของสังคมป่า ในการบันทึกภาพในประเด็นโครงสร้าง (Structure) และองค์ประกอบ (Composition) ของประเภทป่าที่ทำการสำรวจครอบคลุมเนื้อหา 4 ประเด็นหลัก คือ 1.ชั้นเรือนยอด 2.กระบวนการทดแทน 3.สภาพโดยทั่วไปของป่า และ 4.จุดเด่นของสังคมป่าประเภทนั้น

2.8 การสรุปผลและการวิเคราะห์

ขั้นตอนนี้มีการแบ่งการสรุปผลและการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วน กล่าวคือ ก.การสรุปผลและการวิเคราะห์ข้อมูลในพื้นที่ และข.การสรุปผลและการวิเคราะห์ข้อมูลของโครงการซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ก.การสรุปผลและการวิเคราะห์ข้อมูลในพื้นที่ ขั้นตอนนี้เป็นการสรุปผลของการสำรวจในแต่ละครั้งที่ได้จากการจดบันทึกข้อมูลของผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้ง 3 กลุ่ม โดยมอบหมายให้ที่ปรึกษาโครงการเป็นผู้สรุปถึงชนิดพันธุ์ที่สำรวจพบ การใช้ประโยชน์จากพืช และความเกี่ยวข้องกับสัตว์ป่า ด้วยการใช้ตารางการสรุปที่จัดทำขึ้นด้วยกระดาษขนาดใหญ่ในวันสุดท้ายของการสำรวจก่อนการเดินทางกลับ ประกอบกับการใช้ภาพวาดลายเส้นที่รวบรวมลักษณะเด่น โครงสร้าง และองค์ประกอบของสังคมป่าประเภทที่ทำการสำรวจเป็นเครื่องมือในการสรุปสุดท้ายพร้อมกับการถ่ายทอดความรู้ทั้งหมดที่ได้จากการรวบรวมกับกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ข.การสรุปผลและการวิเคราะห์ข้อมูลของโครงการ(Analysis & Conclusion)

วิธีวิทยา(Methodology) ในขั้นตอนนี้เจ้าหน้าที่โครงการได้ใช้ฐานข้อมูลที่เป็นผลสรุปของการสำรวจที่มีการนำเสนอและจดบันทึกในตารางการสำรวจเพื่อการกำหนดให้ตัวพืชแต่ละชนิดและการจำแนกกลุ่มพืชตามความเข้าใจของคนกะเหรี่ยงเพื่อเป็นรหัสต่างๆ(รายละเอียดตามตารางแสดงรหัสข้อมูล) รวมทั้งการสรุปผลของแต่ละครั้งด้วยสถิติ จำนวนและร้อยละ (Count&Percentage) จากนั้นจึงนำผลสรุปเบื้องต้นที่ได้จากการสำรวจในแต่ละครั้งมารวบรวมและนำเสนอผลในลักษณะเดียวกันเพื่อการสรุปผลที่ได้ขั้นสุดท้ายในภาพรวมเมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นทั้ง 8 ครั้ง และใช้สถิติพรรณา (Descriptive Statistic) ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังปรากฏในบทสรุปผลการศึกษา

2.9 การนำเสนอข้อมูล

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการและวัตถุประสงค์ของคนกะเหรี่ยง จึงมีการกำหนดให้เกิดการแบ่งลักษณะการนำเสนอข้อมูลใน 2 ระดับ กล่าวคือ ก.การนำเสนอในระดับชุมชน และข.การนำเสนอในเอกสารรายงานการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ก.การนำเสนอข้อมูลในระดับชุมชน เป็นการนำผลการศึกษารวบรวมที่ได้ทุกประเด็นของการสำรวจแต่ละครั้งเพื่อเตรียม (Presentation) ให้กับกลุ่มตัวแทนของผู้เข้าสำรวจนำเสนอต่อผู้ร่วมชุมชนอื่นๆที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมครั้งนั้นๆ โดยในการนำเสนอแต่ละครั้งจะมีตัวแทนคนกะเหรี่ยงจากทุกหมู่บ้านเข้ารับฟังการสรุปผล ซึ่งกิจกรรมในขั้นตอนนี้โครงการได้ดำเนินการทั้งสิ้น 8 ครั้ง โดยกระจายพื้นที่จัดการประชุมให้หมุนเวียนครอบคลุมหมู่บ้านทั้ง 6 หมู่บ้านเพื่อกระจายการมีส่วนร่วม อีกทั้งเพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องและความแม่นตรงของข้อมูล (Cross-Checked) โดยเฉพาะการรับฟังข้อเสนอแนะจากกลุ่มผู้อาวุโสในชุมชนที่ไม่สามารถเดินทางร่วมกับคณะสำรวจได้ ส่วนรายละเอียดเนื้อหาของการนำเสนอประกอบด้วย 1.การฉายสไลด์ตัวอย่างพืชประกอบข้อมูลการบันทึกที่รวบรวมได้ 2.การเสนอตารางแสดงการเข้าใช้ประโยชน์ของสัตว์ป่าประเภทต่างๆ 3.ภาพวาดลายเส้นที่แสดงโครงสร้างและองค์ประกอบของสังคมป่าประเภทนั้นๆ

เมื่อการนำเสนอในแต่ละครั้งเสร็จสิ้นกลุ่มที่ปรึกษาโครงการจะทำการมอบหมายให้กลุ่มเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการแต่ละครั้งจัดทำนิทรรศการเป็นภาษากะเหรี่ยง เพื่อจัดแสดงในช่วงที่มีกิจกรรมสำคัญหรือกิจกรรมทางพิธีกรรมในพื้นที่

ข.การนำเสนอในเอกสารรายงานการศึกษา

องค์ประกอบหลักของข้อมูลประกอบด้วย

1. การจำแนกพืชตามประเภทป่าที่ทำการสำรวจ ใช้สถิติจำนวนและร้อยละของชนิดพืชที่สำรวจพบตามการจำแนกประเภทป่า และใช้สถิติพรรณนาสำหรับการสรุปข้อมูลในภาพรวม ซึ่งประกอบด้วย จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่สำรวจพบ และรายละเอียดของชนิดพันธุ์ที่กระจายตามพื้นที่ศึกษา

2. ความสัมพันธ์ระหว่างชนิดพืชกับการใช้ประโยชน์ โดยใช้ตารางแสดงสถิติและร้อยละของการจำแนกพืชตามการใช้ประโยชน์แต่ละประเภทป่าที่สำรวจ และใช้สถิติพรรณนาในการสรุปผลซึ่งประกอบด้วยชนิดพันธุ์และการใช้ประโยชน์

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสัตว์ป่ากับชนิดพืชที่ใช้เป็นอาหาร ใช้สถิติจำนวนและร้อยละในรูปแบบของตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสัตว์ป่ากับชนิดพืชที่ใช้เป็นอาหาร และใช้สถิติพรรณนาในการสรุปผลการจำแนกพืชตามจากใช้ประโยชน์ตามชนิดพันธุ์สัตว์ป่าที่คนกะเหรี่ยงสนใจ

4. ภาพแสดงตัวอย่างพืชที่สำรวจพบ โดยการคัดเลือกตัวอย่างภาพที่มีความสำคัญต่อคนกะเหรี่ยงเพื่อเป็นตัวแทนของจำนวนที่สำรวจพบทั้งหมด ซึ่งมีการกำหนดรหัสของชนิดพันธุ์ที่แสดงในภาพตัวอย่าง ประกอบกับการสร้างตารางอธิบายและตารางแสดงรายละเอียดของชนิดพันธุ์ที่ปรากฏในภาพตัวอย่างเป็นตัวควบคุมและนำไปสู่การสืบค้น

บทที่ 3 ผลการศึกษา

BOTANICAL CLASSIFICATION SYSTEM OF THE KAREN

Vegetation is classified by the Karen at the level of:

a) Individual plant type - each plant has a Karen name, which may have a prefix corresponding to 'genus", and a suffix corresponding generally to "species". The suffix may be two or more words consisting of a noun and adjectives. Usually a plant is named for its visual characteristics. (see Table1.)

b) Forest type / vegetation community. These are categorized by a combination of six criteria including: Moisture level, evergreen vs. deciduous nature, ecological processes occurring in that forest type, historical factors pertaining to land use, structure of the community, and species composition (Steinmetz, 1996[1]). The Karen recognize three main forest types, each with numerous subtypes. The major types are: Wiah-per (Savanna Forest), Wah-glah (Mixed Deciduous Forest, Bamboo Forest), and Der-per (Semi-evergreen Forest).

c) Vegetative habit i.e. tree, shrub etc. (see Table 2)

Table 1. Karen classification according to vegetative habit

พา/Pa	Epiphyte (Commensal,Parasitic)
มือ/Meu	Woody climber/Liana
เทิง/Teung	Tree
เผาะ/ Paw (Short sound)	Shrub,Bamboo,Clumping,Vetgetation

[1] Steinmetz, R. 1996. Landscape ecology and wildlife habitats: an indigenous Karen perspective from Thung Yai Naresuan Wildlife Sanctuary of western Thailand. Unpublished report to The Ford Foundation and Wildlife Fund Thailand.

Table 2. Karen classification of individual plants.

Habit	Example	Karen Name	"Genus"	"Species"
เผาะ/Paw	Bamboo(Bambus a gigantochlia)	วาผะ-ดูกล่า/ Wah-Padu-leuh	วา/Wah	ผะดู/Pa-du Translation: Padu = Big
เทิง/Teung	Savanna forest tree	เซซาโว่$_{v175}$/ They-Tha-Wo	เซ/They	ซาโว่/Tha-wo Translation: ซา/Tha = Fruit โว่/Wo = Red
พา/Pa	Lygodium japonicum (Thumb.) SwartZ.	ทูไก่คู$_{v48}$/Tu-Ki-Ku	ทูไก/Tu-Ki	คู/Ku Translation : Ku = Hot
มือ/Meu	Paederia linearis Hook.f.	นองทุยอี อั่ว$_{v128}$/Nong-Tui-e-Oua	นองทุยอี/ Nong-Tui-E	อั่ว/Oua Translation : Oua = White

3.1 การจำแนกพืชตามประเภทป่า

ตารางที่1 แสดงชนิดพืชที่สำรวจพบจำแนกตามประเภทป่า

พื้นที่ป่าที่ศึกษา	กลุ่มพืช								จำนวน	ร้อยละ
	มือ		เผาะ		เทิง		พา			
1.ป่าเดอ-เซกล่า	10	26.31	8	21.05	19	50	1	2.64	38	8.24
2.ป่าเวีย-เซกล่า	16	20.51	26	33.33	33	42.30	3	3.84	78	16.91
3.ป่าวากลือ-กล่า	23	25.0	26	28.26	42	45.65	1	1.08	92	19.95
4.ป่าเดอ-ที่ไน	14	24.13	19	32.75	23	39.65	2	3.44	58	12.58
5.ป่าวาผะดู-กล่า	6	15.38	2	5.12	31	79.48	0	0	39	8.45
6.ป่าเดอ-เซู	13	35.13	4	10.81	17	45.94	3	8.10	37	8.02
7.ป่าเดอเซ-พูกล่า	1	4.54	3	13.63	18	81.81	0	-	22	4.77
8.ป่าเดอเบ-ไล่กล่า	29	29.89	20	20.61	44	45.36	4	4.12	97	21.04
รวม	112		108		227		14		461	100

<u>สรุป</u>

จากตารางที่1 พบชนิดพืชต่างๆกระจายตามพื้นที่ป่าที่ศึกษา จากลักษณะการจำแนกกลุ่มพืชของคนกะเหรี่ยงทั้งหมด 461 ตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มพืชเทิง จำนวน 227 ชนิด กลุ่มพืชมือจำนวน 112 ชนิด กลุ่มพืชเผาะจำนวน 108 ชนิด และกลุ่มพืชพาจำนวน 14 ชนิด

ส่วนชนิดพันธุ์ที่กระจายตามพื้นที่ศึกษาพบว่า

1. ป่าเดอเบ-ไล่กล่า มีจำนวน 97 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 21.4 ของพืชที่พบทั้งหมด ซึ่งจำแนกเป็นกลุ่มมือ จำนวน 29 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 29.89 กลุ่มเผาะจำนวน 20 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 20.61 กลุ่มเทิงจำนวน 44 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 45.36 และกลุ่มพาจำนวน 4 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 4.12 ของชนิดพันธุ์ที่พบในป่าประเภทนี้

2. ป่าวากลือ-กล่า มีจำนวน 92 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 19.95 ของชนิดพืชที่พบทั้งหมด โดยจำแนกเป็นกลุ่มมือจำนวน 23 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 25.0 กลุ่มเผาะจำนวน 26 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 28.26 กลุ่มเทิงจำนวน 42 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 45.65 และกลุ่มพาจำนวน 1 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 1.08 ของชนิดพันธุ์ที่สำรวจพบในป่าประเภทนี้

3. ป่าเวีย-เซกล่า มีจำนวน 78 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 16.91 ของพืชที่สำรวจพบทั้งหมด โดยจำแนกเป็นกลุ่มมือ จำนวน 16 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 20.51 กลุ่มเผาะจำนวน 26 ชนิดพันธุ์คิดเป็นร้อยละ 33.33 กลุ่มเทิงจำนวน 33 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 42.30 และกลุ่มพาจำนวน 3 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 3.84 จากชนิดพันธุ์ทั้งหมดที่สำรวจพบในป่าประเภทนี้

4. ป่าเดอ-ที่ใน มีจำนวน 58 ชนิดพันธุ์คิดเป็นร้อยละ12.58 ของพืชที่พบทั้งหมด โดยจำแนกเป็นกลุ่มมือ จำนวน 14 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 24.13 กลุ่มเผาะจำนวน 19 ชนิดพันธุ์คิดเป็นร้อยละ 32.75 กลุ่มเทิงจำนวน 23 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 39.65 กลุ่มพาจำนวน 2 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 3.44 จากชนิดพันธุ์ทั้งหมดที่สำรวจพบในป่าประเภทนี้

5. ป่าวาผะดู-กล่า มีจำนวน 39 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 8.45 ของพืชของพืชที่สำรวจพบทั้งหมด โดยจำแนกเป็นกลุ่มมือ จำนวน 6 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 15.38 กลุ่มเผาะจำนวน 2 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 5.12 กลุ่มเทิงจำนวน 31 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 79.48 ของชนิดพันธุ์ทั้งหมดที่สำรวจพบในป่าประเภทนี้ ส่วนกลุ่มพาไม่ปรากฏชนิดพันธุ์ที่สำรวจพบ

6. ป่าเดอ-เซกล่า มีจำนวน 38 ชนิดพันธุ์คิดเป็นร้อยละ 8.24 ของชนิดพันธุ์พืชที่สำรวจพบทั้งหมด โดยจำแนกเป็นกลุ่มมือ จำนวน 10 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 26.31 กลุ่มเผาะ จำนวน 8 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 21.05 กลุ่มเทิงจำนวน 19 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 50 และกลุ่มพาจำนวน 1 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 2.64 ของชนิดพันธุ์ที่สำรวจพบในป่าประเภทนี้

7. ป่าเดอ-เซ มีจำนวน 37 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 8.02 ของพืชที่สำรวจพบทั้งหมด โดยจำแนกเป็น กลุ่มมือ จำนวน 13 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 35.13 กลุ่มเผาะ จำนวน 4 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 10.81 กลุ่มเทิง จำนวน 17 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 45.94 และกลุ่มพาจำนวน 3 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 8.10 ของชนิดพันธุ์ที่สำรวจพบในป่าประเภทนี้

8. ป่าเดอเซพู-กล่า มีจำนวน 22 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 4.77 ของพืชที่สำรวจพบทั้งหมด โดยจำแนกเป็นกลุ่มมือจำนวน 1 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 4.54 กลุ่มเผาะจำนวน 3 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 13.63 กลุ่มเทิงจำนวน 18 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 81.81 ของชนิดพันธุ์ที่สำรวจพบในป่าประเภทนี้ ส่วนกลุ่มพาไม่ปรากฏชนิดพันธุ์ที่สำรวจพบ

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างชนิดพืชกับการใช้ประโยชน์

ตารางที่2 แสดงการจำแนกตามการใช้ประโยชน์แต่ละประเภทป่า

กลุ่มพืช	การใช้ประโยชน์										รวม
	อาหารคน		อาหารสัตว์ป่า		ยารักษาโรค		ใช้ในพิธีกรรม		ใช้ด้านอื่น		
มือ	33	30.84	18	16.82	48	44.86	-	0	8	7.48	107
เผาะ	46	34.33	31	23.13	38	28.36	5	3.73	14	10.45	134
เทิง	64	34.33	31	23.13	38	28.36	5	1.84	68	25.09	271
พา	2	15.38	3	23.08	5	38.46	1	15.38	1	7.7	13
รวม	145	27.61	134	25.52	143	27.23	12	2.28	91	17.33	525

<u>สรุป</u>

จากตารารงแสดงความสัมพันธ์ระหว่างชนิดพันธุ์พืชกับการใช้ประโยชน์ ซึ่งจำแนกเป็นอาหารคน อาหารสัตว์ป่า ยารักษาโรค ใช้ในพิธีกรรม และใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ เช่นเป็นเครื่องมือในกิจกรรมทางการเกษตร อีกทั้งพิจารณาประกอบกับกลุ่มพืชพบว่า

1. **กลุ่มพืชที่เป็นอาหารคน** มีจำนวน 145 ชนิด คิดเป็นร้อยละ 27.61 ของพืชที่สำรวจพบทั้งหมด โดยจำแนกตามการใช้ประโยชน์ ซึ่งประกอบด้วย พืชในกลุ่มมือจำนวน 33 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 30.84 กลุ่มเผาะจำนวน 46 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 34.33 กลุ่มเทิงจำนวน 64 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 23.62 และกลุ่มพาจำนวน 2 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 15.38

2. **กลุ่มพืชที่เป็นอาหารสัตว์ป่า** มีจำนวน 134 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 25.52 ของพืชทั้งหมด โดยจำแนกตามการใช้ประโยชน์ ซึ่งประกอบด้วย พืชในกลุ่มมือ จำนวน 18 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 16.82 กลุ่มเผาะ จำนวน 31 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 23.13 กลุ่มเทิงจำนวน 18 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 16.82 กลุ่มเผาะจำนวน 31 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 23.13 กลุ่มเทิงจำนวน 82 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 30.26 และกลุ่มพาจำนวน 3 ชนิดพันธุ์คิดเป็นร้อยละ 23.08

3. **กลุ่มพืชที่เป็นยารักษาโรค** มีจำนวน 143 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 27.23 ของพืชทั้งหมด โดยจำแนกตามการใช้ประโยชน์ซึ่งประกอบด้วย พืชในกลุ่มมือจำนวน 48 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 44.86 กลุ่มเผาะจำนวน 38 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 28.36 กลุ่มเทิงจำนวน 52 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 19.19 และกลุ่มพาจำนวน 5 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 38.46

4. **กลุ่มพืชที่ใช้ในพิธีกรรม** มีจำนวน 12 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 2.28 ของพืชทั้งหมด โดยการจำแนกตามการใช้ประโยชน์ ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มเผาะจำนวน 5 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 3.73 กลุ่มเทิงจำนวน 5 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 1.84 และกลุ่มพาจำนวน 2 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 15.38 ส่วนพืชในกลุ่มมือไม่ปรากฏการใช้ประโยชน์

5. **พืชที่ใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ** มีจำนวน 91 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 17.33 ของพืชทั้งหมดโดยการจำแนกตามการใช้ประโยชน์ ซึ่งประกอบด้วยพืชในกลุ่มมือจำนวน 8 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 7.48 กลุ่มเผาะจำนวน 14 ชนิด คิดเป็นร้อยละ 10.45 กลุ่มเทิงจำนวน 68 ชนิด คิดเป็นร้อยละ 25.09 และกลุ่มพาจำนวน 1 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 7.7

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างสัตว์ป่ากับชนิดของพืชที่ใช้เป็นอาหาร

ตารางที่3 ความสัมพันธ์ระหว่างสัตว์ป่ากับชนิดของพืชที่ใช้เป็นอาหาร

ชนิดสัตว์ป่า	ชนิดพืชที่ใช้เป็นอาหาร								จำนวน
	มือ		เผาะ		เทิง		พา		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ช้างป่า	1	11.11	3	33.34	4	44.44	1	11.11	9
กระทิง	0	0	2	25.0	4	50.0	2	25.00	8
หมูป่า	2	10.53	7	36.84	10	52.63	0	0	19
เก้งฟ่าน/กวางป่า	0	0	2	12.5	12	75.0	2	12.5	16
หมีคน	2	15.38	2	15.38	9	69.24	0	0	13
เลียงผา	0	0	1	16.67	4	66.67	1	16.67	6
อีเห็น/เม่น	6	16.22	3	8.1	28	75.68	0	0	37
ไก่ฟ้า	0	0	2	40.0	3	60.0	0	0	5
ชะนี/ค่าง/ลิงกัง	6	18.75	4	12.5	22	68.75	0	0	32
กระรอก	3	20.0	3	20.0	9	60.0	0	0	15
กลุ่มนก	6	20.0	2	6.67	22	73.33	0	0	30
รวม	**26**		**31**		**127**		**6**		**190**

<u>สรุป</u>

จากตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสัตว์ป่ากับชนิดพันธุ์ของพืชที่ใช้ประโยชน์ พบว่าสัตว์ป่าที่คนกะเหรี่ยงสนใจ อย่างน้อย 12 ชนิดพันธุ์และกลุ่มนก มีการใช้ประโยชน์จากพืชจำนวน 190 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 41.21 จากพืชที่สำรวจพบทั้ง 8 ป่า จำนวน 461 ชนิดพันธุ์ โดยจำแนกเป็น

1. พืชในกลุ่มมือจำนวน 26 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 5.63 ของพืชที่พบทั้งหมด และร้อยละ 13.68 ของพืชทั้งหมดที่สัตว์ป่าใช้ประโยชน์

2. พืชในกลุ่มเผาะ จำนวน 31 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 6.72 ของพืชที่สำรวจพบทั้งหมด และร้อยละ 16.31 ของพืชที่สัตว์ป่าใช้ประโยชน์

3. พืชในกลุ่มเทิง จำนวน 127 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 27.54 ของพืชที่สำรวจพบทั้งหมด และร้อยละ 66.84 ของพืชที่สัตว์ป่าใช้ประโยชน์

4. พืชในกลุ่มพา จำนวน 6 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 1.3 ของพืชที่สำรวจพบทั้งหมด และร้อยละ 3.15 ของพืชที่สัตว์ป่าใช้ประโยชน์

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างชนิดพันธุ์ของสัตว์ป่ากับการใช้ประโยชน์จากพรรณพืชที่สำรวจพบในป่าประเภทต่างๆ พบว่า สัตว์ป่าจำนวนอย่างน้อย 13 ชนิดพันธุ์และสัตว์ป่ากลุ่มนก มีการใช้ประโยชน์จากพืชที่สำรวจพบโดยจำแนกเป็นสัตว์ประเภทต่างๆดังนี้

1. ช้างป่า (Elephas maximus) มีการใช้ประโยชน์จากพืชที่สำรวจพบจำนวน 9 ชนิดพันธุ์ จากพืชในกลุ่มมือจำนวน 1 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 11.11 กลุ่มเผาะจำนวน 3 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 33.34 กลุ่มเทิงจำนวน 4 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 44.44 และกลุ่มพาจำนวน 1 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ11.11 ของพืชทั้งหมดที่ช้างป่าใช้เป็นอาหารจากพืชที่สำรวจพบ

2. กระทิง (Bos gaurus) มีการใช้ประโยชน์จากพืชที่สำรวจพบจำนวน 8 ชนิดพันธุ์ จากพืชในกลุ่มเผาะจำนวน 2 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 25.0 กลุ่มเทิงจำนวน 4 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 50.0 และกลุ่มพาจำนวน 2 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 25.0 ของพืชทั้งหมดที่กระทิงใช้เป็นอาหารจากพืชที่สำรวจพบ ส่วนพืชในกลุ่มมือไม่ปรากฏการใช้ประโยชน์

3. หมูป่า (Sus scrofa) มีการใช้ประโยชน์จากพืชที่สำรวจพบจำนวน 19 ชนิดพันธุ์ จากพืชในกลุ่มมือจำนวน 2 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 10.53 กลุ่มเผาะจำนวน 7 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 36.84 และกลุ่มเทิงจำนวน 10 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 52.63 ของพืชทั้งหมดที่หมูป่าใช้เป็นอาหารจากพืชที่สำรวจพบ ส่วนพืชในกลุ่มพาไม่ปรากฏการใช้ประโยชน์

4. เก้งฟาน/กวางป่า (Muntiacus muntjak/Cervus unicolor) มีการใช้ประโยชน์จากพืชที่สำรวจพบจำนวน 16 ชนิดพันธุ์ จากพืชในกลุ่มเผาะจำนวน 2 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 12.5 กลุ่มเทิงจำนวน 12 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 75 และกลุ่มพาจำนวน 2 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 12.5 ของพืชทั้งหมดที่เก้งฟาน/กวางป่าใช้เป็นอาหารจากพืชที่สำรวจพบ ส่วนพืชในกลุ่มมือไม่ปรากฏการใช้ประโยชน์

5. หมีคน (Helarctos malayanas) มีการใช้ประโยชน์จากพืชที่สำรวจพบจำนวน 13 ชนิดพันธุ์ จากพืชในกลุ่มมือจำนวน 2 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 15.38 กลุ่มเผาะจำนวน 2 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 15.38 และกลุ่มเทิงจำนวน 9 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 69.24 ของพืชทั้งหมดที่หมีคนใช้เป็นอาหารจากพืชที่สำรวจพบ ส่วนพืชในกลุ่มพาไม่ปรากฏการใช้ประโยชน์

6. เลียงผา (Capricornis sumatrensis) มีการใช้ประโยชน์จากพืชที่สำรวจพบจำนวน 6 ชนิดพันธุ์ จากพืชในกลุ่มเผาะจำนวน 1 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 16.67 กลุ่มเทิงจำนวน 4 ชนิด

พันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 66.67 และกลุ่มพาจำนวน 1 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 16.67 ของพืชทั้งหมดที่เลียงผาใช้เป็นอาหารจากพืชที่สำรวจพบ ส่วนพืชในกลุ่มมือไม่ปรากฏการใช้ประโยชน์

7. **อีเห็น (วงศ์ Viverridae ไม่สามารถระบุ Species)** มีการใช้ประโยชน์จากพืชที่สำรวจพบจำนวน 37 ชนิดพันธุ์ จากพืชในกลุ่มมือจำนวน 6 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 16.22 กลุ่มเผาะจำนวน 3 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 8.1 และกลุ่มเทิงจำนวน 28 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 75.68 ของพืชทั้งหมดที่อีเห็นใช้เป็นอาหารจากพืชที่สำรวจพบ ส่วนพืชในกลุ่มพาไม่ปรากฏการใช้ประโยชน์

8. **ไก่ฟ้าหลังเทา (Lophura leucomelanos)** มีการใช้ประโยชน์จากพืชที่สำรวจพบจำนวน 5 ชนิดพันธุ์ จากพืชในกลุ่มเผาะจำนวน 2 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 40 และกลุ่มเทิงจำนวน 3 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 60 ของพืชทั้งหมดที่ไก่ฟ้าหลังเทาใช้เป็นอาหารจากพืชที่สำรวจพบ ส่วนพืชในกลุ่มมือและพาไม่ปรากฏการใช้ประโยชน์

9. **ชะนี/ค่าง/ลิงกัง (วงศ์ Hylobatidae ไม่สามารถระบุ Specie/วงศ์ Cercopithecidae ไม่สามารถระบุ Specie/M.memestrina)** มีการใช้ประโยชน์จากพืชที่สำรวจพบจำนวน 32 ชนิดพันธุ์ จากพืชในกลุ่มมือจำนวน 6 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 12.22 กลุ่มเผาะจำนวน 4 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 12.5 และกลุ่มเทิงจำนวน 22 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 68.75 ของพืชทั้งหมดที่ชะนี/ค่าง/ลิงกัง ใช้เป็นอาหารจากพืชที่สำรวจพบ ส่วนพืชในกลุ่มพาไม่ปรากฏการใช้ประโยชน์

10. **กระรอก (วงศ์ Sciuridae ไม่สามรถระบุ Specie)** มีการใช้ประโยชน์จากพืชที่สำรวจพบจำนวน 15 ชนิดพันธุ์ จากพืชในกลุ่มมือจำนวน 3 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 20 กลุ่มเผาะจำนวน 3 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 20 และกลุ่มเทิงจำนวน 9 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 60 ของพืชทั้งหมดที่กระรอกใช้เป็นอาหารจากพืชที่สำรวจพบ ส่วนพืชในกลุ่มพาไม่ปรากฏการใช้ประโยชน์

11. **กลุ่มนก (Birds)** มีการใช้ประโยชน์จากพืชที่สำรวจพบจำนวน 30 ชนิดพันธุ์ จากพืชในกลุ่มมือจำนวน 6 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 20 กลุ่มเผาะจำนวน 2 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 6.67 และกลุ่มเทิงจำนวน 22 ชนิดพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 73.33 ของพืชทั้งหมดที่นกใช้เป็นอาหารจากพืชที่สำรวจพบ ส่วนพืชในกลุ่มพาไม่ปรากฏการใช้ประโยชน์

นอกจากนั้นสัตว์ป่าประเภทกินเนื้อเป็นอาหารถึงแม้ว่าไม่ปรากฏการใช้ประโยชน์จากพืช แต่อย่างไรก็ดีพบว่า ได้ประโยชน์จากป่าประเภทต่างๆที่ทำการสำรวจด้วยเช่นกัน แต่อยู่ในรูปของการติดตามกลุ่มสัตว์ดังที่ได้เสนอในข้างต้นเข้ามาในป่าประเภทต่างๆ ในลักษณะของผู้ล่า (Predator) เช่น เสือ ทั้งนี้จากข้อมูลพบว่ามีการใช้ประโยชน์ส่วนใหญ่ในทุกฤดูกาลโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่ผลไม้ป่าสุก อันเป็นช่วงเวลาเดียวกับที่สัตว์ป่าประเภทกินพืชเป็นอาหารเข้ามาใช้

ประโยชน์อย่างหนาแน่น อีกทั้งเมื่อพิจารณาในด้านพฤติกรรมของสัตว์ป่าประเภทต่างๆในการใช้ประโยชน์จากป่าที่ทำการศึกษาจะพบว่าสัตว์ป่าหลายประเภทมีกิจกรรมที่แตกต่างกันออกไปในการอาศัยป่าประเภทที่ศึกษานั้น ทั้งในแง่ของการเข้ามาเพื่อหลบภัย เช่น สัตว์ประเภทที่เป็นอาหารของสัตว์ผู้ล่า (Predator) เช่น เก้ง กวาง หรือเข้ามาเพื่อผสมพันธุ์ เช่น กระทิง หรือเข้ามาเพื่ออาศัยแหล่งน้ำในฤดูแล้ง เช่น ช้าง เป็นต้น

ตารางที่ 4 แสดงรายละเอียดรายชื่อพืชที่ปรากฏในตัวอย่างภาพและการกำหนดรหัส

รหัส (V)	ประเภทป่า(F)/กลุ่มพืช(K)	การใช้ประโยชน์(E)	ชื่อพืช
v1	F1 / K3	-	เซยพู
v2	F1 F3 / K3	E2	เซทูกุ
v3	F1 / K1	E1	หมี่บือซ่องที่
v4	F1 F2 / K2	E3	ปี่เลียว
v5	F1 F3 / K3	E5	เซหย่งซะ
v6	F1 / K3	E2	กูวาเกอเรี่ยง
v7	F1 / K4	E1 E2 E3	โล่คูกล่า
v8	F1 F2 / K4	E2 E3	วองอั่ว
v9	F1 F7 / K2	E2 E3 E5	ไซ่บ่ง
v10	F1 / K3	E3	เซกุยซ่อง
v11	F1 F3 F4 F5 / K1	E3	เนหม่องยะ
v12	F1 / K2	E2 E5	วาจั่ว
v13	F1 / K1	E3	จ่อง
v14	F1 / K1	E1	พะย่าโต่คอง
v15	F1 / K2	E2	สะเคาะเน่อ
v16	F1 / K1	E1 E3	ต่องซ่ง
v17	F1 / K3	E1 E2 E5	กุงบ่อง
v18	F1 / K3	E1 E2 E5	กูหม่องหม่วยถะ
v19	F1 / K3	E1 E3	เพ่อซะใช่
v20	F1 / K2	E3	คาไค่อั่ว
v21	F1 / K3	E3	ต่องกะเม่อ
v22	F1 / K2	E1 E2	พูพุถ่อง
v23	F1 F3 / K2	E2 E3 E4	ไก่
v24	F1 F3 F4 / K2	E3	นองเช่เปล
v25	F1 / K2	E1 E3	คว้ายเหม่
v26	F1 / K2	E2 E3	พุพาว่อง
v27	F1 / K1	E3	จ่องกะเหล่อโหว่

v28	F1 / K3	E5	สะเถ่อ
v29	F1 / K2	E1 E2	ถุถีหมี่ชุย
v30	F1 F7 / K1	E1 E2	พูควยมีถะ
v31	F1 F2 / K1	E1	เนเหม่
v32	F1 / K1	E1	ฆีดี
v33	F1 / K1	E3	พุซ่องกุ
v34	F1 F4 / K3	E1 E2	กูวกิ
v35	F1 / K3	E2 E3	อีไอ่
v36	F1 / K2	E1 E2 E3	ซวยไถ่ที่
v37	F1 / K3	E1	ผะค่อ
v38	F1 / K2	E2	ซีไหล่ทะ
v39	F1 / K2	E3	ไก่คูดุหย่ง
v40	F1 / K3	E3	ทุยบาม่อง
v41	F1 F2 F4 / K3	E3	สะซู
v42	F2 / K1	E1	จะไล่
v43	F2 / K3	E5	เป่อนาคองมี
v44	F2 / K2	E3	ซีเฉาะเขลาะ
v45	F2 / K2	E3	เซซ่องพุ
v46	F2 / K2	E3	พุซ่องเกาะ
v47	F2 / K2	E3 E5	ซ่องหริมือเม่
v48	F2 F4 / K1	E3 E5	ทูไก่คู
v49	F2 / K2	E3	โพ่จิริ
v50	F2 / K3	E2 E3 E5	เมียเผ่อเลอะ
v51	F2 / K3	E3	นองบ่อง
v52	F2 / K3	E3	ฉุไบล่
v53	F2 / K3	-	เซอั่วไผ่
v54	F2 F4 F6 F7 / K2	-	ซีขุ
v55	F2 / K2	E3	โพ่ทูกุโหว่
v56	F2 F4 F8 / K3	E2	กูกิ
v57	F2 F4 / K3	E1 E2 E5	โซงค่ง

v58	F2 F4 / K1	-	พลามือ
v59	F2 F3 / K2	E5	ซ่งลาเอะ
v60	F2 F4 F5 / K2	E1 E2	วากลือ
v61	F2 F4 / K3	E3 E5	เปอะเดาะ
v62	F2 / K1	E3	หละเหม่
v63	F3 / K2	E2	สะเบ๊าเวีย
v64	F3 / K1	E3	ตซีคาพู
v65	F3 / K1	E3	ยาลีมีซา
v66	F3 / K3	E3	ฉ่อเบ่ะน่ าฆอง
v67	F3 / K2	E3	หล่งฉี่มอ
v68	F3 / K3	E2	เซกะช่องออง
v69	F3 F4 / K2	E1	พุลี
v70	F3 / K3	-	เกวหย่ง
v71	F3 / K2	E1 E2 E3	พุไขล่ที่
v72	F3 / K2	-	กลือซา
v73	F3 / K2	E3	พุเหล่อป่า
v74	F3 / K3	E2 E5	กลีโหว่
v75	F3 / K1	-	ทิ
v76	F3 / K1	E3	หล่องเหม่
v77	F3 / K1	-	เหม่ฆองมือ
v78	F3 / K1	E3	ไขว้หย่ง
v79	F3 / K2	E1	พูเส่อ
v80	F3 / K2	-	เขอะด่องซ่อง
v81	F3 / K2	-	โซโหว่
v82	F3 / K2	E3	กลือซา
v83	F3 F4 / K3	E3 E5	มือมือคว้าคว้า
v84	F3 / K1	-	คล่า
v85	F3 / K3	E3	ตำมล่อง
v86	F3 / K2	E2	ทูซะมือ
v87	F3 / K1	E1 E2 E3	ต่องหวะ

v88	F3 / K3	E2	เซกีพู
v89	F3 / K3	E3	หร่งฉี๊ค า
v90	F3 / K1	E1	สะนี่วาอั่ว
v91	F3 / K3	E2 E3	นองซา
v92	F3 / K2	-	ซีเส้อผลิที่
v93	F3 / K2	-	ตซีขะโหว่มิ
v94	F3 F4 / K3	E1 E5	โซว
v95	F3 / K2	E3	เหม่ปี๋
v96	F3 / K3	E1 E3	เพ่อชะใช่
v97	F3 / K3	E1	หยี่โหล่
v98	F3 / K2	E1	อั่วล่องพู
v99	F3 / K3	E3	โพ่คุจ่อง
v100	F3 / K3	-	จ่องปีเหลอเค่
v101	F3 / K3	-	โพ่กิ
v102	F3 / K3	E3 E5	ปะขุย
v103	F3 / K3	-	หละซูเหม่
v104	F3 / K1	E3	ต่งตะเหล่อ
v105	F3 F5 / K4	E2	วอง
v106	F3 / K3	E2	ปี่ล่อง
v107	F3 / K3	-	เซอองกั่ว
v108	F3 / K2	-	น่าดุ
v109	F3 F5 / K2	E1	ผู่อั่ว
v110	F3 / K3	E1 E2	ค้ง
v111	F3 / K2	E1 E3	ทูไกคู
v112	F4 / K2	E2	นองเวีย
v113	F4 / K3	E3	โซ่งที่
v114	F4 / K1	E3	เจอะสะไว้
v115	F4 / K1	E3	ไคว๊เหม่
v116	F4 / K3	E3	มุมู
v117	F4 / K3	E5	เป่อนาคองมี

v118	F4 / K3	E1	โพ่เผ่
v119	F4 / K1	E1 E3	พุอั่ว
v120	F4 / K3	E1 E2	ฆ่งฆี
v121	F4 / K2	E1 E2	พุยู่เอ่
v122	F4 / K3	E1 E2 E3	นองซะ
v123	F4 / K1	E1 E3	ซีขละอั่วยุ
v124	F4 / K1	E3 E5	ไบ่จงจี่
v125	F4 / K1	E3	กล่งโค่ง
v126	F4 / K1	E3	ตงตะลง
v127	F4 / K3	E2 E3	เก่อซ่ง
v128	F4 / K1	E3	นองทุยอีอั่ว
v129	F4 / K3	E2 E3	เดิง
v130	F4 / K3	E3 E5	เอ่อนา
v131	F4 / K1	E2 E3	คลี่
v132	F4 / K3	E1	เซนองเอ่
v133	F4 / K3	E1	ไบบิ
v134	F4 / K3	E5	เฉาะเราะ
v135	F4 F5 / K3	E1	อั่วคูดุ
v136	F4 / K1	E1	พรือทีไช้
v137	F4 / K3	E5	หร่งฉี่
v138	F4 / K1	E1	ถุลุไค่
v139	F4 / K2	E1	ยะพล่า
v140	F4 / K1		ซีบาเถาะ
v141	F4 / K2	E1	เอไช่
v142	F4 / K2	E1 E3	เกี่ยวเหม่ง
v143	F4 / K1	E3	เหม่ฆองมือ
v144	F4 / K3	E2 E3	เหม่โหย่ไว้
v145	F4 / K1	E1	เนจุ
v146	F4 / K3	E1	เฆิงเวิงมิ
v147	F4 / K1	E1	ดะบองมือ

v148	F4 / K3	E2 E3	เส่อโย
v149	F4 / K3	E5	มือซาเฆยเทิง
v150	F4 / K3	E3	พีดุข่าเบ่
v151	F4 / K2	E3	เค
v152	F4 / K1	E3	ซีคา
v153	F4 / K1	E3	กล่งอั่วมือ
v154	F4 / K2	E3	นองเบอะไซ่
v155	F4 / K3	E2 E3	กุลี
v156	F4 / K2	E1 E2 E3	ซุยไล่
v157	F4 / K1	E3	ซีข้วยบ่อง
v158	F4 / K3	E3	ซีขละนองเพ่
v159	F4 / K3	E3	ทะไมบ่อง
v160	F4 / K2	E4	โพ่หล่าเขาะ
v161	F4 / K3	E3 E5	เหม่ปี๊
v162	F4 / K3	E2	เซอองกว่า
v163	F4 / K1	E1	ซีขละโพล
v164	F4 / K3	-	เซงบงอึง
v165	F4 / K2	-	พุซ่องซี่
v166	F4 / K2	-	พุเซ่อเฉิง
v167	F4 / K2	-	ทองมือ
v168	F5 / K2	E5	ใช่บ่ง
v169	F5 / K1	E1 E3	กล่งเค่อว
v170	F5 / K3	-	เซท่อลา
v171	F6 / K3	E1	กุลี
v172	F7 / K1	E5	ต่องกะโม่
v173	F7 / K1	-	เกรียวเจิงมวย
v174	F7 / K3	-	เซยอั่วลา
v175	F7 / K3	E5	เซเซอโขว่โหน่
v176	F7 / K3	E1	ละหม่งเย
v177	F7 / K1	E5	เซอก่องกะ

v178	F7 / K3	E2	เมหะ
v179	F7 / K1	-	ไล้จูมิเดิ่ง
v180	F7 / K1	-	เซยโกว่ไกร่
v181	F7 / K3	E2 E5	จือ
v182	F7 / K3	E4 E5	เซวาลา
v183	F7 / K3	E1	วะพูใช้
v184	F7 / K3	-	เซยพ่องบ่ง
v185	F7 / K3	E1 E3	ทะเข่า
v186	F8 / K3	E5	โพ่กูจ่อง
v187	F1 / K3	E4	โพ่ผิค่า
v188	F1 / K3	-	ซองอีหย่ง
v189	F4 / K2	E1 E3	พุซ่องข้อง

บทที่ 4 บทสรุป

4.1 วิจารณ์ผลการศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างคนกะเหรี่ยงกับการใช้ประโยชน์จากพืชป่า

จากผลการศึกษาที่พบว่า มีจำนวนตัวอย่างพืชที่สำรวจพบ จำนวน 461 ชนิดพันธุ์ ที่ระบุการใช้ประโยชน์ของทั้งคนและสัตว์ตามการจำแนกของคนกะเหรี่ยง จากพื้นที่สำรวจจำนวน 8 แหล่ง ซึ่งเป็นตัวแทนของพื้นที่สำรวจทั้งหมด จำนวน 41 แหล่งนั้น เมื่อพิจารณาในแง่การใช้ประโยชน์ซึ่งไม่รวมประโยชน์ที่สัตว์ป่าได้รับ ที่พบว่ามีไม่น้อยกว่า 391 ชนิดที่คนกะเหรี่ยงรู้จักการใช้ประโยชน์ หากแต่ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ก็เป็นเครื่องยืนยันได้เป็นอย่างดีว่า ในแต่ละชนิดพืชที่คนกะเหรี่ยงใช้ประโยชน์ได้นั้น มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทางนิเวศเป็นอย่างดี จึงทำให้เกิดกฎเกณฑ์ที่เป็นข้อบังคับทางสังคมของคนกะเหรี่ยงในการควบคุมไม่ให้เกิดการใช้ประโยชน์เกินขอบเขตที่ธรรมชาติจะรับได้ จึงไม่ได้ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศแต่อย่างใด ผนวกกับเมื่อพิจารณาถึงกิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ปรากฏตามเอกสารการบันทึกการใช้ประโยชน์แล้วกลับพบว่า พฤติกรรมการใช้ประโยชน์ของคนกะเหรี่ยงตลอดระยะเวลาไม่น้อยกว่า 200 ปีของการตั้งถิ่นฐานในป่าทุ่งใหญ่นเรศวรแห่งนี้นั้น การใช้ประโยชน์เป็นไปในลักษณะเพื่อยังชีพ และกิจกรรมการใช้ประโยชน์ทั้งหมดก็เป็นการใช้ทางอ้อมที่ไม่ได้ทำลายเนื้อไม้และการเปลี่ยนแปลงสภาพนิเวศ (Non-Timber Product) แต่อย่างใด ในทางตรงกันข้ามการที่คนกะเหรี่ยงได้ทดลองการใช้ประโยชน์จากพืชแต่ละชนิดมาเป็นระยะเวลาอันนานจนกลายเป็นองค์ความรู้ของพืชที่ใช้ประโยชน์ได้นั้น นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำรงการใช้ประโยชน์เหล่านั้นให้เกิดขึ้นต่อไปตามกลไกการเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชนผ่านการถ่ายทอดด้วยวิธีการต่างๆ ให้การใช้ประโยชน์ได้ดำรงอยู่ ซึ่งจะเป็นการสร้างกระบวนการผลิตซ้ำทางความคิด (Reproduction of knowledge) เพื่อให้ความรู้ในแต่ละเรื่องเหล่านั้นได้ดำรงอยู่ต่อไป

องค์ความรู้ด้านพฤกษศาสตร์ของคนกะเหรี่ยงในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร

ผลสำเร็จในความพยายามของโครงการที่ต้องการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจต่อศาสตร์ที่ว่าด้วยองค์ความรู้ของคนพื้นเมือง (Indigenous Knowledge ; IK) กับกรณีศึกษาจากงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Action Research) ในครั้งนี้ ทำให้เกิดข้อสรุปอย่างเด่นชัดเป็นอย่างยิ่งว่า แบบแผนการใช้ประโยชน์ด้านพฤกษศาสตร์ของคนพื้นเมืองนั้นไม่ได้เกิดขึ้นจากการเอาการใช้ประโยชน์เป็นที่ตั้ง หากแต่เป็นเรื่องการสังเกตด้วยระยะเวลาอันยาวนานและทดลองใช้จนเกิดเป็นความรู้ที่มีค่าและเป็นประโยชน์ต่อการดำรงอยู่ของชุมชนไปพร้อมกันกับการพยายามที่จะใช้ประโยชน์ในแง่การปรับตัวให้สอดคล้องกับระดับการใช้ประโยชน์ ที่ยังคงรักษาสภาพนิเวศและ

ชนิดพันธุ์เหล่านั้นไว้ต่อไป และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาในครั้งนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงองค์ความรู้ในการจัดกลุ่มพืชเป็นกลุ่มต่างๆ (Classification) และการจำแนก (Identification) ได้อย่างเป็นระบบ อีกทั้งการพบว่าในจำนวนของตัวอย่างพืชที่เก็บได้ทั้งหมดนั้น คนกะเหรี่ยงสามารถจำแนกความแตกต่างและการระบุชื่อได้หมดทุกตัวอย่าง ถึงแม้ว่าบางชนิดจะไม่ปรากฏการใช้ประโยชน์ก็ตาม ยิ่งทำให้เกิดข้อสรุปในระดับหนึ่งอีกว่าหากทำการศึกษาต่อไปถึงป่าประเภทอื่นๆ ที่มีการจำแนกประเภทไว้โดยกระบวนการศึกษาแบบเดียวกันนี้อีกต่อไปคงทำให้เกิดข้อสรุปในลักษณะเดียวกันที่ว่าสามารถจำแนกประเภท กลุ่มพืช และชนิดพันธุ์ได้เช่นเดียวกัน

ความเข้าใจในกระบวนการทางนิเวศของชุมชนกะเหรี่ยง

ความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมการเกษตรเพื่อยังชีพในระบบเกษตรกรรมแบบไร่หมุนเวียน (Rotation Shifting Cultivation Agriculture System) ของคนกะเหรี่ยงที่ต้องอาศัยการปรับตัวเพื่อให้สอดรับกับปรากฏการทางธรรมชาติที่เอื้ออำนวยให้เกิดปริมาณน้ำและการใช้ที่ดินที่เหมาะกับการผลิต กับผลการศึกษาที่สามารถระบุถึงองค์ความรู้ด้านนิเวศวิทยาเรื่องทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาะเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสัตว์ป่ากับการใช้ประโยชน์จากพืชที่สำรวจพบ ได้สะท้อนให้เห็นว่าภาพวิถีชีวิตของคนกะเหรี่ยงในรอบปีทั้งที่ต้องอยู่ในภาคการเกษตรไม่น้อยกว่า 11 เดือน และการใช้ประโยชน์จากป่าในลักษณะที่ต่างกันอย่างน้อย 1 เดือนในรอบปีนั้น ไม่ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศแต่อย่างใด ซึ่งในประเด็นนี้น่าจะนำไปสู่ข้อสรุปที่ว่า "คนกะเหรี่ยงในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทางนิเวศที่มีการปรับตัวระหว่างธรรมชาติและมนุษย์มาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 200 ปีจนเกิดการอยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืนในลักษณะที่สอดคล้องกันระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ"

กระบวนการมีส่วนร่วมของคนท้องถิ่นต่อการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

องค์ความรู้ที่เป็นผลจากการศึกษาของโครงการนี้ที่มีความสำคัญไม่น้อยกว่าผลของข้อมูลในเชิงปริมาณของชนิดพันธุ์ที่สำรวจในเบื้องต้นพบ ซึ่งได้แก่รูปแบบการประยุกต์วิธีวิทยา (Methodology) ให้มีความสอดรับกันเกิดขึ้นจนเป็นรูปแบบที่สามารถนำไปสู่การหาข้อสรุปและการใช้ประโยชน์ร่วมกันในผลการศึกษาได้ระหว่างนักวิจัยและคนพื้นเมืองโดยเฉพาะคนกะเหรี่ยงที่มีข้อจำกัดในเรื่องการรับรู้และความแตกต่างในเรื่องภาษาและภูมิหลังที่มากกว่าชาวบ้านที่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ (Protected Area) ในพื้นที่อื่นๆ ได้สร้างแบบจำลองถึงความพยายามในการสร้างความร่วมมือและการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นเมื่อเกิดการสร้างฐานความเข้าใจในเบื้องต้นได้ การพัฒนาในขั้นตอนต่อไปก็น่าจะมีความเป็นไปได้เช่นกัน โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาในแง่ความยั่งยืนของโครงการที่จะเกิดขึ้นภายหลังที่โครงการสิ้น

สุด เมื่อแบบจำลองอันเดียวกันนี้เกิดขึ้นจากความต้องการของชุมชนท้องถิ่นเป็นหลัก ความต่อเนื่องของโครงการจึงเกิดขึ้นได้และมีตัวอย่างที่คนกะเหรี่ยงใช้วิธีการอันเดียวกันนี้ประสานงานเพื่อให้เกิดการทำกิจกรรมกันเอง ซึ่งคุณูปการจากโครงการศึกษาวิจัยครั้งนี้น่าจะได้เป็นกรณีศึกษาที่สำคัญของการเกิดโครงการในลักษณะที่คล้ายคลึงกันนี้กับพื้นที่อื่นต่อไป

4.2 ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาองค์ความรู้ในเรื่องการแสวงหาความร่วมมือกับคนท้องถิ่นในการอนุรักษ์

อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่าผลการศึกษาในครั้งนี้จะบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการที่วางไว้ทุกประการ หากแต่เมื่อพิจารณาถึงภาพรวมของการอนุรักษ์แล้วจะเห็นได้ชัดว่าเป็นเพียงบางประเด็นของคนกะเหรี่ยงที่ว่าด้วยองค์ความรู้ด้านพฤกษศาสตร์และความเกี่ยวเนื่องกับสัตว์ป่าบางประเภทเท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงผลที่ได้รับในเบื้องต้นนี้ก็มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนารายละเอียด วิธีการ และเนื้อหา ในขั้นต่อไปอย่างต่อเนื่องจึงจะเกิดเป็นรูปแบบและกระบวนการที่สมบูรณ์ขึ้นได้ และยังเป็นความต้องการของคนกะเหรี่ยงที่เรียกร้องถึงการพัฒนาองค์ความรู้อยู่ในปัจจุบัน อีกทั้งหากมีการลำดับความสำคัญในประเด็นอื่นๆ และมีการพัฒนาเทคนิควิธีการที่ยืนอยู่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมในลักษณะเดียวกันนี้ต่อไปก็น่าที่จะนำไปสู่การใช้ประโยชน์จากงานศึกษาในลักษณะเดียวกันนี้เพื่อแสวงหาคำตอบในเชิงนโยบายซึ่งจะเป็นผลดีกับคนกะเหรี่ยงในพื้นที่และผลสำเร็จต่อการจัดการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเช่นกัน

ผลการศึกษากับประโยชน์ในเชิงการจัดการ

ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ถึง 2,600 ตารางกิโลเมตร หรือไม่น้อยกว่า 2 ล้านไร่ เมื่อพิจารณาในเชิงการจัดการที่แม้ว่าพื้นที่นี้จะถูกให้ความสำคัญในการประกาศจากองค์การ UNESCO ให้เป็นมรดกทางธรรมชาติของโลก (Natural World Herritage Site) แต่ในความเป็นจริงข้อจำกัดในหลายประการของระบบการอนุรักษ์และการจัดการพื้นที่ก็ยังดำรงอยู่ ทั้งในเรื่องงบประมาณ บุคลากร เป็นต้น ทางออกประการหนึ่งภายใต้ข้อจำกัดดังที่ได้กล่าวแล้วในการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการจัดการที่เป็นอยู่ให้มีศักยภาพยิ่งขึ้นน่าจะได้แก่การเปิดโอกาสให้คนพื้นเมืองเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในเรื่องการจัดทำแผนการอนุรักษ์ที่จำเป็นจะต้องผสมผสานองค์ความรู้ของทั้งจากคนพื้นเมือง มาตรการทางกฎหมาย และเทคนิควิธีการที่จะเกิดขึ้นจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ เข้าด้วยกันและก่อให้เกิดการเฝ้าระวังและการติดตามผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตด้วยกัน กรณีคนกะเหรี่ยงในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรที่มีความขัดแย้งในเรื่องการแสวงหาทางออกในด้านนโยบายที่จะนำไปสู่ทางออกที่ยั่งยืนระหว่างการดำรงอยู่ของทรัพยากรธรรมชาติและการดำรงอยู่ของคนพื้นเมือง ซึ่งใน

สถานการณ์ของประเทศในปัจจุบันที่เปิดโอกาสในทางกฎหมายอย่างสูงในการให้การยอมรับการจัดการทรัพยากรของคนในพื้นที่ ดังนั้นหากผลที่ได้จากโครงการนี้จะนำไปสู่ความพยายามในการเข้าใจวิธีคิดของคนกะเหรี่ยงทุ่งใหญ่ฯต่อการเข้าใจธรรมชาติ ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศและความเข้าใจด้านองค์ความรู้ด้านพฤกษศาสตร์ เป็นประโยชน์ต่อการประยุกต์เป็นแผนการจัดการทรัพยากรแบบมีส่วนร่วมที่เอื้ออำนวยให้คนกะเหรี่ยงได้แสดงออกถึงกิจกรรมอนุรักษ์ ก็จะเป็นประโยชน์ที่ยั่งยืนและนำไปสู่การพัฒนากระบวนการจัดการในขั้นตอนต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานการณ์ปัจจุบันที่ทั่วโลกให้ความสำคัญกับชนเผ่าพื้นเมืองในเรื่องการเคารพสิทธิและภูมิปัญญาในระบบคุณค่าของการดำรงอยู่มากยิ่งขึ้น หรือแม้แต่กรณีของ UNESCO ในคณะกรรมการว่าด้วยอนุสัญญาคุ้มครองพื้นที่มรดกโลกเองก็ให้ความสำคัญต่อคนพื้นเมืองที่อาศัยอยู่ในพื้นที่มรดกโลกเช่นกัน จนได้ประกาศสถานภาพมรดกโลกประเภทที่ 3 ขึ้น จาก Cutural World Herritage Site หรือพื้นที่มรดกทางวัฒนธรรม และ Natural World Herritage Site เป็นมรดกโลกประเภทใหม่ที่เรียกว่า Cutural Landscape World Herritage Site และมีกรณีตัวอย่างในประเทศภาคีอนุสัญญาที่ได้เปลี่ยนแปลงสถานภาพพื้นที่มรดกโลกไปแล้วด้วยเหตุผลที่ให้ความสำคัญต่อคนพื้นเมืองที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ก่อนการประกาศเป็นเขตมรดกโลก ดังนั้นในกรณีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่ก็เช่นกัน มีความเป็นไปได้อย่างสูงที่น่าจะได้นำไปเป็นประเด็นการหารือในเชิงนโยบาย ด้วยเหตุผลสนับสนุนจากผลการศึกษานี้ประกอบใน World Heritage Nomination เพื่อการเปลี่ยนแปลงสถานภาพดังที่ได้กล่าวแล้วต่อไป

แนวทางในการปกป้ององค์ความรู้ของคนพื้นเมือง

สมมติฐานที่มีความเป็นไปได้อย่างยิ่งในเรื่องการเปลี่ยนแปลงของระดับการรับรู้ในเรื่ององค์ความรู้ทางด้านพฤกษศาสตร์ของคนกะเหรี่ยง ก็คือเมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป การสูญเสียองค์ความรู้ก็จะยิ่งมีมากขึ้นจนในที่สุดอาจส่งผลให้ Generation ต่อๆไปของคนกะเหรี่ยงจะมีระดับความรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่น้อยลง ทั้งนี้ก็จากข้อมูลในเชิงประจักษ์ที่พบว่า ปัจจัยเร้าหลายประการที่เป็นเงื่อนไขจากสังคมภายนอกทั้งในเรื่องนโยบายด้านต่างๆของรัฐ เช่นในเรื่องการศึกษา การสาธารณสุข ที่ให้ความสำคัญกับมาตรฐานชีวิตที่พึ่งพาทรัพยากรภายนอกเช่น ความรู้จากสังคมใหญ่หรือเวชภัณฑ์จากการผลิตภายนอกเพียงด้านเดียวจะเป็นตัเร่งให้ระดับของการสูญเสียจาการพึ่งพาภายนอกเพิ่มมากขึ้น หรือแม้แต่การบริโภคกระแสหลักเองที่อาจกระต้นผ่านการพัฒนาของหน่วยงานในระดับต่างๆส่งผลกระทบถึงองค์ความรู้ในด้านพฤกษศาสตร์จนสูญเสียเสถียรภาพที่จะกลายเป็นปัจจัยสำคัญของการดำรงอยู่ซึ่งชนเผ่าพื้นเมืองกลุ่มนี้ ดังนั้นเมื่อความสำคัญดังบริบทของงานวิจัยครั้งนี้ได้สนับสนุนให้ปรากฏอย่างเด่นชัดแล้วว่าองค์ความรู้ด้านพฤกษศาสตร์ของชุมชนกะเหรี่ยงมีความสำคัญและนำไปสู่การพัฒนาในด้านต่างๆต่อไป ดังนั้น

ทางเลือกประการสำคัญในการอนุรักษ์องค์ความรู้ให้ดำรงอยู่ในลักษณะที่ไม่ใช่เพียงการบันทึกแต่ปรากฏอยู่คู่กับวิถีชีวิตของคนกะเหรี่ยง จึงน่าจะมีทางออกในการป้องกันกิจกรรรมต่างๆที่อาจส่งผลกระทบในทุกวิถีทาง โดยเฉพาะหากเมื่อเกิดกิจกรรมในลักษณะที่อาจส่งผลกระทบฉับพลันต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการสูญเสียองค์ความรู้ เช่น นโยบายการย้ายคนกะเหรี่ยงออกจากพื้นที่ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร กิจกรรมทางนโยบายที่ว่านั้นน่าจะมีการศึกษาถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อองค์ความรู้ในระดับที่เท่าเทียมกันกับการศึกษาผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรมก่อนการตัดสินใจดำเนินงานตามนโยบายที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงเหล่านั้น

ตารางแสดงการกำหนดรหัส (CODE)แทนประเภทป่า

ประเภทป่า(FOREST TYPE)	รหัส (CODE)
1.ป่าเดอเบ-ไล่กล่า	F1
2.ป่าเดอ-เซกล่า	F2
3.ป่าเวีย-เซกล่า	F3
4.ป่าวากลือ-กล่า	F4
5.ป่าเดอ-ทีไน	F5
6.ป่าวาผะดู-กล่า	F6
7.ป่าเดอ-เซ	F7
8.ป่าเดอเซพู-กล่า	F8

ตารางแสดงการกำหนดรหัสแทนลักษณะกลุ่ม-ประเภทพืช

กลุ่ม/ประเภทพืช(KIND)	รหัส (CODE)
1.มือ	K1
2.เผาะ	K2
3.เทิง	K3
4.พา	K4

ตารางแสดงการกำหนดรหัสแทนการใช้ประโยชน์

การใช้ประโยชน์	รหัส (CODE)
1.อาหารคน	E1
2.อาหารสัตว์ป่า	E2
3.สมุนไพร/ยารักษาโรค	E3
4.ใช้ในพิธีกรรม	E4
5.ใช้ด้านอื่นๆ	E5

ภาพตัวอย่างแสดงพรรณพืชที่สำรวจพบจากแปลงตัวอย่างของป่าประเภทต่าง ๆ

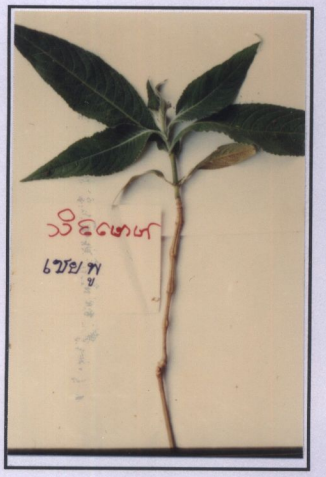

V1 F1 K3

V2 F1F3 K3E2

V3 F1 K1E1

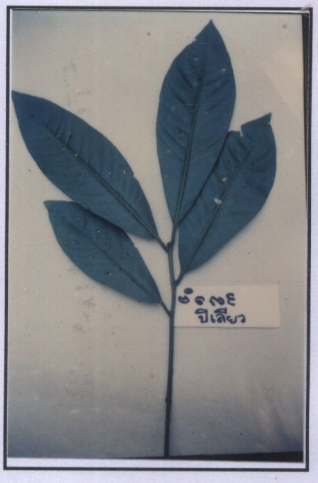

V4 F1F2 K2E3

V5 F1F3 K3E5

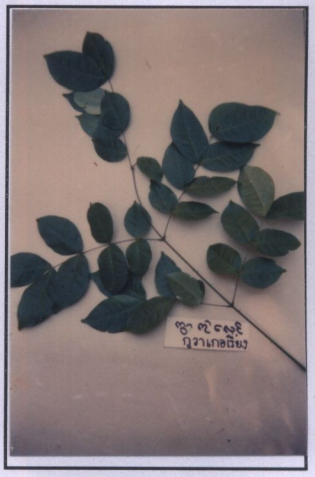

V6 F1 K3E2

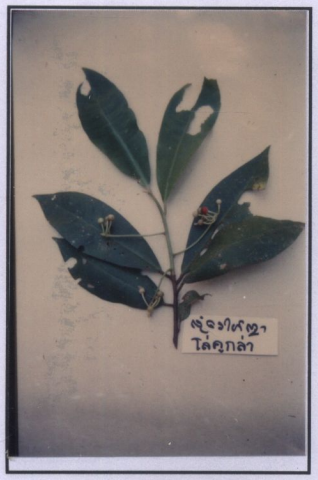

V7 F1 K4E1E2E3

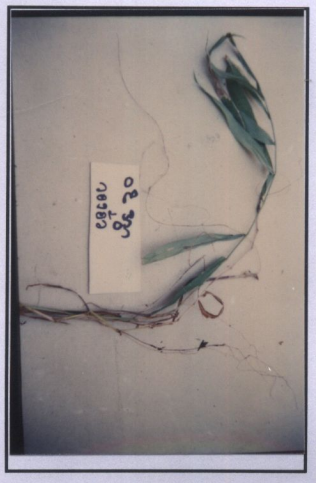

V8 F1F2 K4E2E3

V9 F1F7 K2E2E3E5

ภาพตัวอย่างแสดงพรรณพืชที่สำรวจพบจากแปลงตัวอย่างของป่าประเภทต่าง ๆ

V10 F1 K3E3

V11 F1F3F4F5 K1E3

V12 F1 K2E2E5

V13 F1 K1E3

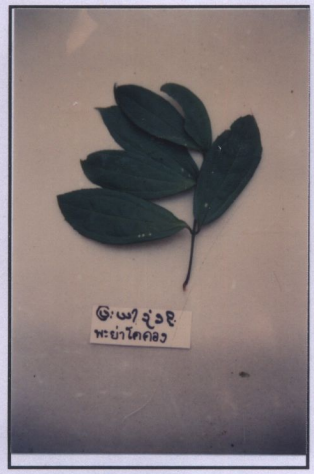

V14 F1 K1E1

V15 F1 K2E2

V16 F1 K1E1E3

V17 F1 K3E1E2E5

V18 F1 K3E1E2E5

ภาพตัวอย่างแสดงพรรณพืชที่สำรวจพบจากแปลงตัวอย่างของป่าประเภทต่าง ๆ

V19 F1 K3E1E3

V20 F1 K2E3

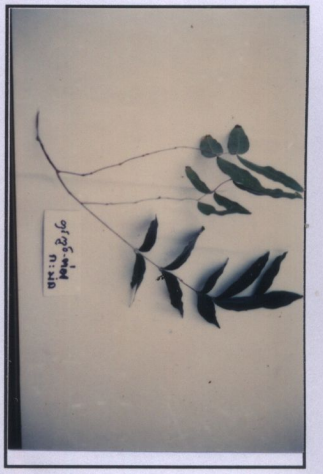

V21 F1 K3E3

V22 F1 K2E1E2

V23 F1F3 K2E2E3E4

V24 F1F3F4 K2E3

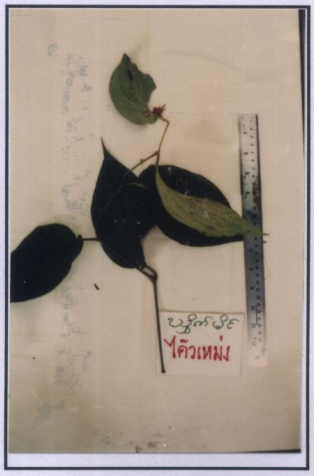

V25 F1 K3E1E3

V26 F1 K2E2E3

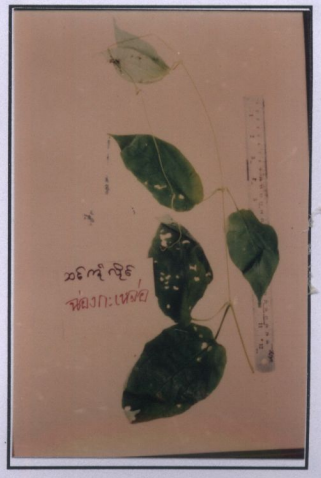

V27 F1 K1E3

ภาพตัวอย่างแสดงพรรณพืชที่สำรวจพบจากแปลงตัวอย่างของป่าประเภทต่าง ๆ

V28 F1 K3E5

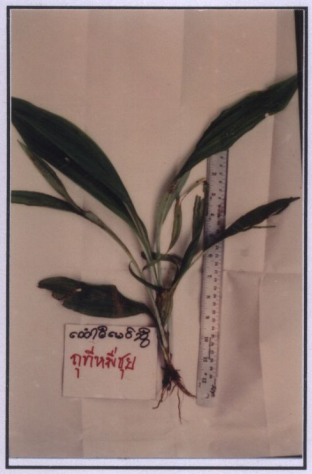

V29 F1 K1E1E2

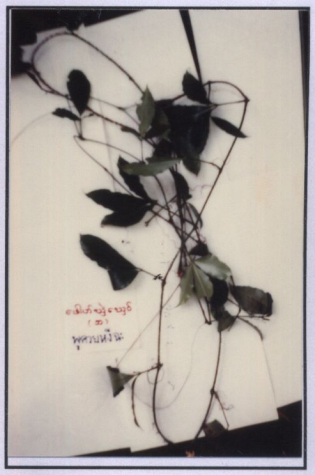

V30 F1F7 K1E1E2

V31 F1F3 K1E1

V32 F1 K1E1

V33 F1 K1E3

V34 F1F4 K3E1E2

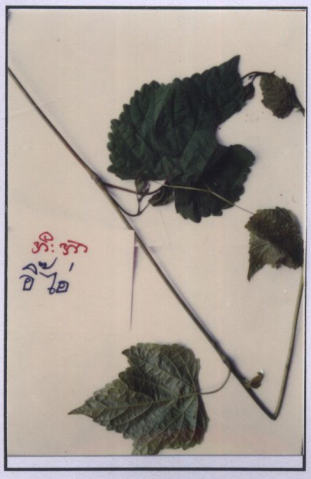

V35 F1 K3E2E3

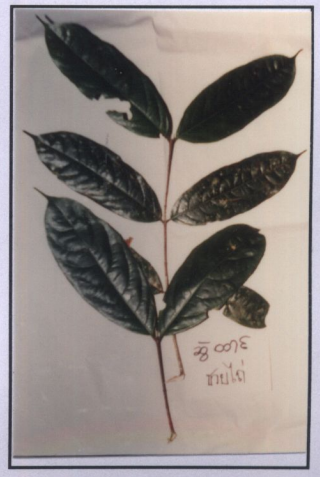

V36 F1 K2E1E2E3

ภาพตัวอย่างแสดงพรรณพืชที่สำรวจพบจากแปลงตัวอย่างของป่าประเภทต่าง ๆ

V37 F1 K3E1

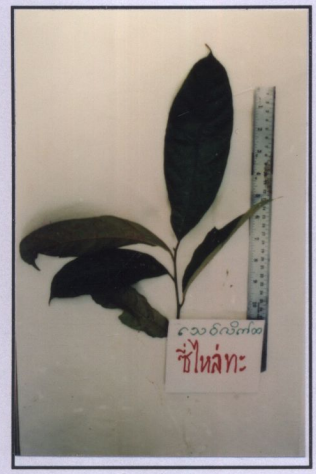

V38 F1 K2E2

V39 F1 K2E3

V40 F1 K3E3

V41 F1F2F4 K3E3

V42 F2 K1E1

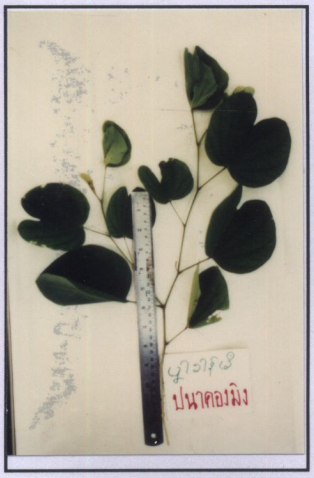

V43 F2 K3E5

V44 F2 K2E3

V45 F2 K2E3

ภาพตัวอย่างแสดงพรรณพืชที่สำรวจพบจากแปลงตัวอย่างของป่าประเภทต่าง ๆ

V46 F2 K2E3

V47 F2 K2E3E5

V48 F2F4 K1E3E5

V49 F2 K2E3

V50 F2 K3E2E3E5

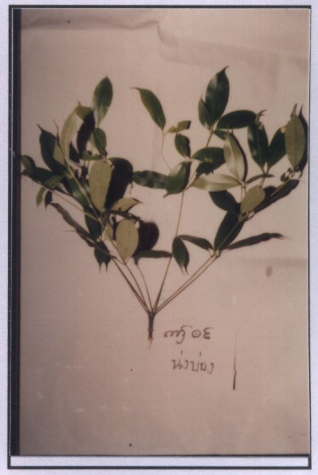

V51 F2 K3E3

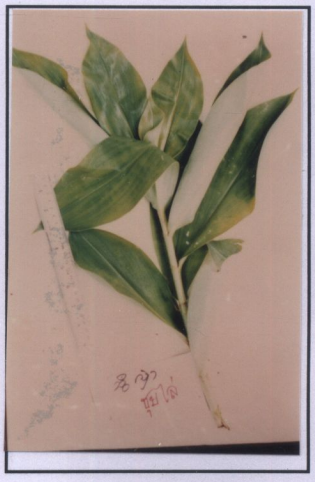

V52 F2 K3E1E3

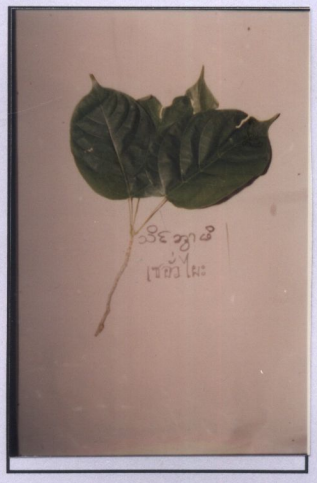

V53 F2 K3

V54 F2F4F6F7 K2

ภาพตัวอย่างแสดงพรรณพืชที่สำรวจพบจากแปลงตัวอย่างของป่าประเภทต่าง ๆ

V55 F2 K2E3

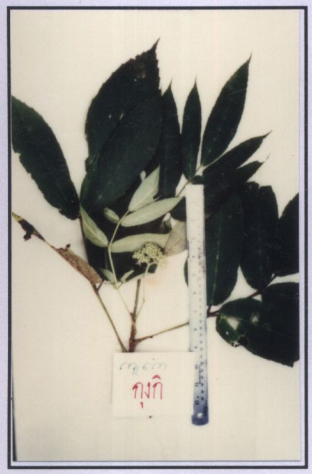

V56 F2F4F8 K3E2

V57 F2F4 K3E1E2E5

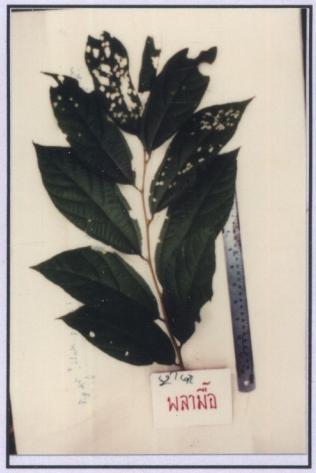

V58 F2F4 K1

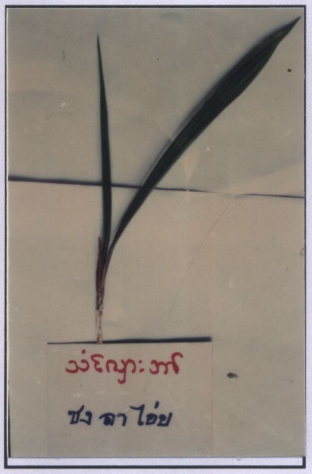

V59 F2F3 K2E5

V60 F2F4F5 K2E1E2

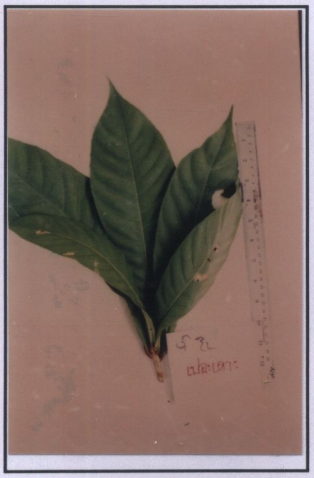

V61 F2F4 K3E3E5

V62 F2 K1E3

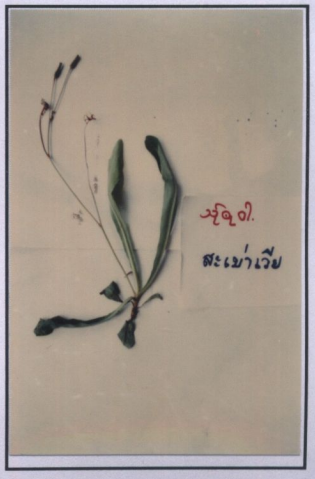

V63 F3 K2E2

ภาพตัวอย่างแสดงพรรณพืชที่สำรวจพบจากแปลงตัวอย่างของป่าประเภทต่างๆ

V64 F3 K1E3

V65 F3 K1E3

V66 F3 K3E3

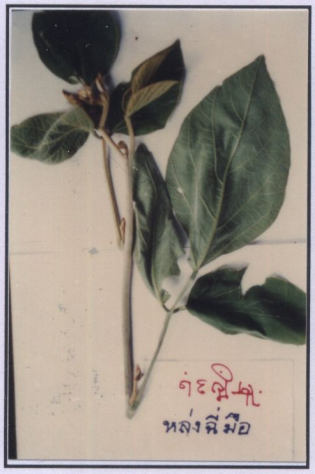

V67 F3 K2E3

V68 F3 K3E2

V69 F3F4 K2E1

V70 F3 K3

V71 F3 K2E1E2E3

V72 F3 K2

ภาพตัวอย่างแสดงพรรณพืชที่สำรวจพบจากแปลงตัวอย่างของป่าประเภทต่าง ๆ

V73 F3 K2E3

V74 F3 K3E2E5

V75 F3 K1

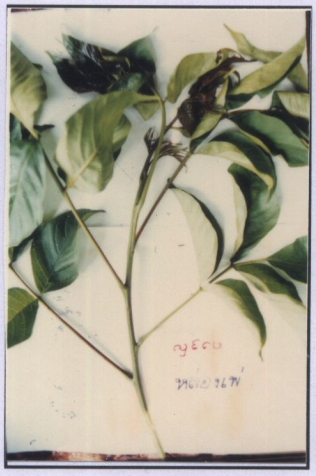

V76 F3 K1E3

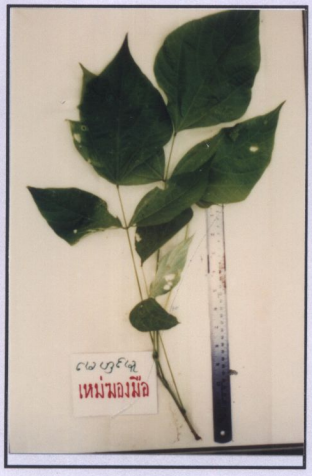

V77 F3 K1

V78 F3 K1E3

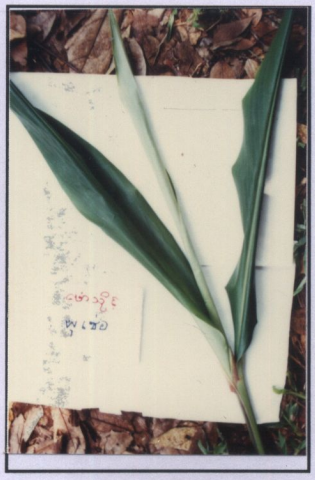

V79 F3 K2E1

V80 F3 K2

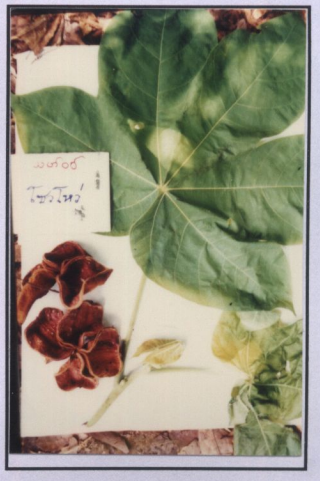

V81 F3 K2

ภาพตัวอย่างแสดงพรรณพืชที่สำรวจพบจากแปลงตัวอย่างของป่าประเภทต่างๆ

V82 F3 K2E3

V83 F3F4 K3E3E5

V84 F3 K1

V85 F3 K3E3

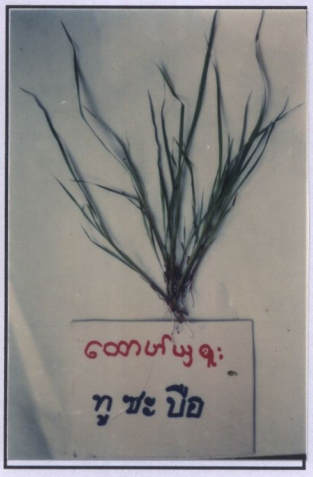

V86 F3 K2E2

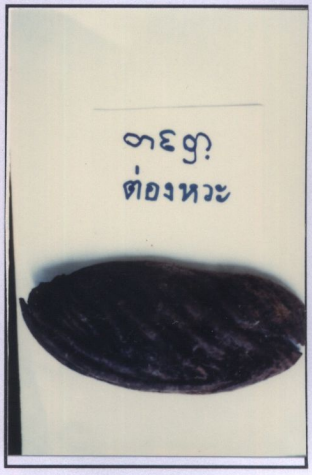

V87 F3 K1E1E2E3

V88 F3 K2E2

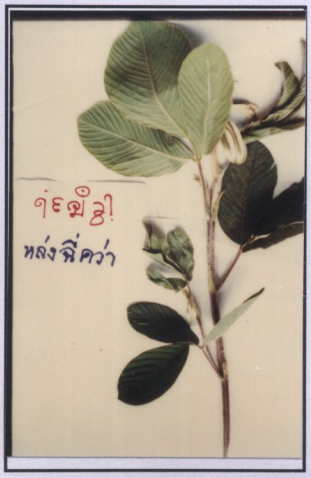

V89 F3 K3E3

V90 F3 K1E1

ภาพตัวอย่างแสดงพรรณพืชที่สำรวจพบจากแปลงตัวอย่างของป่าประเภทต่าง ๆ

V91 F3 K3E2E3

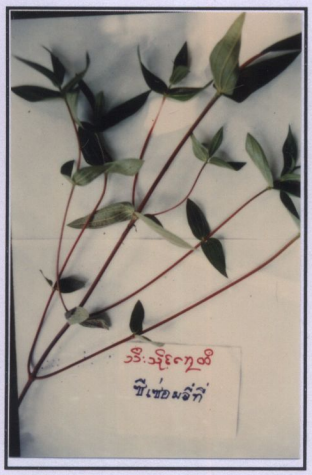

V92 F3 K2

V93 F3 K2

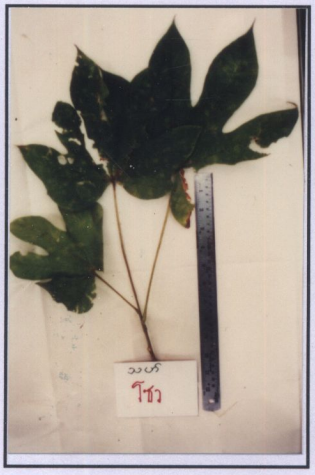

V94 F3F4 K3E1E5

V95 F3 K2E3

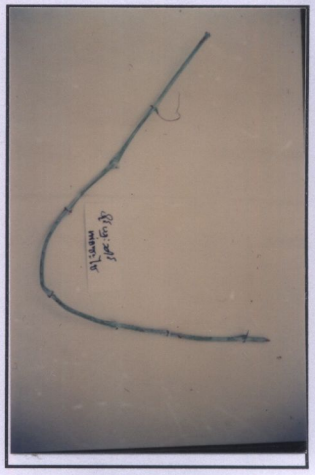

V96 F3 K3E1E3

V97 F3 K3E1

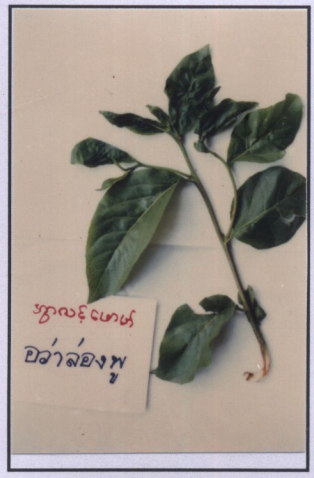

V98 F3 K2E1

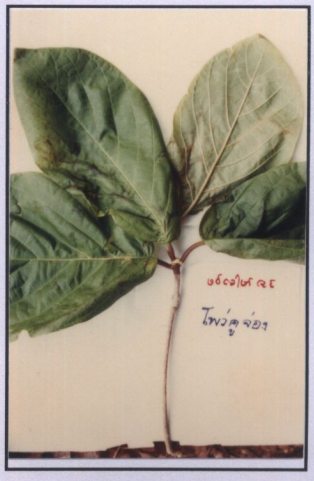

V99 F3 K3E3

ภาพตัวอย่างแสดงพรรณพืชที่สำรวจพบจากแปลงตัวอย่างของป่าประเภทต่าง ๆ

V100 F3 K3

V101 F3 K3

V102 F3 K3E3E5

V103 F3 K3

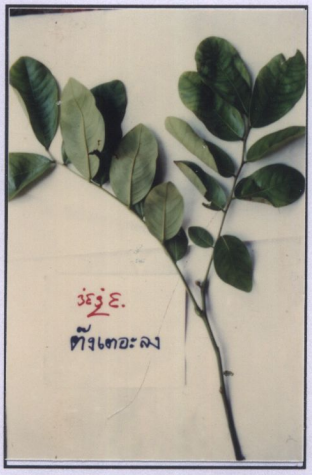

V104 F3 K1E3

V105 F3F5 K4E2

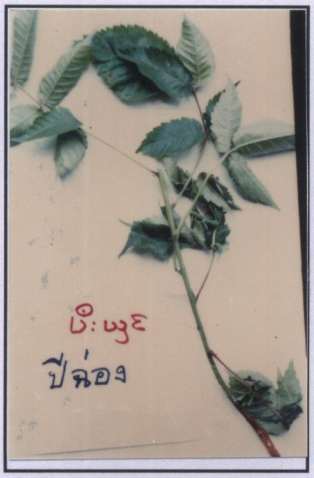

V106 F3 K3E2

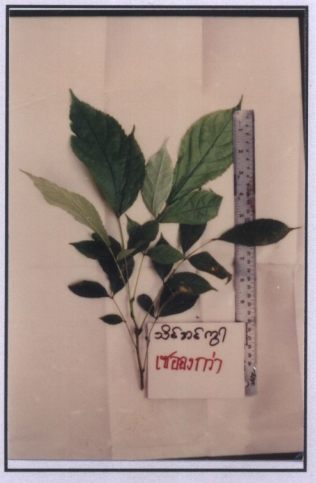

V107 F3 K3

V108 F3 K2

ภาพตัวอย่างแสดงพรรณพืชที่สำรวจพบจากแปลงตัวอย่างของป่าประเภทต่าง ๆ

V109 F3F5 K2E1

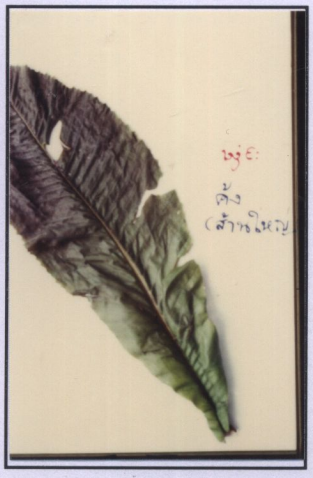

V110 F3 K3E1E2

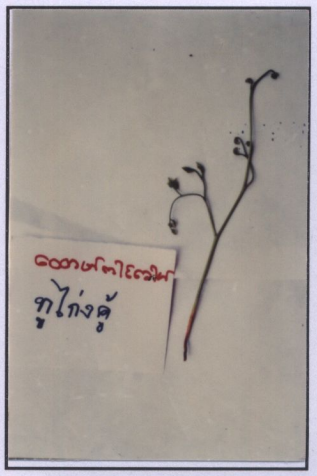

V111 F3 K2E1E3

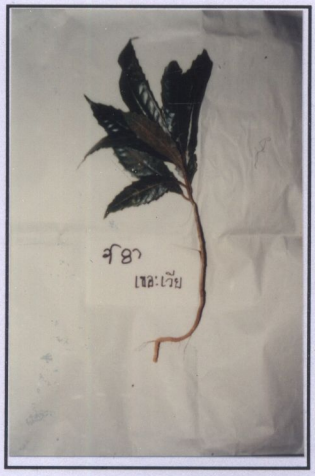

V112 F4 K2E2

V113 F4 K3E3

V114 F4 K1E3

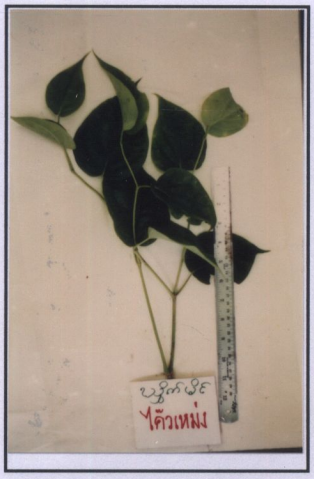

V115 F4 K1E3

V116 F4 K3E3

V117 F4 K3E5

ภาพตัวอย่างแสดงพรรณพืชที่สำรวจพบจากแปลงตัวอย่างของป่าประเภทต่าง ๆ

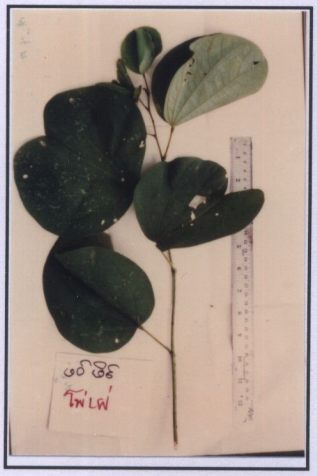

V118 F4 K3E1

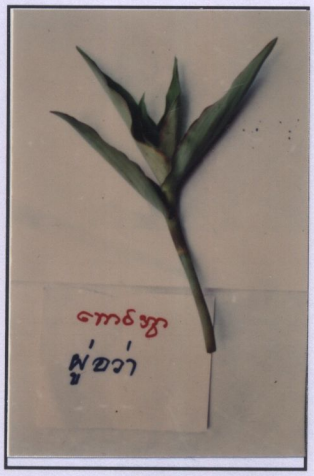

V119 F4 K1E1E3

V120 F4 K3E1E2

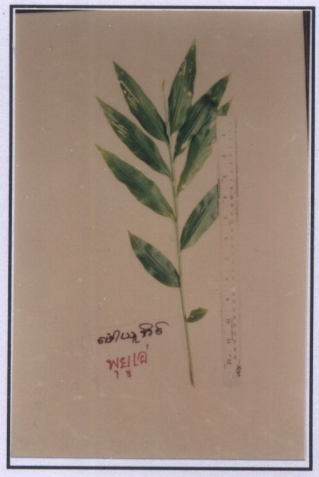

V121 F4 K2E1E3

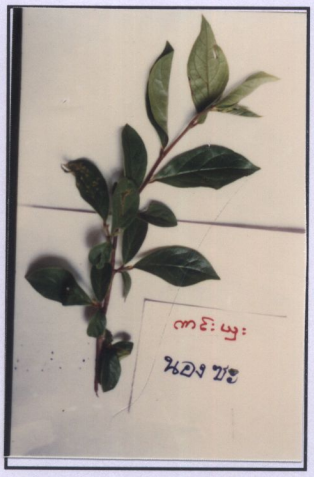

V122 F4 K3E1E2E3

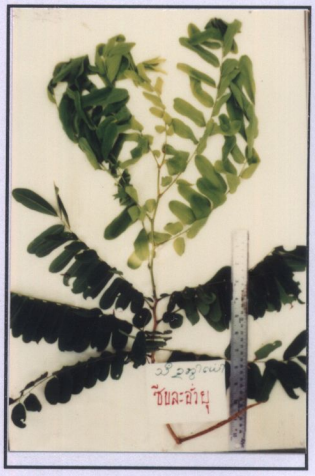

V123 F4 K1E1E3

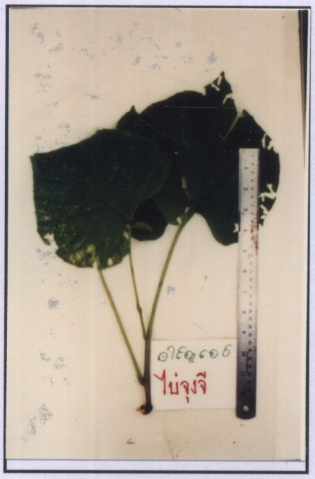

V124 F4 K1E3E5

V125 F4F7 K1E3

V126 F4 K1E3

ภาพตัวอย่างแสดงพรรณพีชที่สำรวจพบจากแปลงตัวอย่างของป่าประเภทต่าง ๆ

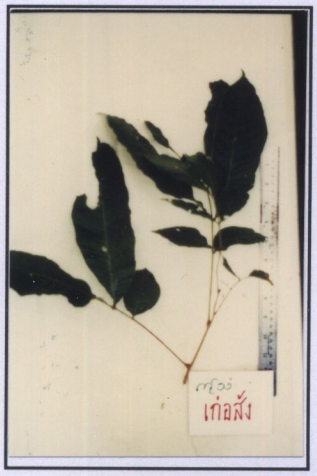

V127 F4 K3E2E3

V128 F4 K1E3

V129 F4 K3E2E3

V130 F4 K3E3E5

V131 F4 K1E2E3

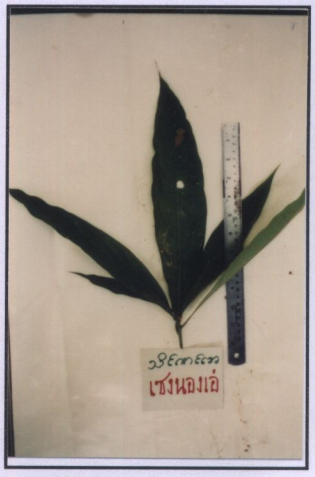

V132 F4 K3E1

V133 F4 K3E1

V134 F4 K3E5

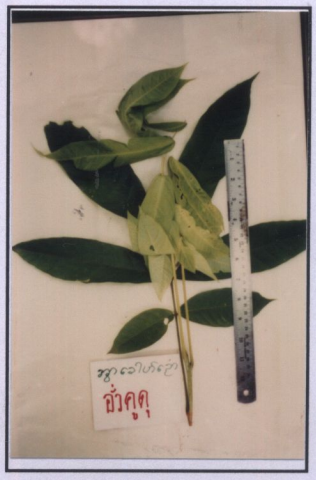

V135 F4 K3E1

ภาพตัวอย่างแสดงพรรณพืชที่สำรวจพบจากแปลงตัวอย่างของป่าประเภทต่าง ๆ

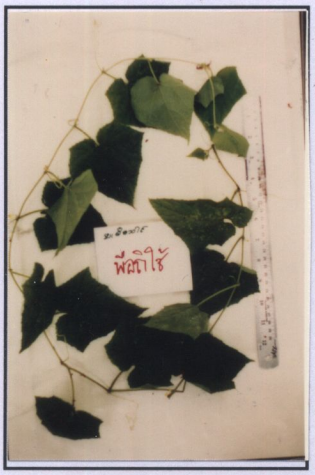

V136 F4 K1E1

V137 F4 K3E5

V138 F4 K1E1

V139 F4 K2E1

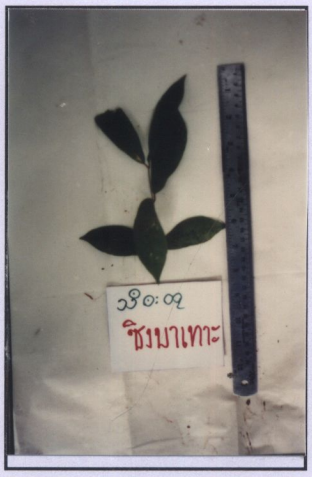

V140 F4 K1

V141 F4 K2E1

V142 F4 K2E1E3

V143 F4 K1E3

V144 F4 K3E2E5

ภาพตัวอย่างแสดงพรรณพืชที่สำรวจพบจากแปลงตัวอย่างของป่าประเภทต่าง ๆ

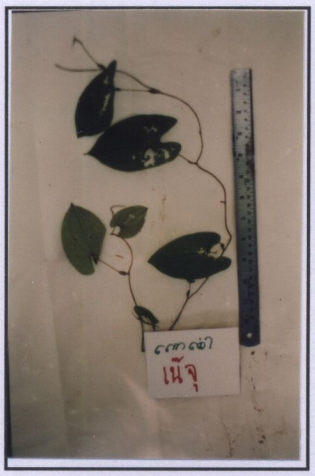

V145 F4 K1E1

V146 F4 K3E1

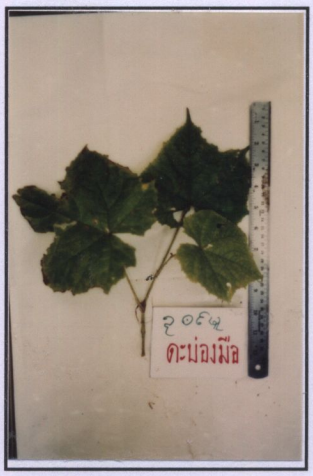

V147 F4 K1E1

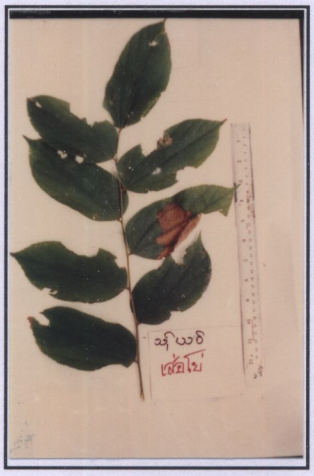

V148 F4 K3E2E3

V149 F4 K3E5

V150 F4 K3E3

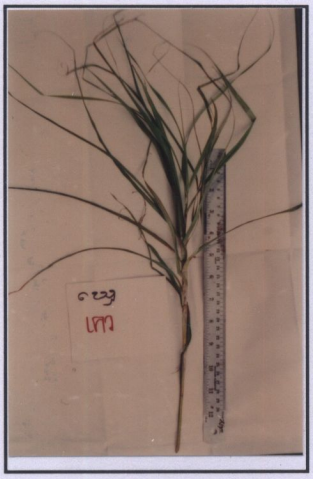

V151 F4 K2E3

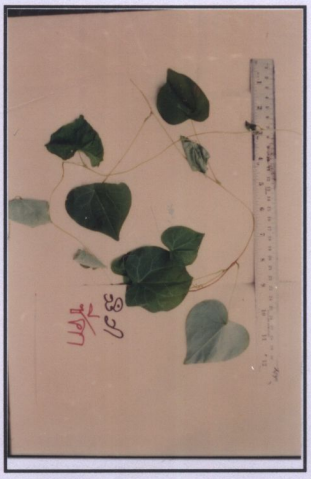

V152 F4 K1E3

V153 F4 K1E3

ภาพตัวอย่างแสดงพรรณพืชที่สำรวจพบจากแปลงตัวอย่างของป่าประเภทต่าง ๆ

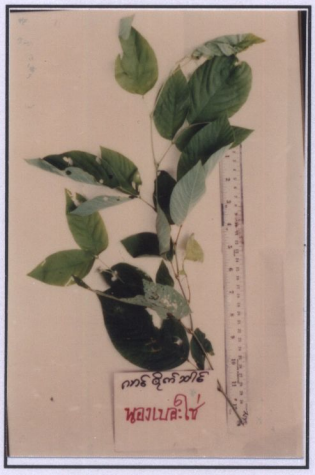

V154 F4 K2E3

V155 F4 K3E2E3

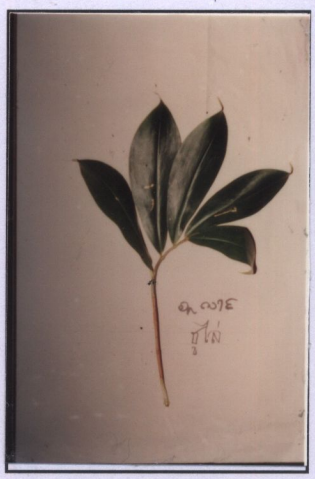

V156 F4 K2E1E2E3

V157 F4 K1E3

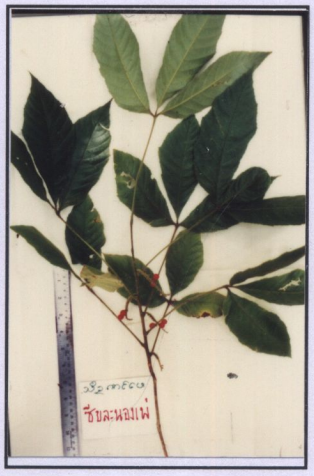

V158 F4 K3E3

V159 F4 K3E3

V160 F4 K2E4

V161 F4 K3E3E5

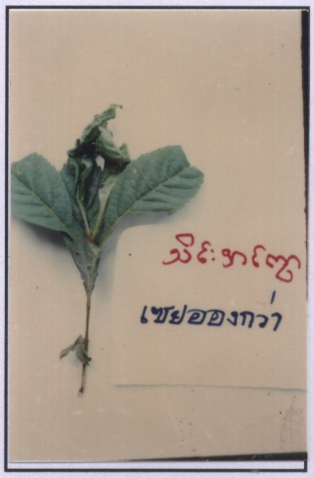

V162 F4 K3E2

ภาพตัวอย่างแสดงพรรณพืชที่สำรวจพบจากแปลงตัวอย่างของป่าประเภทต่าง ๆ

V163 F4 K1E1

V164 F4 K3

V165 F4 K2

V166 F4 K2

V167 F4 K2

V168 F5 K2E3

V169 F5 K1E1E3

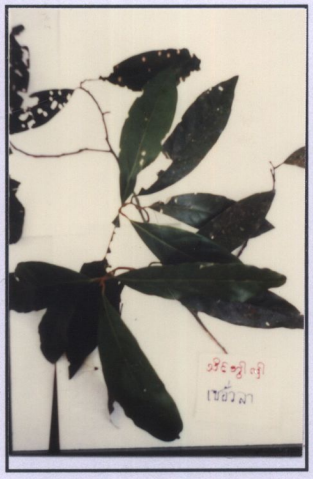

V170 F5 K3

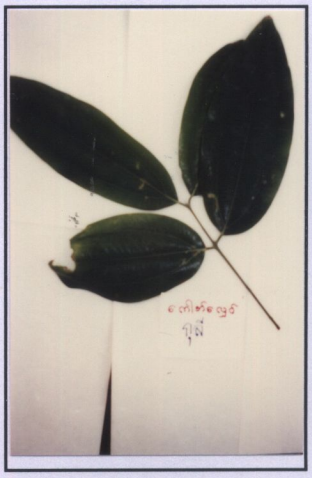

V171 F6 K3E1

ภาพตัวอย่างแสดงพรรณพืชที่สำรวจพบจากแปลงตัวอย่างของป่าประเภทต่างๆ

V172 F7 K1E5

V173 F7 K1

V174 F7 K3

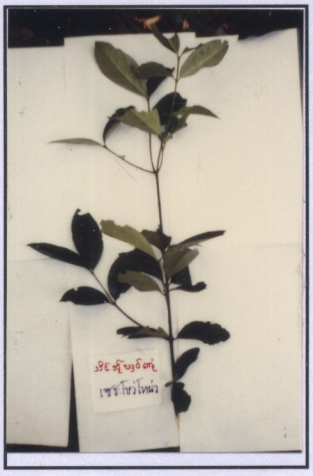

V175 F7 K3E5

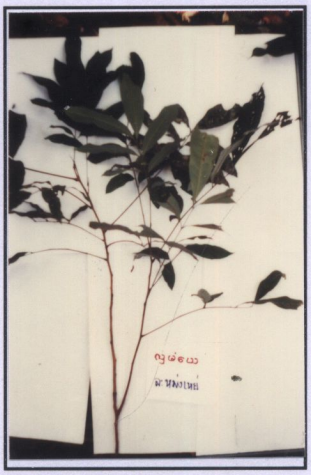

V176 F7 K3E1

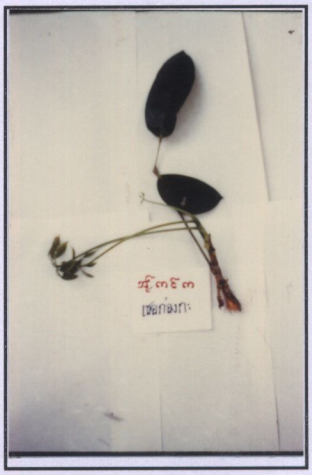

V177 F7 K1E5

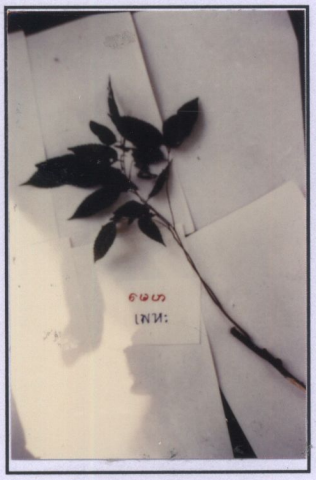

V178 F7 K3E2

V179 F7 K1

V180 F7 K1

ภาพตัวอย่างแสดงพรรณพืชที่สำรวจพบจากแปลงตัวอย่างของป่าประเภทต่างๆ

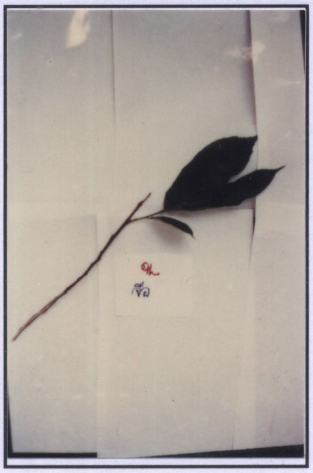

V181 F7 K3E2E5

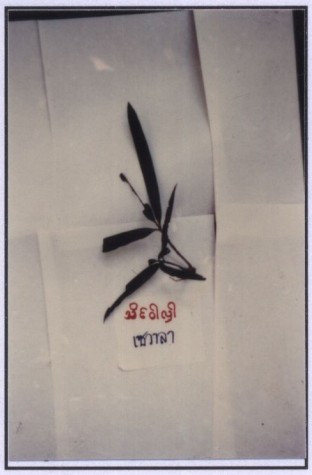

V182 F7 K3E4E5

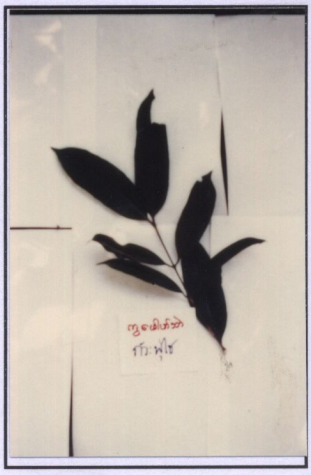

V183 F7 K3E1

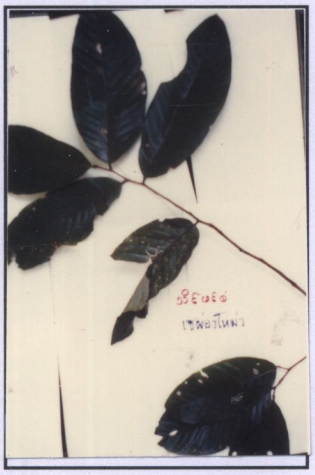

V184 F7 K3

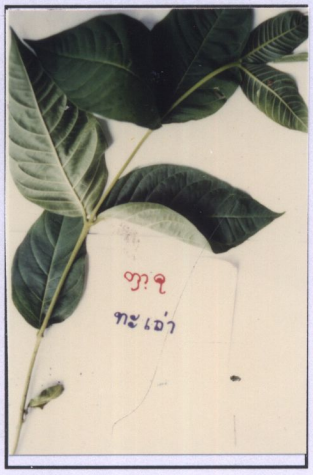

V185 F7 K3E1E3

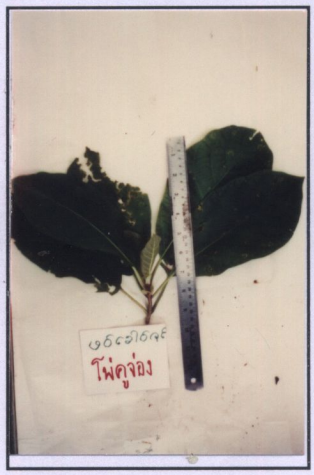

V186 F8 K3E5

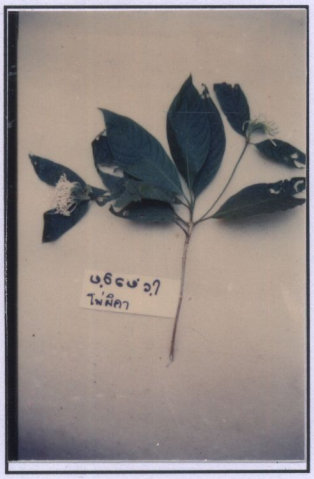

V187 F1 K3E4

V188 F1 K3

V189 F4 K2EE3

ตารางแสดงรายชื่อพืชที่สำรวจพบในป่า เด่อเบ - ไล่กล่า สถานที่ : บริเวณป่า ออตอซอง

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
1	ฆู / ตาว	เทิง	ออกผลเป็นทลาย ลูกอ่อนกินได้ยอดอ่อนเป็นผักรส หวานออกลูกจากบนลงล่างเมื่อถึงพื้นจะตาย ก้าน ใบทำไม้กวาด อีเห็นกินลูกบนต้น ตกพื้นหมูป่ากิน	F_1 ,K_3 ,E_1, E_2, E_5
2	เซ่พู (เซยพู)	เทิง		F_1, K_3, V_1
3	หม่องโผ่	เทิง	กินยอด เอาไม้ทำเชื้อไฟ ลูกแห้งกินเหมือนหมาก อีเห็น เห็นกินลูก ต้นเมื่อออกดอกแล้วจะตาย	F_1 ,K_3 ,E_1, E_2, E_5
4	เซทูกุ	เทิง	ไม้ยืนต้นลูกสีน้ำตาลเป็นช่อเนื้อในสีขาวแดงลูกสุก นกเงือกกินบินต้นเม่นและบ่างกินลูกสุกร่วงพื้น	F_1, K_3, E_2, V_2
5	เด่เซ่ลา	เทิง		F_1, K_3
6	หมี่บือซ่องที่	มือ	กินยอด	F_1, K_1, E_1, V_3
7	หม่าเจียโหว่ / บรเพ็ดขาว	มือ	แก้ปวดเอว	F_1, K_1, E_3
8	สะไหน่ไล่	เผาะ	(ใช้อะไรไม่ได้)	F_1, K_2
9	ไก่คะดุล่าย	เผาะ	ลักษณะเป็นกอกล้วยผักกูดหากขึ้นบนหินกินยอดได้ แก้ปวดเอว กินยอดเป็นผัก	F_1, K_2, E_1, E_3
10	เซาว์เปอหรี	พา	ยาแก้โรคบวม	F_1, K_4, E_3
11	เปอหน่าฆองโทง	เทิง	ดอกสีขาวใบคล้ายตีนควาย ใบมวนยาสูบ ยาแก้บวม แก้เหน็บชา ใช้ใบตำละเอียดผสมน้ำข้าวหมักให้เปรี้ยว แล้วพอก	F_1, K_3, E_3, E_5

ตารางแสดงรายชื่อพืชที่สำรวจพบในป่า เด่อเบ - ไล่กล่า สถานที่ : บริเวณป่า ออตอซอง

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
12	ปี่เลียว	เผาะ	ต้มทั้งต้นกินแก้ท้องร่วง	F_1, F_2, K_2, E_3, V_4
13	เซพลุคู	เทิง	ลูกสระผมได้	F_1, K_3, E_5
14	หมี่ล่าย	เทิง	กินลูก ยอดกินเป็นผัก ออกดอกช่วงเกี่ยวข้าว	F_1, K_3, E_1
15	ช่องทอง	เผาะ	เป็นไม้เนื้ออ่อนอายุสั้นต้นใหญ่ขนาดโอบ นำใบมาห่อยาสูบหรือห่อน้ำตาลอ้อยมีคุณสมบัติกับความชื้น ดอกสีเหลืองยาวเป็นสามแฉก เปลือกย้อมให้สีแดง ลิงลมกินลูก กระรอกกระแตกินเปลือกต้น	F_1, K_2, E_2, E_5
16	คาเซิ่ง	เผาะ	ใช้ใบทำหลังคา	F_1, K_2, E_5
17	เซหย่งซะ	เทิง	นำเปลือกมาแช่น้ำย้อมแหจับปลา	F_1, K_3, E_5, V_5
18	กูวาเกอเรียง	เทิง	แรดกินทั้งต้น	F_1, K_3, E_2, V_6
19	วาซู	เผาะ		F_1, K_2
20	โล่คูกล่า	พา	ยาท้องร่วง ท้องเฟ้อ / กินยอดเป็นผัก / นกกินลูก	F_1, K_4, E_1, E_2, E_3, V_7
21	วองอั่ว	พา	ต้มกินรักษาโรคดีซ่านโดยเอาต้นผสมส่วนประกอบอื่น เก้ง กวาง กระทิง ช้าง กิน	F_1, K_4, E_1, E_2, E_3, V_8

ตารางแสดงรายชื่อพืชที่สำรวจพบในป่า เด่อเบ - ไล่กล่า สถานที่ : บริเวณป่า ออตอซอง

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
22	สะฉุโฉ่ง	เผาะ	แช่น้ำในกระบอกไม้ไผ่แล้วย่างไฟเอาน้ำอมแก้ปวดฟัน ลูกหวานกินได้	F_1, K_2, E_1, E_3
23	สะหนะ	เผาะ	กินลูก ลิงกินลูกได้	F_1, K_2, E_1, E_2
24	ไซ่บง	เผาะ	ใช้หัวต้มแก้บวม ใช้หัวสับห่อใบเตยย่างไฟแล้วประคบแผลงูหรือตะขาบกัด เปลือกต้นใช้สานเสื่อสานโง(ตะกร้า) เต่าหกกินหน่ออ่อน	F_1, K_2, E_1, E_2, E_3, E_5, V_9
25	ผิไล่	พา	กินใบ รสชาตเปรี้ยว ไว้แกงส้ม	F_1, K_4, E_1
26	ฆองซิน่า	มือ	กินยอดเป็นผัก กินปริมาณมากเป็นยานอนหลับ	F_1, K_1, E_1, E_3
27	โพ่ผิค่า	เทิง	ดอกเป็นสัญญาณบอกฤดูกาลทำไร่ในรอบปี	F_1, K_3, E_4, V_{187}
28	โฆ่พ่อง	เทิง	ต้มเปลือกกินแก้ปวดหลัง เม่น กระรอกกินลูก ลูกสุกไว้ดักปลา	F_1, K_3, E_2, E_3
29	พู่ฆี่จุ่ง	เผาะ	รากต้มกินแก้ปวดหลัง	F_1, K_2, E_3
30	ตซีขะไล่	เทิง	แก้แพ้ ลดไข้ของเด็ก แก้แพ้อาหารของหญิงคลอดใหม่ที่มีผลกับน้ำนม	F_1, K_3, E_3
31	ไจ๊เหล่อพุ่ง (รางจืด)	มือ		F_1, K_1
32	เซกุยซ่อง	เทิง	เป็นหนาม หากโดนตำพิษจะแรงเหมือนงูเห่า ถ้าโดนหน้าฝนจะเจ็บนาน / หัวฝนแก้พิษงู	F_1, K_3, E_3, V_{10}

ตารางแสดงรายชื่อพืชที่สำรวจพบในป่า เด่อเบ - ไล่กล่า สถานที่ : บริเวณป่า ออตอซอง

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
33	เนหม่องยะ	มือ	นำรากต้มกับน้ำเปล่าแก้ไอ เอาเปลือกฝนแล้วทาถอนพิษแมงบุ้ง / ใช้หัวเป็นยาแก้ฝี	F_1, K_1, E_3, V_{11}
34	วาจั่ว	เผาะ	ประเภทไผ่ลำต้นโตสูงสุดเท่าด้ามปากกาคล้ายเถาวัลย์ แตกหน่อด้วยตา อายุประมาณ 40 ปี จะตายขุย ลำต้นทำหลอดกล้องยาสูบ หน่อออกช่วงฤดูฝนลิงค่างกิน	F_1, K_2, E_2, E_5, V_{12}
35	ต่องกะเน่	เทิง	เป็นไม้จริงโตเต็มที่ขนาด 3 คืบ ลำต้นมีหนามเป็นยาอายุวัฒนะ นำรากแก้วตัดทิ้งแล้ววางหม้อดินรองน้ำ เอาน้ำผึ้งผสมน้ำจากรากแก้วฝังหม้อดิน 7 วัน แล้วขุดมากิน (ต้องล้มต้นตาม)น้ำรสขม วันที่สองตัดกิ่งใหญ่ ครบ 7 วัน แล้วขุดราก(วางหม้อก่อนตัดกิ่ง)ทำได้ปีละต้นกินมากเกินช้อนตาย	F_1, K_3, E_3
36	จ่องกะโหล่ (จ่อง)	มือ	หยอดตา	F_1, K_1, E_3, V_{13}
37	พะย่าโคคอง	มือ	ต้มกินแก้ปวดท้อง เด็กทั้งอาบทั้งกิน	F_1, K_1, E_1, V_{14}
38	เซวาเพียย่อง	เทิง		F_1, K_3
39	ซ่องอี่หย่ง	เทิง		F_1, K_3, V_{188}
40	ฉ่วยป่าคู	มือ	กินยอดอ่อน โดยเผาไฟให้สุกหรือต้ม ลูกไว้ดักปลามีดอกสีม่วง เผากินได้เป็นยาแก้อักเสบหรือใช้ตำแล้วพอกดูดผีหนอง	F_1, K_1, E_2, E_3
41	ที่โหลดุ	เผาะ	หากขึ้นบนหินกินได้ แต่ขึ้นบนดินจะขม เลี้ยงผากินยอด	F_1, K_2, E_1, E_2
42	จองกะเหล่อมือ	มือ	รักษาตาแดง หรือเป็นยาล้างตา ต้มเป็นยาแก้เมา นกกินปลีกินเกษร	F_1, K_1, E_2, E_3

ตารางแสดงรายชื่อพืชที่สำรวจพบในป่า เด่อเบ - ไล่กล่า สถานที่ : บริเวณป่า ออตอซอง

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
43	สะเคอะเน่อ	เผาะ	ไม้เนื้ออ่อนอายุยืน ออกดอกช่วงฤดูฝน ชนี ค่าง นกเงือก กินลูกสีแดง ลูกตกพื้นมั่งกิน ไม้ล้มตายจะมีเห็ดขึ้น	F_1, K_2, E_2, V_{15}
44	จองโหว่	เทิง	ไม้จริงอายุยืนดอกสีแดงหอมออกช่วง ก.พ. - มี.ค. ดอกเป็นยาแก้ปวดฟันใช้อมผสมเยี่ยว ลิงค่างกินยอดกับดอก	F_1, K_3, E_2, E_3
45	เส๊าเป่ออยู่	มือ	ดอกสีม่วงแดงออกดอกช่วงไม้ผลัดใบ ลูกออกฤดูฝนรสเปรี้ยวหวาน ใบมีกลิ่นหอม ใช้ยอดอ่อนดมแก้หน้ามืดเวียนศรีษะ ใช้ใบกับยอดลนไฟให้ร้อน แล้วต้มในหม้อดินให้อายขึ้นขยายหลอดลม อีเห็น ค่าง ลิงกินลูกสุก	F_1, K_1, E_2, E_3
46	ต่องซง	มือ	ไม้อายุยืน ลักษณะลำต้นเป็นปุ่ม เอาปุ่มผ่นทาหน้ารักษาสิว ใบหอม ใช้ลูกแห้งเป็นเครื่องแกงยอดอ่อนเป็นผัก	F_1, K_1, E_1, E_3, V_{16}
47	กุบ่อง / มะเดื่อเหลือง	เทิง	ดอกสีดำออกช่วง ก.พ. ลูกสุกช่วงเข้าพรรษา ต้นทำด้ามขวาน ยอดอ่อนเป็นผัก ชะนีกินลูกสุกบนต้น เม่น กวางกินลูกร่วงพื้น	F_1, K_3, E_1, E_2, E_5, V_{17}
48	กูหม่องหม่วยถะ	เทิง	ลูกสุกสีเหลืองกินได้ ยางใช้ยึดข้อต่อมีด นก "ทูเก๊าเล๊า" (โพระดก) กินลูก	F_1, K_3, E_1, E_2, E_5, V_{18}
49	เพ่อซะใช่	เทิง	เป็นเถา กินยอดอ่อนรสเปรี้ยว เอาเถาต้มให้เดือดนำอาบน้ำรักษาแผลอักเสบ	F_1, K_3, E_1, E_3, V_{19}
50	คาไค่อ้ว	เผาะ	เป็นพุ่ม ใบบดแล้วปิ้งไฟให้อุ่นประคบแก้เคล็ดขัดยอก	F_1, K_2, E_3, V_{20}
51	ซ่อเผ	เผาะ	เป็นเถา ลูกสีแดงกินได้ เถาเป็นยาแก้ไอใช้ต้มกินน้ำ	F_1, K_2, E_1, E_3
52	ต่องเม่อ	เทิง	เป็นเถา เถาใหญ่เท่าน่อง ลักษณะเป็นข้อปล้องเอาเถาต้มเป็นยาแก้ปวดเอว ลูกเท่านิ้วก้อย ลูกสุกสีขาว	F_1, K_3, E_3, V_{21}

ตารางแสดงรายชื่อพืชที่สำรวจพบในป่า เด่อเบ - ไล่กล่า สถานที่ : บริเวณป่า ออตอซอง

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
53	พูพุถ่อง	เผาะ	เป็นกอ ออกลูกใต้กอ ไม่เป็นยา ลูกสุกสีแดงกินได้รสหวาน ออกลูกช่วงฝน นก กระรอกกิน	F_1, K_2, E_1, E_2, V_{22}
54	เฉ่	เทิง	ไม้เนื้อแข็งขนาด 50 ซม. ออกลูกช่วงฤดูฝน ขนาดเท่านิ้วโป้ง ลูกกินได้รสชาติหวานมัน กินมาก(เกิน 10 ลูก) จะเมา ลิง ค่าง หมูป่ากิน	F_1, K_3, E_1, E_2
55	ฉ่งฉ่วย	มือ	ไม้พุ่มกอ ใช้หัวต้มหรือแกง กลิ่นหอม ใช้หัมผสมของเปรี้ยวทาแก้คัน หมูป่ากินใบ	F_1, K_2, E_2, E_3
56	ไก่	เผาะ	เป็นกอ ดอกทำไม้กวาด ใบใช้ห่อข้าวเหนียวในงานพิธีกรรมบือซ่องคู ช้างกินใบ นำหน่อลนไฟให้นุ่ม แล้วเอาน้ำหยอดหูรักษาโรคหูน้ำหนวก	F_1, K_2, E_2, E_3, E_4, V_{23}
57	เจ่อซ่อไล่	มือ	เป็นกอ ลำต้นไม่สูง ขึ้นอยู่บนหิน นกกินปลีกินดอก	F_1, K_1, E_2
58	ปะโฉ่ไล่	เทิง	เป็นต้นขนาดมะเดื่อ เป็นปล้อง ทุกตามีกิ่งขึ้น ดอกสีม่วง ออกช่วงเดือน ก.พ. ต้นอายุ 3 ปีตาย ฉะผะ หรือเลียงผากินยอดและใบ	F_1, K_3, E_2
59	เภ่เล่	มือ	เป็นเถา มีหนามยาวขนาด 1.5 นิ้ว เอาแกนและเถาแก่ผสมเกลือย้อมด้ายให้สีเหลืองอ่อน	F_1, K_1, E_5
60	นองเซ่เปล (นองเซ่งเปรย)	เผาะ	หยุดเลือดกำเดาไหล ห้ามเลือดจากบาดแผลโดนของมีคม ยอดอ่อนเอาเปลือกออกทาเกลือเสียบทวารเด็กแก้ท้องผูก เอาใบเช็ดก้นรักษาบิด	F_1, K_2, E_3, V_{24}
61	เซเส้อภู	เทิง	ไม้ใหญ่เนื้อแข็ง เปลือกต้มกินรักษาโรคบิด	F_1, K_3, E_3
62	นองทูหลุย	เผาะ	เป็นเถา เก็บยอดเป็นผัก ผลเท่านิ้วก้อย รสฝาดขมคล้ายแตงไทยไม่มีลาย ออกลูกช่วงเดือนฟาดข้าว	F_1, K_2, E_1
63	คว้ายเหม่ (ไค๊วเหม่ง)	เทิง	ลำต้นเป็นปล้อง กินยอดเป็นผัก รสเผ็ด แก้โรค เด็กอ่อน เอาใบฝนแล้วทาแก้ปุ่มหนองท้องอืด	F_1, K_3, E_1, E_3, V_{25}

ตารางแสดงรายชื่อพืชที่สำรวจพบในป่า เด่อเบ - ไล่กล่า สถานที่ : บริเวณป่า ออตอซอง

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
64	เซทูค่าย	เทิง	ไม้ยืนต้นลำต้นใหญ่โตเต็มที่ สูงประมาณ 30 เมตร เปลือกหยาบ ลูกสุกสีแดง นกกินลูกสุก กระรอกดง บ่างหนู เม่น กินลูกตกพื้น	F_1, K_3, E_2
65	พุพาว่อง (พุย่าบ่อง)	เผาะ	เป็นกอ ออกดอกช่วง ก.พ. หัวเป็นยาบำรุงเลือด ใช้เม็ดฝนผสมเกลือกิน ไก่ฟ้า นกกินลูกสุก	F_1, K_2, E_2, E_3, V_{26}
66	ขุส่อง	เทิง	ไม้ยืนต้นออกลูกช่วงเดียวกับมะม่วง ลูกใหญ่ขั้วลูกกลม รสเปรี้ยว ยอดอ่อนเป็นผัก ค่ากินลูกอ่อน	F_1, K_3, E_1, E_3
67	โซโม่จิง	เทิง	ลำต้นสูง 15 เมตร ดอกสีเหลืองออกช่วงฟันไร่ เปลือกทำเป็นปอหรือเชือก	F_1, K_3, E_5
68	จ่องกะเหล่อโหว่ (ฉ่องกะเหล่อ)	มือ	เป็นเถา เอาใบมาดมคลายหวัดคัดจมูก รากอมเป็นยาแก้ปวดฟัน	F_1, K_1, E_3, V_{27}
69	ทะมะดู	เทิง	ไม้เนื้ออ่อนใบกว้างขนาด 1 ฟุตสูงเต็มที่ขนาด 7-10 เมตร ดอกกับผลออกพร้อมกันลูกเป็นช่อมีขนรอบ ใบไว้ห่อพันธุ์ข้าว	F_1, K_3, E_4
70	สะเถ่อ (สะเถิ่ง)	เทิง	ไม้ยืนต้น	F_1, K_3, E_5, V_{28}
71	ถุถีหมี่ซุย	เผาะ	เป็นกอดอกสีม่วงออกช่วง ก.พ. ดอกกินกับข้าว ปิ้งไฟ ออกรสหวานเข้ายากับพืชหลายชนิด หมูป่ากินหัว	F_1, K_2, E_1, E_2, V_{29}
72	พูควยมีถะ (พูควยหงีฉะ)	มือ	เป็นเถา ใบสามแฉ ลูกออกช่วงหน้าฝน ตำพริกหรือแกงได้ ตกในน้ำปลากิน ยอดเป็นผักรสเปรี้ยว	F_1, K_1, E_1, E_2, V_{30}
73	พลุมือ	มือ	เป็นเถาลำเท่าแขนเอาเถาต้มรักษาโรคตับหรือบวมพอง ลูกสีเหลืองขนาดข้อมือกินได้ รสหวาน ตกพื้นแม่นกินอยู่บนยอดค่างกิน	F_1, K_1, E_1, E_2
74	ซ่องหรง	มือ	เป็นเถาขึ้นตามต้นไม้เป็นยาแก้ไอ ใบปิ้งให้เหลือง ใส่น้ำร้อนกินแทนชา	F_1, K_1, E_1, E_3

ตารางแสดงรายชื่อพืชที่สำรวจพบในป่า เด่อเบ - ไล่กล่า สถานที่ : บริเวณป่า ออตอซอง

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
75	เนเหม่	มือ	เป็นเถาใบกว้างยอดกินเป็นผักออกช่วงฤดูฝน	F_1, K_1, E_1, V_{31}
76	ฉุซี / ตะเคียน	เทิง	ไม้ยืนต้น เปลือกอมรักษารากฟัน เป็นยาสมานแผลเน่า เอกเปลือกตากแห้งแล้วทุบขยี้แล้วเอาที่ร่วงทาแผลหลังล้างด้วยน้ำร้อน เอาเปลือกห่อแล้วดมแก้วิงเวียนศีรษะ	F_1, K_3, E_3
77	คาเซ่อ	เทิง	เอาใบทำหลังคา กินยอดอ่อน ตัดกินน้ำได้ ลูกสุกอีเห็นกิน	F_1, K_3, E_1, E_2, E_5
78	สะซี	มือ	เมื่อเดินป่าสามารถตัดเถาเอาน้ำหุงข้าวได้ น้ำในเถากินแก้ปวดท้อง	F_1, K_3, E_1, E_3
79	เบเถ่ฉะเอ๊าว์	มือ	เป็นเถา	F_1, K_1
80	ซูเม่ / สะตอป่า	เทิง	กินฝัก ลิง หมีกิน	F_1, K_3, E_2
81	พ่า	เทิง	ไม้ยืนต้น แก่นย้อมผ้าให้สีเหลือง ชะนี ค่าง ลิงกิน ลูกตกพื้น หมี หมู กวาง หมูป่า ไก่ฟ้ากิน	F_1, K_3, E_2, E_5
82	เซโหวพู	เทิง	ไม้ยืนต้นโตสุดเท่าด้ามขวาน ใช้ทำด้ามขวาน	F_1, K_3, E_5
83	หนองมะของ	มือ	เป็นเถาหนาม	F_1, K_1
84	คิทู	เทิง	ไม้ยืนต้นเนื้อแข็ง ลูกรสเปรี้ยวหวาน ขนาดเท่าข้อมือยาวหนึ่งคืบ ชะนี ค่าง ลิง เม่น กิน	F_1, K_3, E_2
85	เซซ่องอีหย่ง	เทิง	เป็นไม้จริงลำต้นไม่ใหญ่	F_1, K_3, E_5

ตารางแสดงรายชื่อพืชที่สำรวจพบในป่า เด่อเบ - ไล่กล่า สถานที่ : บริเวณป่า ออตอซอง

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
86	นองปะไอ่	เผาะ	ดอกสีม่วงเป็นช่อ กินเป็นผักได้ ผลลักษณะเป็นสีเหลี่ยม เป็นช่อพวง	F_1, K_2, E_1
87	มีดี / หวายใส้ไก่	มือ	โตเต็มที่ขนาด 1 นิ้ว ยาวเต็มที่ขนาด 2-3 เมตร ออกลูกช่วงฝน ลูกกินได้	F_1, K_1, E_1, V_{32}
88	กะซ่องซี่พุ	มือ	เอาใบและเถาต้มอาบเป็นยาแก้โรคบวม ช้างชอบกิน	F_1, K_1, E_2, E_3
89	พุซ่องกุ (พุซ่องเกาะ)	มือ	เป็นเถาเอาหัวและใบขยี้ใส่เกลือแช่น้ำกินแก้ร้อนใน ดอกสีเหลืองออกที่ยอด	F_1, E_3, V_{33}
90	กูวกิ	เทิง	ดอกสีขาว ผลอ่อนสีเขียว ผลสุกสีดำ กินได้ แต่กินมากจะคัน ผลทำเป็นเหยื่อตกปลา	F_1, K_3, E_1, E_2, V_{34}
91	กูบ่องไล่	เทิง	ดอกสีดำ ผลสุกสีเขียวขนาด 1 ซม. เม่นชอบกิน	F_1, K_3, E_2
92	โพ่ซ่องกะลิ	เทิง	เป็นยาแก้ปวดฟัน เอารากขยี้แล้วอมผสมเกลือ ดอกผลเหมือนไส้เดือน	F_1, K_3, E_3
93	เซยาวี	เทิง	ตระกูลไทร นกกินผล	F_1, K_3, E_2
94	สะเม่ยเพล	เผาะ	เป็นยาแก้กระษัย เอารากต้มกิน ออกดอกช่วงต้นฤดูฝน ผลสีน้ำตาล	F_1, K_2, E_3
95	อิไอ่	เทิง	เอาผลเผาไฟ ผสมเกลือแช่น้ำกินแก้ไอ ช้าง นก กก นกแก๊ก ค่าง ลิงกิน	F_1, K_3, E_2, E_3, V_{35}
96	ซวยไถ่ที่	เผาะ	เป็นยาขับลม ต้มกิน ผลสุกสีเหลือง คนกินได้ ลิง ค่าง อีเห็นกิน	F_1, K_2, E_1, E_2, E_3, V_{36}

ตารางแสดงรายชื่อพืชที่สำรวจพบในป่า เด่อเบ - ไล่กล่า สถานที่ : บริเวณป่า ออตอซอง

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
97	ผะค่อ	เทิง	ผลขนาดใหญ่เท่ากำปั้น กินได้	F_1, K_3, E_1, V_{37}
98	ต่ง	เทิง	ลำต้นเป็นหนาม ดอก ผลกินได้ ออกผลเดือน ก.พ.	F_1, K_3, E_1
99	ซี่ไหล่ทะ	เผาะ	ผลเหมือนอวัยวะเพศชาย ออกฤดูฝน หมีกิน	F_1, K_2, E_2, V_{38}
100	เซเดอไถ่	เทิง	หรือไม้แพ้สงคราม ปลูกมาก ๆ รบกับข้าศึกจะมีชัย ร่มไม้คลุมหญ้าได้ดี	F_1, K_3, E_5
101	ไก่คุดุหย่ง	เผาะ	เอารากต้มแก้โรคบิด	F_1, K_2, E_3, V_{39}
102	เซพ่องบุ่ง	เทิง	ออกดอกช่วง ก.พ.-มี.ค. ผลสีขาว-เหลืองเข้ม-ดำ หมี นกเงือกกิน	F_1, K_3, E_2
103	หมี่ตะม่อง	เทิง	เปลือกกินกับหมากได้รสฝาด ดอกสวยกลิ่นหอมสีขาว กินได้ กระรอกกิน รากใช้ทำกล้องยาสูบ	F_1, K_3, E_1, E_2, E_5
104	ซ่องหล่องยองเด่	เผาะ	ยาแก้พิษงู เอาเถาต้มกินแก้ปวดเอว	F_1, K_2, E_3
105	เซวีซะ	เทิง	ไม้เนื้ออ่อนข้างในสีขาวไม่มีแก่น ใช้ทำกระดานเขียนหนังสือ	F_1, K_2, E_5
106	เบ่อม่องจี่	เผาะ	ออกดอกเดือน ก.พ. สีขาว ถวายพระ ไก่ฟ้ากินผล	F_1, K_2, E_2, E_4
107	ทุยบาม่อง	เทิง	ใช้รักษาแผลของสุนัข ออกผลครั้งละ 2-3 ผล	F_1, K_3, E_3, V_{40}

ตารางแสดงรายชื่อพืชที่สำรวจพบในป่า เด่อเบ - ไล่กล่า สถานที่ : บริเวณป่า ออตอซอง

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
108	ซีคีค่ง	เผาะ	เป็นยาแก้กระษัย ดอกรักษาอาการไอ	F_1, K_2, E_3
109	สะซู	เทิง	ผลใหญ่กว่ามะไฟ เป็นยาแก้ปวดฟัน เอาเปลือกต้มกับวาซู-วาหมี่(ไผ่)อมห้ามกลืน	F_1, K_3, E_3, V_{41}
110	เจอะเหล่อก่ง	มือ	แก้แพ้ทุกชนิด นำไปตากให้แห้งผสมเกลือก่อนเก็บ	F_1, K_1, E_3

สรุปการศึกษาป่าครั้งที่ 2 ป่าเด่อ-เซกล่า ระหว่าง 16 - 19 มีนาคม 2540

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
1	ปีเลี่ยว	เทิง	ให้ผู้หญิงหลังคลอดลูกกิน	V_4
2	จะไล่	มือ	เถาต้มกิน	V_{42}, F_2, K_1, E_1
3	เสาะปะยู่	มือ	ลูกกินได้ รากใช้รักษาพิษงู ตะขาบ	F_2, K_1, E_1, E_3
4	กระว่าง	เทิง	เป็นยาแก้ไข้ ความดันสูง ความดันต่ำ บำรุงเลือด	F_2, K_3, E_3
5	เปอนาคองมี	เทิง	ดอกสีขาว	F_2, K_3, E_5, V_{43}
6	เลียวท่า	มือ	หวายขม ลูก ยอดกินได้ ลิง ค่างกินลูก	F_2, K_1, E_1, E_2
7	ซี่เฉาะเขลาะ	เผาะ	ยาลดไข้ของเด็ก	F_2, K_2, E_2, V_{44}
8	ซี่ช่องพุ (เซช่องพุ)	เผาะ	แก้เลือดไม่ดี ซึดเหลือง	F_2, K_2, E_3, V_{45}
9	พุช่องเกาะ	เผาะ	ยาแก้ร้อนใน แก้ปวดเอว กินยอดเป็นผัก	F_2, K_2, E_3, V_{46}
10	เซซามิ	เทิง	ต้มใช้ทาทั่วคันไถ	F_2, K_5, E_5
11	จะไว้ผะดู	มือ	แก้ท้องบิด	F_2, K_1, E_3

สรุปการศึกษาป่าครั้งที่ 2 ป่าเด่อ-เซกล่า ระหว่าง 16 - 19 มีนาคม 2540

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
12	ช่องหริมือแม่	เผาะ	รากเป็นส่วนผสมของยาแก้เบาหวาน ร้อนใน ใบใช้เสื่อได้	F_1, F_2, K_2, E_3, E_5, V_{47}
13	ช่องหริคุหล่ง	เทิง	ลูกอีเห็นกิน	F_2, K_3, E_2
14	เลียว	เผาะ		F_2, K_2
15	เซวูช่อง	มือ		F_2, K_1
16	สะพลูลู่หล่ง	เผาะ	ต้นกินได้ เข้ายาแก้ไอ หอบ	F_2, K_2, E_1, E_3
17	มองเทอฉะข่ง	เทิง	เป็นยา ผลสีน้ำตาลดำ นกกินผล แรดกระซู่กินยอ ผลช่วงเดือน พ.ย.	F_2, K_3, E_2, E_3
18	ทูไก่คู	มือ	เอาเถาผูกมีด ขวาน ซึ่งเป็นเครื่องมือทำไร่ เป็นยาสานกระดูก โดยเอาใบอ่อนมาสับกับกบประคบบริเวณกระดูกหัก	F_2, K_1, E_3, E_5, V_{48}
19	สะซู	เทิง	ออกผลช่วงหน้าฝน ลิงกิน	F_2, K_3, E_2
20	อีกะไถ้	เทิง	ผลลักษณะเป็นฝัก กระรอกหรือสัตว์เล็กๆ กิน ต้นประมาณ 15 เมตร กว้างครึ่งเมตร	F_2, K_3, E_2
21	โก่หลี	เทิง	ใบหอม เป็นยาแต่ต้องผสมอย่างอื่น	F_2, K_3, E_3
22	โพ่จิริ	เผาะ	ใบเป็นเรียวยาว ดอกสีขาว เป็นยาแก้ร้อนใน เอาที่ต้มกิน	F_2, K_3, E_3, V_{49}

สรุปการศึกษาป่าครั้งที่ 2 ป่าเด่อ-เซกล่า ระหว่าง 16 - 19 มีนาคม 2540

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
23	โพ่ข้วยหนะผลิ	มือ		F_2, K_1
24	เมียเผ่อเลอะ	เทิง	ลูกซักผ้าได้ เมล็ดทำเหยื่อล่อปลา เป็นยาถ่าย ขา หรือช้ำในเอาเม็ดดำตีให้ละเอียดแล้วห่อประคบ เก้ง กวาง เม่นกินลูก	F_2, K_3, E_2, E_3, E_5, V_{50}
25	คิโหว่	เทิง	สานตะกร้า กินยอดได้ ขมมาก คนท้องกินไม่ได้ ห โรคประจำตัวกินแล้วจะผิดสำแดง	F_2, K_3, E_1, E_5
26	ซี่ขี	เทิง	ลูกเป็นอาหารโปรดของหมี	F_2, K_3, E_2
27	ขะเหรี่ยพุ	เทิง	อยู่ในที่ชื้น ต้นใหญ่ เอาไม้ทำธนู	F_2, K_3, E_5
28	น่องบ่อง	เทิง	ยางขาวเปลือกหนา เอาเปลือกแช่น้ำกินเวลาปวดเ หรือทำงานหนัก เปลือกดำละเอียดผสมน้ำผึ้ง พริกไทย แก้โรคปวดท้องเส้นตึงของผู้ชาย	F_2, K_3, E_3, V_{51}
29	ฉุ่ยไล่	เทิง	เอาหัวฝนแล้วทาตัวแก้ตัวร้อน เอาหน่อทำแกงส้ม	F_2, K_3, E_1, E_3, V_{52}
30	เซอัวไผ่	เทิง		F_2, K_3, V_{53}
31	ซวยไถ่	มือ	นำเถาต้มกินเป็นยาระบาย	F_2, K_1, E_3
32	ซูไอ่	เทิง	กินได้เป็นยาระบายท้อง ระบายลม	F_1, K_3, E_3
33	เซ่อโหล่หมี	เผาะ	กินได้	F_1, K_2, E_1

สรุปการศึกษาป่าครั้งที่ 2 ป่าเด่อ-เซกล่า ระหว่าง 16 - 19 มีนาคม 2540

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
34	กะซ่องเซ่อ	มือ	เป็นยารักษาฝี	F_2, K_1, E_3
35	โพ่ข่าจูข่าคอง	เผาะ	มือ,ขาพลิกแพลง ตำให้ละเอียดแล้วนำมาประคบ สีขาว ออกช่วงหน้าแล้ง	F_2, K_2, E_3
36	อู่ฉ่วย	เผาะ	ต้น หัวกินได้ หมูกินใบ	F_2, K_2, E_1, E_2
37	นองเมอะคอง	เผาะ		F_2, K_2
38	ตะซี	เผาะ	แก้น้ำกัดเท้า	F_2, K_2, E_3
39	ต่ง	เทิง	ลูกยอดกินได้ นกกิน	F_2, K_3, E_1, E_2
40	ซีขุ	เผาะ		F_2, K_2, V_{54}
41	โพ่ทุกุโหว่	เผาะ	เป็นยาอายุวัฒนะ	F_2, K_2, E_3, V_{55}
42	กะเล๊าเจียะบะ	มือ		F_2, K_1
43	กูกิ	เทิง	นกกินลูก	F_2, K_3, E_2, V_{56}
44	โซค่ง	เทิง	ลูกกินได้ หมี หมู อีเห็น กระรอกกิน ใบใช้ทำหลังค	F_2, K_3, E_1, E_2, E_5, V_{57}

สรุปการศึกษาป่าครั้งที่ 2 ป่าเด่อ-เซกล่า ระหว่าง 16 - 19 มีนาคม 2540

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
45	พลามือ	มือ		F_2, K_1, V_{58}
46	ดีถิทิ	เทิง	ออกลูกตามใบอยู่ในพื้นที่ดินเหลืองแดง ต้นเตี้ยขนเมตรครึ่ง	F_2, K_3, E_5
47	ซ่งลาเอะ	เผาะ	เอาใบทำเชือก	F_2, K_2, E_5, V_{59}
48	วองอั่ว	พา	ยาแก้ไอเรื้อรัง เอาใบผสมเกลือใช้กวาดคอ ต้มดื่มโรคตาเหลือง	F_2, K_2, E_3
49	ปะโฉ่อาซอง	เผาะ		F_2, K_2
50	ซีขละ	มือ	เป็นยาแก้แพ้ ช่วยบรรเทาอาการแพ้ท้องของผู้หญิ	F_2, K_1, E_3
51	กูเสาะไว้	เทิง	ลูกสีดำ สุกสีแดง เต่ากินลูก เปลือกลูกผ่าเป็นชิ้นเป็นของหวาน	F_1, K_3, E_1, E_3
52	หวองพู	เทิง		F_2, K_3
53	วากลือ	เผาะ	กินหน่อได้ ช้าง กระทิง เม่น อ้นกินหน่อ	F_2, K_2, E_1, E_2, V_{60}
54	ปะโฉ่	เทิง		F_2, K_3
55	เปอะเดาะ	เทิง	ยอดกินแก้ท้องร่วง เอาเปลือกทำยาเบื่อปลา	F_2, K_3, E_3, E_5, V_{61}

สรุปการศึกษาป่าครั้งที่ 2 ป่าเด่อ-เซกล่า ระหว่าง 16 - 19 มีนาคม 2540

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
56	กะเดาะโพ่	เทิง	ลูกกินกับหมาก	F_1, K_3, E_1
57	เฉ่	เทิง	ลูกกินได้ รสมัน ลิง ค่างกิน ทำฟืนดี	F_2, K_3, E_1, E_2, E_5
58	อีโง้	เทิง		F_2, K_3
59	หละเหม่	มือ	เอาลูกขูดแปะแผลเรื้อรัง	F_2, K_1, E_3, V_{62}
60	คีดิ	มือ	ลูกกินได้ เป็นหวายเส้นเล็กใช้สานเครื่องใช้ เช่น ต ลิง ค่างกินลูก	F_2, K_1, E_1, E_2, E_5
61	หล่องเหม่	มือ	ใบผสมเกลือให้วัว ควายกินรักษาแผลที่มีหนองได้	F_2, K_1, E_3
62	ผิลาซ่อขะลิ	พา	เอาหัวให้เด็กอมแก้ฟันเป็นโรค ขึ้นตามต้นไม้	F_2, K_4, E_3
63	คองเซอน่า	มือ	กินได้ กินมากทำให้ง่วงนอน ลิง ค่างกินยอด ลูก ขาว ดองกินได้	F_2, K_1, E_1, E_2

สรุปผลการศึกษาเรื่องพืช/ป่าวากลือ-กล่า/บริเวณที่สระดองคี่/บ้านกองมองทะ

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
1	นองเวีย (เขอะเอีย)	เผาะ	ใบเป็นอาหารของกวาง	F_4, K_2, E_2, V_{112}
2	นองซะ	เทิง	รากใช้รักษาฝี หนอง,เลือดลม เมล็ดออกเดือน ก.ย. กินได้ ยอดกินได้ นกกิน	$F_4, K_3, E_1, E_2, E_3, V_{122}$
3	ซีขุ	เทิง	สูงประมาณ 1 ม. แก้โรคท้องบิด ต้น เปลือกผ่าเป็นซีกต้มรสฝาด ใบเคี้ยวพ่นแก้ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก น้ำกัดเท้า ออกลูกฤดูฟันไร่ นกกินลูก	F_4, F_4, K_3, E_2, E_3
4	พุซ่องข้อง	เผาะ	ใช้หัวฝนกับไฟ เป็นยาแก้หวัดสำหรับเด็กอ่อน หัวและหน่อเป็นผัก	$F_4, K_2, E_1, E_3, V_{189}$
5	ซีขละอ้วยุ	มือ	ต้นทั้งใบ,ต้น เอาไว้กินและอาบ รักษาเด็กที่ตัวร้อน อุจจาระดำ	$F_4, K_1, E_1, E_3, V_{123}$
6	พุลี	เผาะ	ดอก หน่อ หัวกินเป็นผัก ออกดอกเดือน ก.ย.	F_4, K_2, E_1
7	ไบ่จ่งจี	มือ	ทุบเถาใส่กระบอกน้ำ-กะปิ-เกลือ-ปัสสาวะ รักษาสัตว์ที่เคล็ดขัดยอก บวม ใบแห้งมวนยาสูบ	$F_4, K_1, E_3, E_5, V_{124}$
8	กล่งโคง	มือ	ตัดเถาเป็นชิ้นๆผสมกับนาตะไหร่มือ ต่งกะโม่ ยาลี ผ่องบ่อง กะโจะโจ่ ต้มกินแก้ปวดเมื่อย รสจืด	F_4, K_1, E_3, V_{125}
9	ตงตะลง	มือ	นำใบ เปลือกผสมกับควะ โพ่คูจ่ง ซียู่พุ เซล่าพุ เง๊า ตำให้ละเอียดแล้วปิ้ง รักษาเด็กปอดบวม	F_4, K_1, E_3, V_{126}
10	เก่อซ่ง	เทิง	ลูกสุกรสเปรี้ยว สัตว์ทุกชนิดกิน เปลือกต้มแก้โรคท้องบิด	$F_4, K_3, E_2, E_3, V_{126}$
11	พุย่าบ่อง	เผาะ	กินดอกเป็นผัก ออกเดือน ก.ย.	F_4, K_2, E_1

สรุปผลการศึกษาเรื่องพืช/ป่าวากลือ-กล่า/บริเวณที่สระดองคี่/บ้านกองมองทะ

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
12	เนหม่องยะ	มือ	ใช้หัวเป็นยาแก้ฝี นำรากต้มกับน้ำเปล่าแก้ไอ เอาเมล็ดฝนถอนพิษแมงบุ้ง	F_4, K_1, E_3
13	นองทุยอี	มือ	นำใบกลั้นลมหายใจแล้วนำไปแปะก้น ป้องกันโรคบิดระ-บาด ตัดเถา 1 กำผสมผลิคุที โคว๊ซา เสือพูซาอั่ว อะหนะกี ต้มกินแก้ลมจุกเสียด ผล,ยอด ช่วยขับลม	F_4, K_1, E_3, V_{128}
14	เดิง	เทิง	นำเปลือกต้มน้ำแล้วนั่งลงตะกร้า ใช้ผ้าห่มคลุมอบตัวให้เหงื่อออก รักษาโรคบวม ลิง ค่าง กวางกินลูก สุกเดือน มี.ค.	F_4, K_3, E_3, V_{129}
15	เอ่อนา(เอิ่งนา)	เทิง	มะเดื่อชนิดหนึ่ง ตัดต้น รากต้มแก้โรคบิด ใบหยาบใช้ขัดไม้แทนกระดาษทรายได้	$F_4, K_3, E_3, E_5, V_{130}$
16	ทูไก่คู	มือ	ยอดต้นกินเป็นผัก ผสมกับนองเซ่ยเปรยต้มรักษามาลาเรีย	F_4, K_1, E_1, E_3
17	โพ่คูจ่ง	เทิง	นำเปลือกผสมกับหม่าโผ่ น่อโผ่แช่น้ำกินแก้ช้ำในหายใจไม่สะดวก รสขม	F_4, K_3, E_3
18	โซ่งที่ (โซ่งทิง)	เทิง	ลำต้นมีหนาม เปลือกย่างกับเกลือแช่น้ำดื่มแก้ร้อนในกระหายน้ำ ใช้ใบผสมกับบือแค่เผล่ เจอะเหล่อก่ง โคว๊ซาฝนกับเกลือ แก้อาหารเป็นพิษ แพ้ยา	F_4, K_3, E_3, V_{113}
19	เจ๊อะสะไว่	มือ	ผสมกับอูเล่ โคว๊ซา ไอ่ที่ กะโหน้ซา เจอะเตอะมู กะบองหละไผ่ ต้มกินเป็นยาบำรุงธาตุ แก้เลือดลมหลังคลอด	F_4, K_1, E_3, V_{114}
20	กูบ่อง	เทิง	ยอดปิ้งกินเป็นผัก ลูกเม่น มั่น กวาง เก้งกิน	F_4, K_3, E_1, E_2
21	ไคว๊เหม่	มือ	พริกไทยป่า ใบผสมกับปัสสาวะเด็ก ทาแก้ไข้สูง ก่อนชัก	F_4, K_1, E_3, V_{115}
22	ตาหม่อง	เทิง	นกกินลูก สุกเดือน มิ.ย. - ก.ค.	F_4, K_3, E_2

สรุปผลการศึกษาเรื่องพืช/ป่าวากลือ-กล่า/บริเวณที่สระดองคี่/บ้านกองมองทะ

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
23	มุมู	เทิง	นำยอดตำกับข้าวสุก ดูดฝีหนอง	F_4, K_3, E_3, V_{116}
24	เปอนาคองมี	เทิง	ใช้ทำฟืนติดไฟดี	F_4, K_3, E_5, V_{117}
25	โพ่เผ่	เทิง	กินยอดรสเปรี้ยว เม็ดแห้งกินได้	F_4, K_3, E_1, V_{118}
26	พุอั่ว (ผู่อว่า)	มือ	ยอด หน่อต้มจืด เอาเถาแช่น้ำแล้วนำหอยเป็นๆ ใส่ลงไป ให้คนไข้ดื่ม ล้างหน้า เช็ดตัว ห้ามนอน รักษาอีสุกอีใส	$F_4, K_1, E_1, E_3, V_{119}$
27	พุไมบ่อง	เผาะ	กินดอกผสมเกลือห่อใบขมิ้น	F_4, K_2, E_1
28	ฆ่งฆี	เทิง	ลูกอ่อนรสเปรี้ยวใช้ต้มยำ ลูกสุกหมูป่า เต่า กวาง กระ-ทิง ลิง ค่างกิน	$F_4, K_3, E_1, E_2, V_{120}$
29	พุยู่เอ่	เผาะ	หัวหน่อดอกกินเป็นผัก นำพุยู่เอ่ เอเหม่ที พุเมียเซ่อ 1 ก.ก.+โคว๊ซา 1 ขีด+น้ำผึ้ง ตำตากแดด ท่องอิติปิโสพัน จบ กินเช้า-เย็น เป็นอายุวัฒนะ	$F_4, K_2, E_1, E_3, V_{121}$
30	คลี่	มือ	ขุดหัวหั่นแช่น้ำใส่เกลือทิ้งไว้ 3 วัน บิดน้ำออกผสมน้ำตาล มะพร้าวกินแทนข้าว เอาหัวคั้นน้ำกินแก้พิษงูตะขาบ	$F_4, K_1, E_1, E_3, V_{131}$
31	เซนองเอ่	เทิง	ยอดเป็นผัก	F_4, K_3, E_1, V_{132}
32	ไก่ขะดุหย่ง	เผาะ	ตำผสมตะไคร้พอกแล้วพันรักษาขาหัก เคล็ด	F_4, K_2, E_3
33	ไบบิ	เทิง	กินหน่อ	F_4, K_4, E_1, V_{133}

สรุปผลการศึกษาเรื่องพืช/ป่าวากลือ-กล่า/บริเวณที่สระดองคี่/บ้านกองมองทะ

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
34	เฉาะเราะ	เทิง	ทำฟืน	F_4, K_3, E_5, V_{134}
35	เชนองไซ้	เทิง	ทำฟืน	F_4, K_3, E_5
36	อั่วคูดุ	เทิง	กินยอด	F_4, K_3, E_1, V_{135}
37	พลามือ	เทิง	ต้นทำฟืนได้	F_4, K_3, E_5
38	พรือทิใช้	มือ	ลูกกินได้	F_4, K_1, E_1, V_{136}
39	หร่งฉี่	เทิง	ใบแห้งมวนยาสูบ	F_4, K_3, E_5, V_{137}
40	กุกิ	เทิง	ลูกสุกใช้เป็นเหยื่อล่อปลา	F_4, K_3, E_2
41	สะนี่สะเปรี้ยว	พา	นำเถาต้มแก้โรคบิด รสขม	F_4, K_5, E_2
42	ปิส่อง	เทิง	ลูก เก้ง กวางกิน	F_4, K_3, E_2
43	พุลีดุ	เผาะ	ดอกจิ้มน้ำพริก	F_4, K_2, E_1
44	ดุลุไค่	มือ	กินลูก ออกช่วงเดือน ก.ย. ดอกสีเหลือง ลูกสุกสีเขียว	F_4, K_1, E_1, V_{138}

สรุปผลการศึกษาเรื่องพืช/ป่าวากลือ-กล่า/บริเวณที่สระดองคี่/บ้านกองมองทะ

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
45	ยะพล่า	เผาะ	กินหยวกต้น	F_4, K_2, E_1, V_{139}
46	โกว่ซ่ง	เทิง	ทำฟืน ยอดกินได้	F_4, K_3, E_1, E_5
47	หละซู่เหม่	มือ	เม่นกิน หัว ลูก	F_4, K_1, E_2
48	วองอั่ว	เผาะ	ต้มทั้งต้นกินแก้ปัสสาวะแดง ร้อนใน	F_4, K_2, E_3
49	ซีบาเถาะ	มือ		F_4, K_1, V_{140}
50	เอ่ไซ่ (เอ่งซ่ายหู)	เผาะ	กินหน่อ หัว	F_4, K_2, E_1, V_{141}
51	เกี่ยวเหม่ง (โก่ผ่วเหม่ง)		หัวกินได้ ต้นเป็นยา เอาหัวเจาะรูใส่เกลือแล้วปิด เผา แล้วเปิดเอาเกลือมาอุดฟัน	F_4, K_2, E_1, E_3, V_{142}
52	หยีเหล่อ	เผาะ		F_4, K_2
53	สระซู	เทิง	ลิง ค่างกินผล นำไปผสมกับตัวยาอื่นๆ แก้ปวดฟัน	F_4, K_3, E_2, E_3
54	เหม่ฆองมือ	มือ	ผ่าแล้วขูดเนื้อที่หัวแกมาคั้นเป็นน้ำ 2 ขวด ผสมน้ำซาวข้าว+พริกไทย+น้ำผึ้ง 1 ขวด นำไปบ่มไว้ในยุ้งข้าว เปลือก 1 อาทิตย์กินก่อนอาหารเช้า-เย็นเป็นยาอายุวัฒนะ	F_4, K_1, E_3, V_{143}
55	หล่า	เทิง	ลูกอีเห็น เก้ง กวางกิน ดอกขาว ออกตอนเกี่ยวข้าว	F_4, K_3, E_2

สรุปผลการศึกษาเรื่องพืช/ป่าวากลือ-กล่า/บริเวณที่สระดองคี่/บ้านกองมองทะ

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
56	เหม่โหย่ไว้	เทิง	ใช้ผล เปลือกทำสีย้อมผ้า(ดำ-น้ำเงิน) เก้ง กวาง เลียงผา กินผล	F_4, K_3, E_5, V_{144}
57	เนจุ	มือ	ใช้หัวทำขนม	F_4, K_1, E_1, V_{145}
58	โซว	เทิง	ใช้ทำเชือก	F_4, K_3, E_5
59	เฆิงเวงมิ	เทิง	ผัดกินได้	F_4, K_3, E_1, V_{146}
60	นองกี	เผาะ	ใช้ใบทำเหยื่อล่อปลา	F_4, K_2, E_2
61	ฉ่องกะเหล่อ	มือ	ใช้น้ำจากเถา หยอดหู ตา	F_4, K_1, E_3
62	เปอะเดาะ	เทิง	ยอด เปลือกรักษาโรคท้องบิด เม่น มันกิน	F_4, K_3, E_2, E_3
63	ฤทีหมี่ซุย	เผาะ	หมูป่ากินหัว	F_4, K_2, E_2
64	ดะบ่องมือ	มือ	ยอดกินได้ รสเปรี้ยว	F_4, K_1, E_1, V_{147}
65	วากลือ	เผาะ	ไผ่บง หน่อกินได้ ใช้สร้างบ้าน กระทิง หมูป่า ช้าง อ้นกิน หน่อ	F_4, K_2, E_1, E_2
66	โซ่งค่ง	เทิง	เป็นยาแก้ร้อนใน ดอกสีแดง ผลยาว ลิงค่างกิน	F_4, K_3, E_2, E_3

สรุปผลการศึกษาเรื่องพืช/ป่าวากลือ-กล่า/บริเวณที่สระดองคี่/บ้านกองมองทะ

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
67	ซีไหล่ทะ	เทิง	หมี หมูป่า ลิง ค่างกินผล	F_4, K_3, E_2
68	เส่อโย	เทิง	ใช้เปลือกต้นมาทำยาสระผม นกกินผล สีดำ ออกเดือน ก.ค.	F_4, K_3, E_2, E_3, V_{148}
69	นองเส่ยเปรย (ฉ่องกะเหล่อ)	เผาะ	ใช้ยอดอ่อนผสมยาสูบแล้วนำไปบด แปะแผลสดรักษาบาดแผล ห้ามเลือด	F_4, K_2, E_3
70	คล่า	เทิง	แก้โรคท้องเสีย นำยอดมาต้มกับน้ำกิน เปลือกใช้ย้อมผ้าออกสีน้ำตาลแก่	F_4, K_3, E_3, E_5
71	มือซาเมยเทิง	เทิง	ลำต้นมีหนาม ใช้ทำด้ามขวาน	F_4, K_3, E_5, V_{149}
72	พี่ดุข่าเบ่	เทิง	นำเยื่อเปลือกมาปิดฝี รากต้มกินแก้ร้อนใน	F_4, K_3, E_3, V_{150}
73	เค (เคอ)	เผาะ	นำมาต้มกินแก้ไอ หืด หอบ ปวดหลัง	F_4, K_2, E_3, V_{151}
74	ซีคา	มือ	เอาหัวมาฝน แก้ไข้	F_4, K_1, E_3, V_{152}
75	กล่งอั่วมือ	มือ	เอายอดลนไฟ ทาบริเวณที่น้ำกัดเท้า	F_4, K_1, E_3, V_{153}
76	นองเบอะใช่	เผาะ	นำมาต้มแก้โรคดีซ่าน ต้องผสมทะไลดงไผ่+วอง	F_4, K_2, E_3, V_{154}
77	กุลี	เทิง	ผลสุกสีดำ นกกิน นำเปลือกผสมกับเกลือ แก้ไข้ร้อนใน	F_4, K_3, E_2, E_3, V_{155}

สรุปผลการศึกษาเรื่องพืช/ป่าวากลือ-กล่า/บริเวณที่สระดองคี่/บ้านกองมองทะ

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
78	ซุยไล่ (ซูไล่)	เผาะ	ลำต้นกินได้ ดอกสีขาว ลิง ค่างกินต้น แก้โรคเหนื่อยหอบ ร้อนใน	F_4, K_2, E_1, E_2, E_3, V_{156}
79	ซีข้วยบ่อง	มือ	นไมาต้มแก้บิด ท้องเสีย	F_4, K_1, E_3, V_{157}
80	โพ่ทุกุ	มือ	เอาหัวมาต้มแก้ปวดหลัง ปวดเอว ดอกสีแดงคล้ายดอกแค กินได้ ยอดกินได้	F_4, K_1, E_1, E_3
81	ซีขละนองเพ่	เทิง	นำต้น รากมาต้มให้เด็กอาบ กิน แก้แสลง ท้องร่วง ท้องเสีย	F_4, K_3, E_3, V_{158}
82	กุงกิ	เทิง	ใช้ลูกเป็นเหยื่อตกปลา นกกินผลสุก	F_4, K_3, E_2
83	ซีบาเถาะ	มือ	นำลำต้น ราก ใบมาต้มแก้ไอ หอบ หืด	F_4, K_1, E_3
84	ทะไมบ่อง (ไท่ไมบ่อง)	เทิง	เอาเปลือกมาแช่น้ำให้เด็กอาบ แก้แสลง	F_4, K_3, E_3, V_{159}
85	โพ่หล่าเขาะ	เผาะ	ดอกใช้บูชาพระ ออกเดือน ส.ค.	F_4, K_2, E_4, V_{160}
86	เหม่ปี (เหม่ปึง)	เทิง	เปลือกใช้ย้อมผ้า สีน้ำตาลแก่ นำเปลือกผสมน้ำปัสสาวะ+เกลือ ตำแล้วคั้นน้ำมาหยอดตา รักษาตาเจ็บ ตาอักเสบ	F_4, K_3, E_3, E_5, V_{161}
87	เซอองกว่า (เซยอองกว่	เทิง	ดอกสีขาว ผลเป็นฝักยาว ลิง ค่างกินยอด	F_4, K_3, E_2, V_{162}
88	ซีขละโพล (ซิงขละโพล)	มือ	เอาเถามาต้มให้เด็กกิน เป็นยาแก้ท้องเสีย	F_4, K_1, E_1, V_{163}

สรุปผลการศึกษาเรื่องพืช/ป่าวากลือ-กล่า/บริเวณที่สระดองคี่/บ้านกองมองทะ

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
89	เซงยงอึง	เทิง		F_4, K_3, V_{164}
90	หละเหม่	มือ		F_4, K_1
91	พุซ่องซี	เผาะ		F_4, K_2, V_{165}
92	พุเซ่อเฉิ่ง	เผาะ		F_4, K_2, V_{166}
93	ทองมือ	เผาะ		F_4, K_2, V_{167}

ตารางแสดงรายชื่อพืชที่สำรวจพบในป่าเดอ-ที่ใน สถานที่ ไล่เพอ-พาอี เกาะสะเดิ่ง

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
1	คองเซอน่า	มือ	กินเป็นผัก ค่าง ลิงกินยอด กินมากทำให้ง่วงนอน	F_4, K_1, E_1, E_2
2	พูดุ	เผาะ	ใช้ใบรักษาโรคอีสุกอีใส	F_4, K_2, E_3
3	พุเจที่	เผาะ	ลำต้นกินเป็นผัก หัวกินแก้หวัด หมูป่ากินหัว	F_4, K_2, E_1, E_2, E_3
4	ระกำป่า	เผาะ	คน กระรอก กระแต หมี กินลูก	F_4, K_1, E_1, E_2
5	สะไหน่	เทิง	สะตอป่า คนกินเมล็ด ลิง ค่างกินเมล็ด ยอด	F_4, K_3, E_1, E_2
6	เฉ่	เทิง	คนกินลูก เม่น มั่ง ลิง กระรอกกินลูก ต้นทำฟืนดี	F_4, K_3, E_1, E_2, E_5
7	วากลือ	เผาะ	ไผ่บง หน่อกินได้ ลิง หมูป่ากินหน่อ	F_4, K_1, E_1, E_2
8	หมี่บือซ่อง	เผาะ	ต้น ยอดกินได้ เก้งกินยอด นก ไก่ฟ้า มั่งกินลูก	F_4, K_1, E_1, E_2
9	พูผ้า	เผาะ	มั่ง กระรอกกินลูก ลิงกินแก่นใน	F_4, K_2, E_2
10	หม่องโผ่	เทิง	กระรอก ลิงลม อีเห็นกินลูกบนต้น ตกลงพื้น เม่น มั่งกิน ช้างกินปลายต้นอ่อน	F_4, K_3, E_2
11	เปอะโฉที่	เทิง	นกกิยลูก เลียงผากินยอด	F_4, K_3, E_2

ตารางแสดงรายชื่อพืชที่สำรวจพบในป่าเดอ-ที่ใน สถานที่ ไล่เพอ-พาอี เกาะสะเดิ่ง

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
12	เปอะนาคองท่ง	มือ		F_4, K_1
13	หย่งเหม่งพุ	เผาะ	กระรอก อีเห็นกินลูก	F_4, K_2, E_2
14	โคว่มือ	มือ	หมีคน กระรอก กระแต อีเห็นกินลูก ตกลงพื้นเม่นกิน	F_4, K_1, E_2
15	คี่มีทะ	เทิง	กระรอก เม่น มังกิน	F_4, K_2, E_2
16	ไซ่บ่ง	เผาะ	เปลือกลำต้นใช้ทำเครื่องสานตระกร้า	F_4, K_2, E_5, V_{168}
17	เน่อบง	เผาะ	เปลือกลำต้นใช้สานตะกร้า ฝาบ้าน	F_4, K_2, E_5
18	เบ่เก่ซะเอ่า	มือ		F_4, K_1
19	เคลอะกิมือ	มือ	ใช้แทนเชือกผูกสิ่งต่างๆ	F_4, K_1, E_5
20	ทิล่อง	เผาะ	ยอดกินได้	F_4, K_2, E_1
21	ซี้	เทิง	อีเห็น กระรอก หมูป่า หมีคนกินลูก	F_4, K_3, E_2
22	หละเหม่	มือ		F_4, K_1

ตารางแสดงรายชื่อพืชที่สำรวจพบในป่าเดอ-ที่ใน สถานที่ ไล่เพอ-พาอี เกาะสะเดิ่ง

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
23	เซทูไค่	เทิง	เม่น มั่ง นกกินลูก	F_4, K_3, E_2
24	ตะโปตะน่า	เทิง	เม่น มั่ง ค่างกินลูก	F_4, K_3, E_2
25	หมี่กะเม่ว	เทิง		F_4, K_3
26	วอง	พา	เก้ง เลียงผากิน	F_4, K_5, E_2
27	ไซเม่ยโจว	เผาะ	หัวใช้รักษาฟันเป็นแมง คนแก่กินกับหมาก	F_4, K_2, E_1, E_3
28	ต่ง	เทิง	ลูกกินได้ ช้างกิน	F_4, K_3, E_1, E_2
29	ไก่คูดุหย่ง	เผาะ	หัวใช้รักษาฟันเป็นแมง คนแก่กินกับหมาก	F_4, K_2, E_5
30	ต่องกะเน่	เทิง	ใช้ต้นต้มกิน	F_4, K_3, E_1
31	วากลือลา	เผาะ	ใช้ใบห่อข้าวเหนียว ลิงกินยอดอ่อน	F_4, K_2, E_2, E_5
32	ปะโซทิ	เทิง	เลียงผากิน	F_4, K_3, E_2
33	เบ่ญู่	มือ		F_4, K_1

ตารางแสดงรายชื่อพืชที่สำรวจพบในป่าเดอ-ที่ใน สถานที่ ไล่เพอ-พาอี เกาะสะเดิ่ง

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
34	จ่องกะเหล่อ	มือ	ใช้น้ำจากก้านโดยตัดสดๆเอามาเป็นยาหยอดตา	F_4, K_1, E_3
35	จ่อเมว	เทิง	คนกินต้นอ่อน	F_4, K_3, E_1
36	คาเซอ	เผาะ	หน่ออ่อนกิน ใบทำมุงหลังคาบ้าน กระรอก อีเห็นกินลูก	F_4, K_2, E_1, E_2, E_5
37	เคอะคิปะหย่องต่อง	เผาะ	กินได้รสหวาน	F_4, K_2, E_1
38	เมโหย่ไหว๊	เทิง	ลูกทำย้อมสีผ้า ลูกเก้งรสเปรี้ยว	F_4, K_3, E_2, E_5
39	โพ่ข่าจู้ข่าข้อง	ทา	ใช้รักษาเคล็ดขัดยอก ใช้ต้นเผาแก้ปวดข้อมือ	F_4, K_4, E_3
40	พุข่อง	เทิง	ใช้ใบแก้ปอดบวม	F_4, K_3, E_3
41	ซะน่าหย่อเดไข้	มือ	กินไม่ได้จะเมา (ยาเบื่อ)	F_4, K_1, E_5
42	กล่อต่องมี่	มือ	เม่น มั่ง กระรอก นก หมีขอกินลูก	F_4, K_1, E_2
43	น่องปะอาย	เผาะ	ดอกกินได้ รสขม ใช้หัวรักษาโรคฝีหนอง	F_4, K_2, E_1, E_3
44	ขาไค้	เผาะ	ใช้ต้นตำแก้เคล็ดขัดยอก	F_4, K_2, E_5

ตารางแสดงรายชื่อพืชที่สำรวจพบในป่าเดอ-ที่ใน สถานที่ ไล่เพอ-พาอี เกาะสะเดิ่ง

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
45	ซูไล่	เผาะ	ต้นอ่อนกินได้ เป็นยาแก้ปวด	F_4, K_2, E_1, E_3
46	ไซ่โหว่พู	เทิง	ใช้ทำด้ามขวาน	F_4, K_3, E_5
47	กล่งเค่อว	มือ	ใช้ต้นเป็นยาแก้กระษัย ใช้ใบชงชา	F_4, K_1, E_1, E_3, V_{169}
48	กระซ่องซิพู	มือ	ใช้ใบทำเป็นที่รองยาสูบ	F_4, K_1, E_5
49	เตซามิ	เทิง	ต้นใช้ทำคันไถ ให้ยางเข้าตาไม่ได้จะบอด	F_4, K_3, E_5
50	ซ่องเท	มือ	ลูกสีแดงใช้กินเป็นอาหาร นกกินลูก	F_4, K_1, E_1, E_2
51	เนหม่องยะ	มือ	ใช้หัวเป็นยาแก้ฝี นำรากต้มกับน้ำเปล่าแก้ไอ เอาเปลือกฝนและทาถอนพิษแมงบุ้ง	F_4, K_1, E_3
52	ซ่งลาไอ่	เผาะ	ใช้ลำต้นประกอบเป็นเครื่องดนตรี	F_4, K_2, E_4
53	ทุลุไซ่หย่ง	มือ		F_4, K_1
54	ซาพลุหย่ง	เทิง		F_4, K_3
55	ซีย่โค้ว	เผาะ	ใช้รากต้มกินแก้ปวดเอว	F_4, K_2, E_3

ตารางแสดงรายชื่อพืชที่สำรวจพบในป่าเดอ-ที่ใน สถานที่ ไล่เพอ-พาอี เกาะสะเดิ่ง

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
56	เซท่อลา	เทิง		F_4, K_3, V_{170}
57	หลี่หย่ง	เทิง		F_4, K_3
58	จ่องกะเหล่อหย่ง	มือ		F_4, K_1
59	ซือเบ่พู้	เทิง	เปลือกทารองที่นั่งบนหลังช้าง	F_4, K_3, E_5
60	ซิทูหย่ง	เทิง		F_4, K_3
61	น่องเพอะไซ๊	มือ		F_4, K_1
62	เตฉ่องอิ	เทิง	ใช้ทำเป็นพื้นไม้กระดาน	F_4, K_3, E_5
63	หลี่หล่งเผาะ	เทิง	ใช้เม็ดสีแดงตกเป็นเหยื่อล่อปลา เอาใบฝนแล้วทาแก้ปุ่มหนองท้องอืด	F_4, K_3, E_5
64	กล่งไท่หย่ง	มือ		F_4, K_1

ตารางผลการสำรวจรายชื่อพืชในป่าวาผะดู-กลา ที่ทิไลป้า

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
1	กูน่า	เทิง		F_6 ,K_3
2	ซะนะ	เทิง	ลูกกินได้	F_6, K_3, E_1
3	กูเอ่อนา	เทิง	ลูกกินได้	F_6, K_3, E_1
4	เค้ว	เทิง	ลูกกินได้	F_6, K_3, E_1
5	ซี่เค้บ่อง	มือ		F_6 ,K_1
6	เปอะเดาะฉ่องลู	เทิง	เป็นต้นไม้ที่บอดฤดูกาลว่าฝนจะตกหนักหรือฝนแล้ง เช่น ออกลูกที่ยอดฝนจะตกต้นฤดูกาล ออกกลางต้นฝนตกกลางฤดู ออกลูกปลายยอดแล้ง ยอดอ่อนกินได้ ใช้เป็นยาแก้โรคบิด	F_6, K_3, E_1, E_3, E_5
7	กะว่อง	เทิง	ใช้รากกินกับพลู	F_6, K_3, E_1
8	เซนองเอ่	เทิง	ยอดกินได้	F_6, K_3, E_1
9	ซีคีมิ	มือ	ใช้ต้นต้มกินแก้ปวดหลัง ปวดเอว	F_6, K_1, E_1
10	เข่อทูข่วย	เผาะ	เห็ดโคนกินได้	F_6, K_2, E_1
11	ซะเขาะ	เทิง	ยอดกินได้ ใช้ยางทาแก้โรคปากเปื่อย นกเก็กกินลูก	F_6, K_3, E_1, E_2, E_3

ตารางผลการสำรวจรายชื่อพืชในป่าวาผะดู-กลา ที่ทิไลป้า

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
12	พุช่องเกาะ	เผาะ	ถ้าขึ้นสูงขนาดเอวจะเป็นตัววัดว่าเป็นพื้นที่สภาพดินดี เหมาะสำหรับทำไร่ ถ้าหากว่าในพื้นที่นี้มีพืชชนิดนี้จะปลูกข้าว ข้าวโพดได้ดี	F_6, K_2, E_5
13	ไท่เขาะ	เทิง	ใช้ทำฟืน ชอบอยู่ใกล้น้ำ ชื้น ถ้าขึ้นบนยอดเขาแสดงว่าลักษณะเป็นดินชื้น	F_6, K_3, E_5
14	พล่า	เทิง	หมู เม่น มั่ง ลิง ค่าง หมี ชะนี คนกินลูก	F_6, K_3, E_1, E_2
15	บ่วยโค่ว	เทิง	ออกลูกช่วงเข้าพรรษา นกกินลูก	F_6, K_3, E_2
16	ดิเตอะถิ	เทิง	ลูกกินได้ นกกิน	F_6, K_3, E_1, E_2
17	โพ่ทูด้อง	พา	กล้วยไม้ชนิดหนึ่ง ดอกสีแดง	F_6, K_4, E_5
18	เผอะบะ	มือ	ตระกูลพลู	F_6, K_1, E_1
19	หม่องหม่วยถะ	เทิง	กินลูกได้ คล้ายมะเดื่อ จะอยู่ที่ชื้น	F_6, K_3, E_1
20	กุลี	เทิง	เปลือกใช้ผสมหมากพลูกินได้ มีกลิ่นหอม	F_6, K_3, E_1, V_{171}
21	ชีขุ	เทิง	ใช้ยอดกินสดแก้โรคบิด นก ไก่ฟ้า ไก่ป่ากินลูก	F_6, K_3, E_3, E_2
22	ซูเบ่	เทิง	สะตอป่า ชะนี ค่าง คนกินลูก	F_6, K_3, E_1, E_2

ตารางผลการสำรวจรายชื่อพืชในป่าวาผะดู-กลา ที่ทิไลป้า

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
23	เก่อเก	เทิง	ใช้ทำด้ามขวานด้ามมีด	F_6, K_3, E_5
24	ซีโท้ว	มือ	ใช้เถาต้มกินแก้ปวดเอว ปวดหลัง	F_6, K_1, E_3
25	เซซ่ามิ	เทิง	ยางมีพิษ ถ้าถูกตาอาจทำให้ตาบอด	F_6, K_3, E_5
26	โพ่ขว่วง	เทิง	ดอกสีขาว	F_6, K_3, E_5
27	เม่ทะโล่	เทิง	ใบ ยอดอ่อนกินได้	F_6, K_3, E_1
28	กูว่องเปอ	เทิง	ใบใช้เป็นเครื่องยา ผสมหลายชนิดทำเป็นยาดม	F_6, K_3, E_3
29	ซีขละนองเพ่	เทิง	ใช้ต้นต้มกินกับน้ำแก้แพ้อาหาร แพ้อากาศ	F_6, K_2, E_3
30	กุเบาะ	เทิง	ใบปิ้งกับไฟกินได้ หมู หมี เม่น มังกินลูก	F_6, K_3, E_1, E_2
31	ซี่คือ	เทิง	กระรอก หมี หมู กินลูก	F_6, K_3, E_2
32	เก่อกุ่ย	เทิง	หมี หมูกินลูก	F_6, K_3, E_2
33	ขุทุ่งบ่อง	เทิง	มะม่วงป่า ลิง ชะนี คนกินลูก ออกลูกเดือน มี.ค. - เม.ย.	F_6, K_3, E_1, E_2

สรุปผลการศึกษาเรื่องพืช/ป่าวากลือ-กล่า/บริเวณที่สระดองคี่/บ้านกองมองทะ

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
78	ซุยไล่ (ซูไล่)	เผาะ	ลำต้นกินได้ ดอกสีขาว ลิง ค่างกินต้น แก้โรคเหนื่อยหอบ ร้อนใน	F_4, K_2, E_1, E_2, E_3, V_{156}
79	ซีข้วยบ่อง	มือ	นไมาต้มแก้บิด ท้องเสีย	F_4, K_1, E_3, V_{157}
80	โพ่ทุกุ	มือ	เอาหัวมาต้มแก้ปวดหลัง ปวดเอว ดอกสีแดงคล้ายดอกแค กินได้ ยอดกินได้	F_4, K_1, E_1, E_3
81	ซีขละนองเพ่	เทิง	นำต้น รากมาต้มให้เด็กอาบ กิน แก้แสลง ท้องร่วง ท้องเสีย	F_4, K_3, E_3, V_{158}
82	กุงกิ	เทิง	ใช้ลูกเป็นเหยื่อตกปลา นกกินผลสุก	F_4, K_3, E_2
83	ซีบาเถาะ	มือ	นำลำต้น ราก ใบมาต้มแก้ไอ หอบ หืด	F_4, K_1, E_3
84	ทะไมบ่อง (ไท่ไมบ่อง)	เทิง	เอาเปลือกมาแช่น้ำให้เด็กอาบ แก้แสลง	F_4, K_3, E_3, V_{159}
85	โพ่หล่าเขาะ	เผาะ	ดอกใช้บูชาพระ ออกเดือน ส.ค.	F_4, K_2, E_4, V_{160}
86	เหม่ปี (เหม่ปึง)	เทิง	เปลือกใช้ย้อมผ้า สีน้ำตาลแก่ นำเปลือกผสมน้ำปัสสาวะ+เกลือ ตำแล้วคั้นน้ำมาหยอดตา รักษาตาเจ็บ ตาอักเสบ	F_4, K_3, E_3, E_5, V_{161}
87	เซอองกว่า (เซยอองกว่	เทิง	ดอกสีขาว ผลเป็นฝักยาว ลิง ค่างกินยอด	F_4, K_3, E_2, V_{162}
88	ซีขละโพล (ซิงขละโพล)	มือ	เอาเถามาต้มให้เด็กกิน เป็นยาแก้ท้องเสีย	F_4, K_1, E_1, V_{163}

สรุปผลการศึกษาเรื่องพืช/ป่าวากลือ-กล่า/บริเวณที่สระดองคี่/บ้านกองมองทะ

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
89	เซงยงอึง	เทิง		F_4, K_3, V_{164}
90	หละเหม่	มือ		F_4, K_1
91	พุซ่องซี	เผาะ		F_4, K_2, V_{165}
92	พุเซ่อเฉิ่ง	เผาะ		F_4, K_2, V_{166}
93	ทองมือ	เผาะ		F_4, K_2, V_{167}

ตารางแสดงรายชื่อพืชที่สำรวจพบในป่าเดอ-ที่ใน สถานที่ ไล่เพอ-พาอี เกาะสะเดิ่ง

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
1	คองเซอน่า	มือ	กินเป็นผัก ค่าง ลิงกินยอด กินมากทำให้ง่วงนอน	F_4, K_1, E_1, E_2
2	พูดุ	เผาะ	ใช้ใบรักษาโรคอีสุกอีใส	F_4, K_2, E_3
3	พุเจที่	เผาะ	ลำต้นกินเป็นผัก หัวกินแก้หวัด หมูป่ากินหัว	F_4, K_2, E_1, E_2, E_3
4	ระกำป่า	เผาะ	คน กระรอก กระแต หมี กินลูก	F_4, K_1, E_1, E_2
5	สะไหน่	เทิง	สะตอป่า คนกินเมล็ด ลิง ค่างกินเมล็ด ยอด	F_4, K_3, E_1, E_2
6	เฉ่	เทิง	คนกินลูก เม่น มั่ง ลิง กระรอกกินลูก ต้นทำฟืนดี	F_4, K_3, E_1, E_2, E_5
7	วากลือ	เผาะ	ไผ่บง หน่อกินได้ ลิง หมูป่ากินหน่อ	F_4, K_1, E_1, E_2
8	หมีบือซ่อง	เผาะ	ต้น ยอดกินได้ เก้งกินยอด นก ไก่ฟ้า มั่งกินลูก	F_4, K_1, E_1, E_2
9	พูผ้า	เผาะ	มั่ง กระรอกกินลูก ลิงกินแก่นใน	F_4, K_2, E_2
10	หม่องโผ่	เทิง	กระรอก ลิงลม อีเห็นกินลูกบนต้น ตกลงพื้น เม่น มั่งกิน ช้างกินปลายต้นอ่อน	F_4, K_3, E_2
11	เปอะโฉ่ที่	เทิง	นกกิยลูก เลียงผากินยอด	F_4, K_3, E_2

ตารางแสดงรายชื่อพืชที่สำรวจพบในป่าเดอ-ที่ใน สถานที่ ไล่เพอ-พาอี เกาะสะเดิ่ง

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
12	เปอะนาคองท่ง	มือ		F_4, K_1
13	หย่งเหม่งพุ	เผาะ	กระรอก อีเห็นกินลูก	F_4, K_2, E_2
14	โคว่มือ	มือ	หมีคน กระรอก กระแต อีเห็นกินลูก ตกลงพื้นเม่นกิน	F_4, K_1, E_2
15	คี่มีทะ	เทิง	กระรอก เม่น มั่งกิน	F_4, K_2, E_2
16	ไซ่บ่ง	เผาะ	เปลือกลำต้นใช้ทำเครื่องสานตระกร้า	F_4, K_2, E_5, V_{168}
17	เน่อบง	เผาะ	เปลือกลำต้นใช้สานตะกร้า ฝาบ้าน	F_4, K_2, E_5
18	เบ่เก่ซะเอ่า	มือ		F_4, K_1
19	เคลอะกิมือ	มือ	ใช้แทนเชือกผูกสิ่งต่างๆ	F_4, K_1, E_5
20	ทิล่อง	เผาะ	ยอดกินได้	F_4, K_2, E_1
21	ยู้	เทิง	อีเห็น กระรอก หมูป่า หมีคนกินลูก	F_4, K_3, E_2
22	หละเหม่	มือ		F_4, K_1

ตารางแสดงรายชื่อพืชที่สำรวจพบในป่าเดอ-ที่ใน สถานที่ ไล่เพอ-พาอี เกาะสะเดิ่ง

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
23	เซทูไค่	เทิง	เม่น มั่ง นกกินลูก	F_4, K_3, E_2
24	ตะโป่ตะน่า	เทิง	เม่น มั่ง ค่างกินลูก	F_4, K_3, E_2
25	หมี่กะเม่ว	เทิง		F_4, K_3
26	วอง	พา	เก้ง เลียงผากิน	F_4, K_5, E_2
27	ไซเม่ยโจว	เผาะ	หัวใช้รักษาฟันเป็นแมง คนแก่กินกับหมาก	F_4, K_2, E_1, E_3
28	ต่ง	เทิง	ลูกกินได้ ช้างกิน	F_4, K_3, E_1, E_2
29	ไก่คูดุหย่ง	เผาะ	หัวใช้รักษาฟันเป็นแมง คนแก่กินกับหมาก	F_4, K_2, E_5
30	ต่องกะเน่	เทิง	ใช้ต้นต้มกิน	F_4, K_3, E_1
31	วากลือลา	เผาะ	ใช้ใบห่อข้าวเหนียว ลิงกินยอดอ่อน	F_4, K_2, E_2, E_5
32	ปะโซทิ	เทิง	เลียงผากิน	F_4, K_3, E_2
33	เบ่ฉู่	มือ		F_4, K_1

ตารางแสดงรายชื่อพืชที่สำรวจพบในป่าเดอ-ที่ใน สถานที่ ไล่เพอ-พาอี เกาะสะเดิ่ง

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
34	จ่องกะเหล่อ	มือ	ใช้น้ำจากก้านโดยตัดสดๆเอามาเป็นยาหยอดตา	F_4, K_1, E_3
35	จ่อเมว	เทิง	คนกินต้นอ่อน	F_4, K_3, E_1
36	คาเซอ	เผาะ	หน่ออ่อนกิน ใบทำมุงหลังคาบ้าน กระรอก อีเห็นกินลูก	F_4, K_2, E_1, E_2, E_5
37	เคอะคิปะหย่องต่อง	เผาะ	กินได้รสหวาน	F_4, K_2, E_1
38	เมโหย่ไหว๊	เทิง	ลูกทำย้อมสีผ้า ลูกเก้งรสเปรี้ยว	F_4, K_3, E_2, E_5
39	โพ่ข่าจู้ข่าข้อง	ทา	ใช้รักษาเคล็ดขัดยอก ใช้ต้นเผาแก้ปวดข้อมือ	F_4, K_4, E_3
40	พุข่อง	เทิง	ใช้ใบแก้ปอดบวม	F_4, K_3, E_3
41	ซะน่าหย่อเดไข้	มือ	กินไม่ได้จะเมา (ยาเบื่อ)	F_4, K_1, E_5
42	กล่อต่องมี่	มือ	เม่น มั่ง กระรอก นก หมีขอกินลูก	F_4, K_1, E_2
43	น่องปะอาย	เผาะ	ดอกกินได้ รสขม ใช้หัวรักษาโรคฝีหนอง	F_4, K_2, E_1, E_3
44	ขาไค้	เผาะ	ใช้ต้นตำแก้เคล็ดขัดยอก	F_4, K_2, E_5

ตารางแสดงรายชื่อพืชที่สำรวจพบในป่าเดอ-ที่ใน สถานที่ ไล่เพอ-พาอี เกาะสะเดิ่ง

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
45	ซูไล่	เผาะ	ต้นอ่อนกินได้ เป็นยาแก้ปวด	F_4, K_2, E_1, E_3
46	ไซ่โหว่พู	เทิง	ใช้ทำด้ามขวาน	F_4, K_3, E_5
47	กล่งเค่อว	มือ	ใช้ต้นเป็นยาแก้กระษัย ใช้ใบชงชา	F_4, K_1, E_1, E_3, V_{169}
48	กระซ่องซิพู	มือ	ใช้ใบทำเป็นที่รองยาสูบ	F_4, K_1, E_5
49	เตซามิ	เทิง	ต้นใช้ทำคันไถ ให้ยางเข้าตาไม่ได้จะบอด	F_4, K_3, E_5
50	ซ่องเท	มือ	ลูกสีแดงใช้กินเป็นอาหาร นกกินลูก	F_4, K_1, E_1, E_2
51	เนหม่องยะ	มือ	ใช้หัวเป็นยาแก้ฝี นำรากต้มกับน้ำเปล่าแก้ไอ เอาเปลือกฝนและทาถอนพิษแมงบุ้ง	F_4, K_1, E_3
52	ซ่งลาไอ่	เผาะ	ใช้ลำต้นประกอบเป็นเครื่องดนตรี	F_4, K_2, E_4
53	ทุลุไข่หย่ง	มือ		F_4, K_1
54	ซาพลุหย่ง	เทิง		F_4, K_3
55	ซีย่โค้ว	เผาะ	ใช้รากต้มกินแก้ปวดเอว	F_4, K_2, E_3

ตารางแสดงรายชื่อพืชที่สำรวจพบในป่าเดอ-ที่ใน สถานที่ ไล่เพอ-พาอี เกาะสะเดิ่ง

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
56	เซท่อลา	เทิง		F_4, K_3, V_{170}
57	หลี่หย่ง	เทิง		F_4, K_3
58	จ่องกะเหล่อหย่ง	มือ		F_4, K_1
59	ซือเบ่พู้	เทิง	เปลือกทารองที่นั่งบนหลังช้าง	F_4, K_3, E_5
60	ซิทูหย่ง	เทิง		F_4, K_3
61	น่องเพอะไซ๊	มือ		F_4, K_1
62	เตฉ่องอิ	เทิง	ใช้ทำเป็นพื้นไม้กระดาน	F_4, K_3, E_5
63	หลี่หล่งเผาะ	เทิง	ใช้เม็ดสีแดงตกเป็นเหยื่อล่อปลา เอาใบฝนแล้วทาแก้ปุ่มหนองท้องอืด	F_4, K_3, E_5
64	กล่งไท่หย่ง	มือ		F_4, K_1

ตารางผลการสำรวจรายชื่อพืชในป่าวาผะดู-กลา ที่ทิไลป้า

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
1	กูน่า	เทิง		F_6 ,K_3
2	ซะนะ	เทิง	ลูกกินได้	F_6, K_3, E_1
3	กูเอ่อนา	เทิง	ลูกกินได้	F_6, K_3, E_1
4	เค้ว	เทิง	ลูกกินได้	F_6, K_3, E_1
5	ซี่เค้บ่อง	มือ		F_6 ,K_1
6	เปอะเดาะฉ่องลู	เทิง	เป็นต้นไม้ที่บอดฤดูกาลว่าฝนจะตกหนักหรือฝนแล้ง เช่น ออกลูกที่ยอดฝนจะตกต้นฤดูกาล ออกกลางต้นฝนตกกลางฤดู ออกลูกปลายยอดแล้ง ยอดอ่อนกินได้ ใช้เป็นยาแก้โรคบิด	F_6, K_3, E_1, E_3, E_5
7	กะว่อง	เทิง	ใช้รากกินกับพลู	F_6, K_3, E_1
8	เซนองเอ่	เทิง	ยอดกินได้	F_6, K_3, E_1
9	ซีคีมิ	มือ	ใช้ต้นต้มกินแก้ปวดหลัง ปวดเอว	F_6, K_1, E_1
10	เข่อทูข่วย	เผาะ	เห็ดโคนกินได้	F_6, K_2, E_1
11	ซะเขาะ	เทิง	ยอดกินได้ ใช้ยางทาแก้โรคปากเปื่อย นกเก็กกินลูก	F_6, K_3, E_1, E_2, E_3

ตารางผลการสำรวจรายชื่อพืชในป่าวาผะดู-กลา ที่ทิไลป้า

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
12	พุช่องเกาะ	เผาะ	ถ้าขึ้นสูงขนาดเอวจะเป็นตัววัดว่าเป็นพื้นที่สภาพดินดี เหมาะสำหรับทำไร่ ถ้าหากว่าในพื้นที่นี้มีพืชชนิดนี้จะปลูกข้าว ข้าวโพดได้ดี	F_6, K_2, E_5
13	ไท่เขาะ	เทิง	ใช้ทำฟืน ชอบอยู่ใกล้น้ำ ชื้น ถ้าขึ้นบนยอดเขาแสดงว่าลักษณะเป็นดินชื้น	F_6, K_3, E_5
14	พล่า	เทิง	หมู เม่น มั่ง ลิง ค่าง หมี ชะนี คนกินลูก	F_6, K_3, E_1, E_2
15	บ่วยโค่ว	เทิง	ออกลูกช่วงเข้าพรรษา นกกินลูก	F_6, K_3, E_2
16	ดิเตอะถิ	เทิง	ลูกกินได้ นกกิน	F_6, K_3, E_1, E_2
17	โพ่ทูด้อง	พา	กล้วยไม้ชนิดหนึ่ง ดอกสีแดง	F_6, K_4, E_5
18	เผอะบะ	มือ	ตระกูลพลู	F_6, K_1, E_1
19	หม่องหม่วยถะ	เทิง	กินลูกได้ คล้ายมะเดื่อ จะอยู่ที่ชื้น	F_6, K_3, E_1
20	กุลี	เทิง	เปลือกใช้ผสมหมากพลูกินได้ มีกลิ่นหอม	F_6, K_3, E_1, V_{171}
21	ชีขุ	เทิง	ใช้ยอดกินสดแก้โรคบิด นก ไก่ฟ้า ไก่ป่ากินลูก	F_6, K_3, E_3, E_2
22	ซูเบ่	เทิง	สะตอป่า ชะนี ค่าง คนกินลูก	F_6, K_3, E_1, E_2

ตารางผลการสำรวจรายชื่อพืชในป่าวาผะดู-กลา ที่ทิไลป้า

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
23	เก่อเก	เทิง	ใช้ทำด้ามขวานด้ามมีด	F_6, K_3, E_5
24	ซีโท้ว	มือ	ใช้เถาต้มกินแก้ปวดเอว ปวดหลัง	F_6, K_1, E_3
25	เซซ่ามิ	เทิง	ยางมีพิษ ถ้าถูกตาอาจทำให้ตาบอด	F_6, K_3, E_5
26	โพ่ขว่วง	เทิง	ดอกสีขาว	F_6, K_3, E_5
27	เม่ทะโล่	เทิง	ใบ ยอดอ่อนกินได้	F_6, K_3, E_1
28	กูว่องเปอ	เทิง	ใบใช้เป็นเครื่องยา ผสมหลายชนิดทำเป็นยาดม	F_6, K_3, E_3
29	ซีขละนองเพ่	เทิง	ใช้ต้นต้มกินกับน้ำแก้แพ้อาหาร แพ้อากาศ	F_6, K_2, E_3
30	กุเบาะ	เทิง	ใบปิ้งกับไฟกินได้ หมู หมี เม่น มังกินลูก	F_6, K_3, E_1, E_2
31	ซี่คือ	เทิง	กระรอก หมี หมู กินลูก	F_6, K_3, E_2
32	เก่อกุ่ย	เทิง	หมี หมูกินลูก	F_6, K_3, E_2
33	ขุทุ่งบ่อง	เทิง	มะม่วงป่า ลิง ชะนี คนกินลูก ออกลูกเดือน มี.ค. - เม.ย.	F_6, K_3, E_1, E_2

ตารางผลการสำรวจรายชื่อพืชในป่าวาผะดู-กลา ที่ทิไลป้า

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
34	คาเซ่อ	เทิง	หวายขม	F_6, K_3, E_1
35	เจ๊อะสะไหว่	มือ	เถาต้มกินได้	F_6, K_1, E_1
36	ซี่ข้วยป่อง	มือ	ต้มกินแก้บิด	F_6, K_1, E_3
37	ซ่งค่ง	เทิง	ดอกสีแดง	F_6, K_3, E_5
38	โพ่ซ่องเหย่	เทิง		F_6, K_3
39	หยี่ซะ	เทิง	เป็นเครื่องยา ดอกสีขาว	F_6, K_3, E_3
40	พุซ่องซี	เผาะ	หัวกินได้	F_6, K_2, E_1
41	เซอู่วุ	เทิง		F_6, K_3

ตารางรายละเอียดการใช้ประโยชน์จากพืชในป่าเดอ-เซ

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
1	ใช่บ่ง	เผาะ	หัวใช้ถอนพิษงู ตะขาบ ลำต้นใช้สานเสื่อ ดะกร้า	F_7, K_2, E_3, E_5
2	มะอิง	พา	ลูกอยู่โคนต้นเป็นพวงๆ เม็ดเล็กๆสีดำ ใช้เป็นยาแก้ความดันต่ำ รสเผ็ดหอม	F_7, K_4, E_3
3	เพผิค่า	เทิง		F_7, E_3
4	เซยพูเซ่อ	เทิง	ใบ,ต้น ใช้เป็นยาแก้ท้องอืด	F_7, K_3, E_3
5	พลุ	มือ	ลูกกินได้ อีเห็นกิน ลูกสีเหลือง รสหวาน เข้ายาแก้โรคบวม	F_7, K_1, E_1, E_2, E_3
6	เสาะปะยู่	มือ	ใบมีกลิ่นหอมใช้ทำขนม	F_7, K_1, E_1
7	เซยทุค่าย	เทิง	ลูกสีแดง เม็ดสีดำ	F_7, K_3, E_5
8	เยอะคุคุย	เทิง	ใช้ทำด้านขวานดี	F_7, K_3, E_5
9	ชุเบ่	เทิง	ใช้ทำด้ามขวาน ลูกกินได้	F_7, K_3, E_1, E_5
10	ไกรกร่ง	เทิง	ลูกกินได้ทั้งคนและสัตว์	F_7, K_3, E_1, E_2
11	คิทุ	เทิง	ลูกกินได้สีเหลือง	F_7, K_3, E_1

ตารางรายละเอียดการใช้ประโยชน์จากพืชในป่าเดอ-เซ

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
12	ซ่องเทย	มือ	ลูกสีแดง เปรี้ยวฝาด	F_7, K_1, E_1
13	ต่องกะโม่	มือ	เป็นยาแก้ปวดเอว	F_7, K_1, E_3, V_{172}
14	ซีขุ	เผาะ	ต้น,ใบ ใช้ต้มอาบแก้แพ้	F_7, K_2, E_3
15	โกลี	เทิง	เป็นยาแก้โรคมะเร็ง ต้องผสมยาหลายขนาน	F_7, K_3, E_3
16	เกรียวเจิงมวย	มือ		F_7, K_1, V_{173}
17	พุควยหงีฉะ	มือ	ใบเปรี้ยวใช้แกง	F_7, K_1, E_1
18	เซยอั่วลา	เทิง		F_7, K_3, V_{174}
19	เซยเซอโขว่โหน่	เทิง	ใช้ทำด้ามขวาน	F_7, K_3, E_5, V_{175}
20	ละหม่งเย	เทิง	ลำใยป่า ลูกกินได้	F_7, K_3, E_1, V_{176}
21	เซอก่องกะ	มือ	เป็นกาฝากชนิดหนึ่ง	F_7, K_1, E_5, V_{177}
22	เมหะ	เทิง	ลูก นก กระรอกกิน	F_7, K_3, E_2, V_{178}

ตารางรายละเอียดการใช้ประโยชน์จากพืชในป่าเดอ-เซ

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
23	ไล้จูมิเดิง	มือ		F_7, K_1, V_{179}
24	ได่คฺดุหย่ง	เผาะ		F_7, K_2
25	เซยโกว่ไกร่	มือ		F_7, K_1, V_{180}
26	จือ	เทิง	ลูกสีแดงแม่นชอบกิน ใช้ยางทำยางน่อง	$F_7, K_3, E_2, E_5, V_{181}$
27	เซยวาลา	เทิง	ใช้ในทางไสยศาสตร์ เช่น เสาบ้านตกน้ำมัน ทำเป็นลิ่มไปปักไว้ ใช้ทำทัพพีตีเวลากินข้าว ทำให้อิ่มได้นาน	$F_7, K_3, E_4, E_5, V_{182}$
28	โพ่ขว่องอั่ว	เทิง	ขยี้ใบผสมน้ำ ทาแก้กลากเกลื้อน	F_7, K_3, E_3
29	เซยอาลา	เทิง		F_7, K_3
30	กล่งโคง	มือ		F_7, K_1
31	เสอะน่าเสอะไหร่	มือ		F_1, K_1
32	สระซุ	เทิง	มะไฟป่า เป็นยาระบาย	F_7, K_3, E_3
33	กี๊วะพุใช้	เทิง	ใบอ่อนแกงส้มอร่อย	F_7, K_3, E_1, V_{183}

ตารางรายละเอียดการใช้ประโยชน์จากพืชในป่าเดอ-เซ

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
34	เซยพ่องบ่ง	เทิง		F_7, K_3, V_{184}
35	ทะเข่า	เทิง	ยอดกินได้ ใช้ยางทาแก้ปากนกกระจอก	F_7, K_3, E_1, E_3
36	กะว่อง	เทิง	ลูกใช้เป็นยาแก้โรคความดันต่ำ	F_7, K_3, E_3
37	ซ่องหริมือเม่	เผาะ	ใบตากแห้งใช้สานเสื่อ	F_7, K_2, E_3

ตารางสำรวจการใช้ประโยชน์จากพืชในป่าเดอ-เซพู-กลา

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
1	คองเซอน่า	มือ	ยอดกินได้	F_8, K_1, E_1
2	เซทูไค้	เทิง	ใช้ทำเสา ไม้กระดาน เม่น นกกินลูก	F_8, K_3, E_2, E_5
3	เมียผะเลอะ	เทิง	ลูกใช้ซักผ้าได้	F_8, K_3, E_5
4	โพไม่จ่อง	เทิง	ลูกกินได้ นกกิน	F_8, K_3, E_1, E_2
5	เซทูกุ	เทิง	นก เม้นกินลูก	F_8, K_3, E_2
6	กลีโหว่	เทิง	หวาย อีเห็นกินลูก ใบใช้ทำหลังคา	F_8, K_3, E_2, E_5
7	ไพ่	เทิง	กวาง เก้งกินลูก	F_8, K_3, E_2
8	หล่งมา	เทิง	เก้ง กวางกินลูก	F_8, K_3, E_2
9	ข่องพ่า	เทิง	ใช้ทำไม้กระดาน เสา	F_8, K_3, E_5
10	ขุทิขะ	เทิง	มะม่วง ลูกกินได้	F_8, K_3, E_1
11	เมี่ยอิ	เทิง	มีลูก เข้ายาแก้ไข้	F_8, K_3, E_3

ตารางสำรวจการใช้ประโยชน์จากพืชในป่าเดอ-เซพู-กลา

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
12	หม่าที่	เทิง	ลูกกินไม่ได้ ใช้ทำฟืน กระดาน	F_8, K_3, E_5
13	พล่า	เทิง	ใช้ทำฟืน คน นก อีเห็นกินลูก	F_8, K_3, E_1, E_2, E_5
14	กูกิ	เทิง	ใช้รากเป็นยาแก้โรคท้องเสีย บิด นกกินลูก	F_8, K_3, E_2, E_3
15	โพ่กูจ่อง	เทิง	ใช้ทำฟืน	F_8, K_3, E_5, V_{186}
16	โพ่ตะเข่อ	เทิง	ดอกสีแดง ออกช่วงเข้าพรรษา นำไปถายพระ	F_8, K_3, E_4
17	ลากลือ	เผาะ	ใช้ใบห่อขนม	F_8, K_2, E_5
18	ซีข่องกะริ	เผาะ	ใช้รากอุดฟัน แก้ปวดฟัน	F_8, K_2, E_3
19	โพ่มือล่องไล่	เทิง	ใช้ใบย่างไฟประคบแก้ปวดแขน ปวดขา	F_8, K_3, E_3
20	โพ่มิ	เทิง	ลิ้นจี่ป่า ลูกกินได้ อีเห็น ค่างกินลูก	F_8, K_3, E_1, E_2
21	พุผุท่อง	เผาะ	ดอกกินได้	F_8, K_2, E_1
22	หย่องทำ	เผาะ	หวายชนิดหนึ่ง ใช้ทำเฟอนิเจอร์	F_8, K_2, E_5

ตารางสำรวจการใช้ประโยชน์จากพืชในป่าเดอ-เซพู-กลา

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
23	พุโหว่	เทิง	ยอดกินได้	F_8, K_3, E_1

ตารางแสดงรายชื่อพรรณพืชที่สำรวจพบในป่าเวียเซกล่า

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
1	สะเบ๊าะเวีย	เผาะ	ชะนีค่างกินผล	F_2, K_2, E_2, V_{63}
2	ตชี่คาภู	มือ	ยาแก้แพ้	F_3, K_1, E_3, V_{64}
3	ยาลีมีซา	มือ	แก้โรคปากเปื่อย	F_3, K_1, E_3, V_{65}
4	ฉ่วงเปอนาฆอง	เทิง	รักษาโรคคันตามผิวหนัง	F_2, K_3, E_3, V_{66}
5	สะพลูลู่หล่ง	เผาะ	ต้มกิน แก้ไอ หอบหืด	F_3, K_2, E_3, V_{67}
6	ลาซ่าย	เผาะ	ใช้ใบห่อขนม	F_2, K_2, E_1
7	เซกะซ่องออง	เทิง	ช้างกินเปลือก	F_3, K_3, E_2, V_{68}
8	พุลี	เผาะ	ดอก หน่อ หัว กินเป็นผัก ออกเดือน ก.ย.	F_2, K_2, E_1, V_{69}
9	เซซ่องข่วย	เทิง		F_2, K_3
10	เควหย่ง	เทิง		F_2, K_3, V_{70}
11	ขาไค่	เผาะ	ต้ำทั้งต้น ราก พอกแก้ขัดยอก	F_2, K_2, E_3

ตารางแสดงรายชื่อพรรณพืชที่สำรวจพบในป่าเวียเซกล่า

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
12	พุไขล่ที่	เผาะ	ลำต้นกินเป็นผัก ทั้งกินแก้หวัด หมูป่ากินหัว	F_2, K_2, E_1, E_2, E_3, V_{71}
13	ซีม่าหนี่ฆ่า	มือ	กระตุ้นความรู้สึกทางเพศ	F_2, K_1, E_3
14	กะว่อง	เทิง	ใช้รากกินกับพลู	F_2, K_3, E_1
15	กลือซา	เผาะ		F_2, K_2, V_{72}
16	พุเหลื่อป่า	เผาะ	เป็นยาบำรุงเลือด	F_2, K_2, E_3, V_{73}
17	กลี่โหว่	เทิง	หวาย อีเห็นกินลูก ใบใช้ทำหลังคา	F_2, K_3, E_2, E_5
18	เซทูกุ	เทิง	นก เม่น กินลูก	F_2, K_3, E_2
19	ตะโปตะน่า	เทิง	เม่น มั่ง ค่าง กินลูก	F_2, K_3, E_2
20	จะไว้ยะดู	มือ	แก้ท้อง (บิด)	F_2, K_1, E_3
21	กะโหล่วโหว่	เทิง		F_2, K_3

ตารางแสดงรายชื่อพรรณพืชที่สำรวจพบในป่าเวียเซกล่า

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
22	ทิ	มือ		F_2, K_1,V_{75}
23	ไก่	เผาะ	เป็นกอ ดอกทำไม้กวาด ใบใช้ห่อข้าวเหนียวในงานพิธีกรรม (บือซ่องดู) ช้างกินใบ, นำหน่อลนไฟให้นุ่มแล้วเอาน้ำหยอดหูรักษาหูน้ำหนวก	F_2, K_2, E_2, E_3, E_4, E_5
24	หล่องเหม่	มือ	รักษาโรคเท้าเปื่อย, ปากเปื่อยของวัวควาย	F_2, K_1, E_3, V_{76}
25	เหม่ฆองมือ	มือ		F_2, K_1, V_{77}
26	ไขว้หย่ง(ไหง่หย่ง)	มือ	ยาลดไข้เด็ก	F_2, K_1, E_3
27	พูเส่อ	เผาะ	กินยอดเป็นผัก	F_2, K_2, E_1
28	เนหม่องยะ	มือ	ใช้หัวเป็นยาแก้ฝี,นำรากต้มกับน้ำเปล่าแก้ไอ เอาเปลือกฝนแล้วทาถอนพิษแมงบุ้ง	F_1, K_2, E_1, E_3
29	นองเซ่เปล	เผาะ	หยุดเลือดกำเดาไหล,ห้ามเลือดจากบาดแผลโดยของมีคม, ยอดอ่อนเอาเปลือกออกทาเกลือเสียบทวารเด็กแก้ท้องผูก เอาใบเช็ดก้นรักษาโรคบิด	F_1, F_2, F_3, K_2, E_3
30	เนเหม่	มือ		F_1, F_2, K_1
31	เขอะด่องส้อง	เผาะ		F_2, K_2
32	ทะดู	มือ	แก้อักเสบ, บวม	F_2, K_2, E_3

ตารางแสดงรายชื่อพรรณพืชที่สำรวจพบในป่าเวียเซกล่า

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
33	คูฆะถุ	เผาะ		F_3, K_2, E_3, V_{81}
34	มือมือคว้าคว้า	เผาะ	ใบทำเชือก	F_3, K_2, E_3, V_{82}
35	ซ่งลาเอะ	เผาะ	ใบทำเชือก	F_1, F_3, K_2, E_5
36	คล่า	เทิง	แก้ท้องเสีย นำยอดมาต้มกับน้ำกิน เปลือกใช้ย้อมผ้า ออกสีน้ำตาลแก่	F_2, K_3, E_3, E_5, V_{83}
37	ผะโค่	เทิง	ผลขนาดใหญ่กินได้ รสหวาน	F_2, K_3, E_1
38	พุเด่อป่า	เผาะ		F_2, K_2
39	ตซี่คาเวีย	มือ		F_2, K_1
40	เคอเร๊อะ	พา		F_2, K_4
41	ตำมลอง / กำลัง	เทิง	ยาชูกำลัง, ใช้รากต้มกับน้ำ	F_3, K_3, E_3, V_{85}
42	ทูซะมือ	เผาะ	นกยุงกินได้ ไก่ป่า ออกรวงพร้อมข้าว	F_3, K_2, E_2, V_{86}
43	ต่องหวะ	มือ	เป็นเถาใหญ่ออกลูกช่วง เม.ย. เอาลูกเผากินได้ ถ้ากินมากๆจะเมา ถ้าตกพื้นเม่นจะกิน และเป็นยารักษาสตรีบวม แผลเสือกัด ลูกอ่อนลิง ค่างกิน	F_2, K_1, E_1, E_2, E_3, V_{87}

ตารางแสดงรายชื่อพรรณพืชที่สำรวจพบในป่าเวียเซกล่า

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
44	เซกีภู	เทิง	ลูกสีแดง ข้างในสีขาว นกตัวเล็กกินเม็ด ปลากินใบ	F_3, K_3, E_2, V_{88}
45	หร่งฉี่คว้า	เทิง	ยาแก้ไอ เอารากมาต้มน้ำกิน เอาใบอ่อนผสมปูนขาวทาแก้กลากเกลื้อน	F_3, K_3, E_3, V_{89}
46	สะนี่วาอั่ว	มือ	เอาต้นกินเป็นผัก	F_3, K_1, E_1, V_{90}
47	นองซา	เทิง	ดอกสีขาว ลูกสีดำ ออกดอกเดือน เม.ย. ออกลูกหน้าฝน รสเปรี้ยวอมหวาน เอาเปลือกผสมข้าวตำทาแก้ฝี และประโยชน์สำหรับนกไว้ใช้กินลูก	F_3, K_3, E_2, E_3, V_{91}
48	ซีเสื้อผลิที่	เผาะ		F_3, K_2, V_{92}
49	ตซีขะโหวหมิ	เผาะ		F_3, K_2, V_{93}
50	หง่ายหย่ง	เทิง	ลูกกวางกิน ลูกสีเขียวเหลือง พระใช้ต้นถูฟัน ส่วนลูกเอามาตำแก้น้ำกัดเท้า	F_2, K_3, E_2, E_3, E_5
51	เซ่ขี่โหว่	เทิง	เอาแก่นสีดำทำด้ามมีด เอาแก่นทำหวีทอผ้า	F_2, K_3, E_5
52	ฆี่	เทิง	รากเป็นยาแก้ไข้ ร้อนใน เอาใบมุงหลังคา ใบใช้พรมน้ำมนต์ กระทิง กวาง เก้งกินต้น	F_2, K_3, E_2, E_3, E_4, E_5
53	โซว	เทิง	ไม้เนื้ออ่อน ลูกสีแดง เปลือกทำเชือกต่างๆ ลูกกินได้	F_3, K_3, E_1, E_5, V_{94}
54	กลือ	เทิง	ลูกสีเหลือง เก้ง กวาง กินลูก เปลือก ลูกแก้ไอ แก้คันคอ	F_2, K_3, E_2, E_3

ตารางแสดงรายชื่อพรรณพืชที่สำรวจพบในป่าเวียเซกล่า

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
55	เหม่ปี๋	เผาะ	เปลือกตำละเอียด ผสมกับปัสสาวะแก้เจ็บตา	F_2, K_2, E_3, V_{95}
56	เพ่อซะซ่าย	เทิง	มีลูกสีแดง กลิ่นหอม กินได้ รสเปรี้ยว เป็นยาแก้ฝี เอาหัวขุดผสมข้าวปะหัวฝี ดูดหนอง แก้อักเสบ	F_3, K_3, E_1, E_3, V_{96}
57	หยี่โหล่ว	เทิง	ลูกสีเขียว ยอดกินเป็นผัก	F_3, K_3, E_1, V_{97}
58	มี่เซภู	เทิง		F_2, K_3
59	อั่วล่องพู	เผาะ	ต้มกินกับข้าว	F_3, K_2, E_1, V_{98}
60	โพ่คูจ่อง	เทิง	เอาเปลือกมาต้มแก้บิด ลูกคล้ายเม็ดยาสูบ	F_3, K_2, E_3, V_{99}
61	แบ่งยาอือเหม่	มือ	ลูกคล้ายถั่ว นกกิน	F_2, K_1, E_2
62	จ่องปี๋เหลอเค่	เทิง		F_3, K_3, V_{100}
63	โพ่กิ	เทิง	ลูกสีเขียว ลูกสีแดงกินไม่ได้(คัน)	F_3, K_3, V_{101}
64	อีอ่าย	เผาะ		F_2, K_2
65	ปะขุย	เทิง	ลำต้นใหญ่ ใบมวนยาสขุบ เอาเปลือกมาต้มแก้โรคท้องบิด ต้มให้น้ำแห้ง	F_3, K_3, E_3, E_5, V_{102}

ตารางแสดงรายชื่อพรรณพืชที่สำรวจพบในป่าเวียเซกล่า

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
66	หละซูเหม่	เทิง		F_3, K_3, V_{103}
67	ตงตะหล่อง	มือ	ตัดเอาน้ำปากเถา กินแก้บิด	F_3, K_1, E_3, V_{104}
68	เขหย่งซะ	เทิง	เปลือกย้อมสวิง แห	F_1, F_2, F_3, K_3, E_5
69	วอง	พา	กระทิง กวาง ช้าง สัตว์เลี้ยง	F_2, K_4, E_2
70	พูเส้อ	พา	ยอดกินได้	F_2, K_4, E_1
71	ปีล่อง	เทิง	มีลูกสีเขียว รสฝาด เก้งกิน กระรอกดงกิน	F_2, K_3, E_2, V_{106}
72	เซอองกั่ว	เทิง	เนื้อแข็ง	F_2, K_3, V_{107}
73	ตะโขงภู / น่าดู	เผาะ	คล้ายต้นข้าว	F_3, K_2, V_{108}
74	กระโหล่งโหว่	เทิง	เนื้อไม้แดง แก่นแดง ใช้ทำเสาบ้าน	F_2, K3, E_5
75	กะเหนงปู่	เผาะ	กินยอดอ่อน รสเปรี้ยวหวาน เปลือกรากกินเป็นยาแก้ท้องอืด ลูกเล็กๆนกชอบกิน	F_2, K_2, E_1, E_2, E_3
76	พูดุ	เผาะ	ยอดต้มเป็นผักกิน	F_3, K_2, E_1, V_{109}

ตารางแสดงรายชื่อพรรณพืชที่สำรวจพบในป่าเวียเซกล่า

ลำดับ	ชื่อพืชไทย/กะเหรี่ยง	กลุ่มพืช	ลักษณะและการใช้ประโยชน์	ตัวแปร
77	ค้ง	เทิง	ต้นใหญ่มีลูก ลูกอ่อน แกงส้มได้ ลูกสุกตกพื้นเก้ง กวาง กระทิง เต่า ค่าง ชะนี อีเห็น ลิงลม กินบนต้น	F_2, K_3, E_1, E_2
78	ทูไก่คู้	เผาะ	เป็นเถาเล็กๆ ยอดอ่อนแกงกินได้ รากเป็นยาแก้ไข้	F_2, K_2, E_1, E_3, V_{111}

ตารางการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในป่า เดอ-เซพูกล่า(F8)

ลำดับ	เดือน / สัตว์	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.
1	กวาง	กินผลไก่										
2	เก้ง	กินผลไก่										
3	เม่น		กินลูกกูติ ไพมิ									
4	อีเห็น											
5	ลิงค่าง											
6	ช้าง	เข้ามาใช้แหล่งน้ำ										
7	เสือ		ตามเก้งกวางเข้ามาเพื่อกินเป็นอาหาร									
8	ชะมด	กินลูกเซพู										

ตารางความสัมพันธ์ระหว่างสัตว์กับป่าเดอ-เซ(F7)

สัตว์/เดือน	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
1.กระทิง	นอน											นอน
2.เสือ												
3.กวางป่า												
4.เก้งฟ่าน				ช่วงเขางอก อยู่พื้นที่สูง								
5.หมีคน					กินลูกเกาลัด			ไปๆ มาๆ				
6.หมูป่า				กินลูกไม้								
7.เม่น					กินลูกเกาลัด					กินลูกไม้		
8.ช้าง	พักร้อน											พัก
9.ลิงกัง												
10.ค่าง	กินลูกไม้ ยอดไม้							ไปๆ มา	เป็นทางผ่าน			

ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสัตว์ป่าและช่วงเวลาที่เข้ามาใช้ประโยชน์ในป่าเวีย-เซกล่า(F3)

สัตว์/เดือน	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
1.กระทิง	กินหญ้า ลูกซ่าน				ไปป่าไผ่ กินหน่อไม้					หลบภัย		
2.เสือ						ตามหมูที่มากินเกาลัด ผสมพันธุ์						
3.กวาง		กินลูกซ่าน										
4.เก้ง		กินลูกซ่าน										
5.หมี					กินลูกเกาลัด							
6.หมูป่า					กินลูกเกาลัด, ช่วงผสมพันธุ์							
7.เม่น					กินลูกเกาลัด							
8.มั่น					กินลูกเกาลัด							
9.ช้าง	กินลูกซ่าน หญ้า									หลบภัย ตากแดด		
10.ชะนี	กินลูกซ่าน											
11.ค่าง	กินลูกซ่าน											

ตารางความสัมพันธ์ระหว่างสัตว์กับวากลือ - กล่า(F4)

สัตว์/เดือน	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
1.ช้างป่า					เข้ามากินหน่อไม้							
2.กระทิง					เข้ามากินหน่อไม้							
3.เก้งฟาน	เข้ามาเป็นประจำ กินลูกไม้, หน่อไม้											
4.หมูป่า	เข้ามาเป็นประจำ กินลูกไม้, หน่อไม้						ช่วงผสมพันธุ์					
5.ลิงกัง	หากินกลางวัน กินลูกไม้ ยอดไผ่											
6.เม่น	หากินกลางวัน กินลูกไม้ หน่อไม้											
7.อีเห็น	กินลูกไม้ รากไม้											
9. ไก่ฟ้า	เป็นที่อาศัย/หากินเป็นประจำทั้งปี											

ตารางการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในป่าเดอ-ที่ไน(F5)

สัตว์/เดือน	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
1.กระทิง												หลบแดด
2.ช้าง	หลบแดด											อาศัย
3.หมีคน			กินระกำ								อาศัยห้วย	
4.หมูป่า							ช่วงผสมพันธุ์					
5.กวางป่า							อาศัยหลบแดด กินสาหร่าย					
6.เม่น	เข้ามาอาศัยหากินลูกไม้ตลอดทั้งปี											
7.มั่น	เข้ามาอาศัยหากินลูกไม้ตลอดทั้งปี											
8.ลิงกัง	เข้ามาอาศัยหากินลูกไม้ตลอดทั้งปี											
9.ค่าง												กินคอง เซอน่า และ ลูกไม้สุก

ตารางการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในป่าเดอ-เซกล่า(F2)

สัตว์/เดือน	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.
1.ช้างป่า	หากินเถาวัลย์										.....	
2.กระทิง	.....										เข้ามาหากิน	
3.หมีคน				หากินเซยพ่องบ่ง								
4.เสือ	เข้าไม่เป็นเวลา ขึ้นอยู่กับเหยื่อที่เข้ามาในป่านี้											
5.เก้งฟาน	ชอบอยู่บริเวณที่เป็นเดอเซอ-เวียเซอ											
6.หมูป่า				หากินลูกไม้								
7.ชะนี	อยู่เป็นประจำ											
8.ลิงกัง	อยู่เป็นประจำ											
9.ค่าง	อยู่เป็นประจำ											
10.เม่น	หากินเป็นประจำ											

ตารางการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในป่าวาผะดู-กล่า(F6)

สัตว์/เดือน	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
1.หมีคน	ผ่านมากินช่วงลูกพล่าสุก			เข้ามากินลูกไม้								
2.หมูป่า	เข้ามากินลูกไม้			เข้ามากินลูกไม้						เข้ามากินลูกไม้		
3.ค่าง				กินหน่อไม้								
4.เก้งฟ่าน										กินไพ้ซา		
5.กวางป่า	มากินลูกซ่าน											
6.กระทิง	กินพล่าซา			กินหน่อไม้								
7.ช้างป่า	กินลูกซ่าน			กินหน่อไม้								
8.เสือ	ตามหมู			ตามหมู								
9.เม่น	กินพล่า,ค้ง			กินซีซา								
10.แมวดาว							มากินไก่ กินนก					
11.อีเห็น							มากินไก่ กินนก					

ตารางการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในป่าเดอเบ-ไล่กล่า(F1)

สัตว์/เดือน	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
1.หมีคน		กินลูกฆู				กินซีไหล่ทะ		กินเซพ่องบุ่ง				
2.หมูป่า		กินลูกฆู /นอนโคลน								กินถุถีหมี่ซุย		
3.ค่าง/ชะนี			กินลูกสะเคอะเน่อ							กินลูก,ดอกจองโหว่		
4.เก้งฟ่าน	กินวองอั่ว											
5.กวางป่า	กินวองอั่ว											
6.กระทิง	กินวองอั่ว											
7.ช้างป่า	กินวองอั่ว						กินกะช่องชี่พุ					
8.เม่น	กินพลุมือ/กูบ่องไล่											
9.อีเห็น	อาศัย/ กินลูกฆู			กินลูกคาเซ่อ							กินซวยไถ่ที่	
10.นก			กินลูกสะเคอะเน่อ(นกเงือก)					กินอีไอ่	กินเซ่พ่องบุ่ง			
11.เลียงผา	กินยอดทีโหลดู										กินใบ/ยอดปะโฉ่ไ	
12.ไก่ฟ้า											กินเบ่อม่องจี่	
13.กระรอก			กินเปลือกต้นช่องทอง					กินลูกโฆ่พอง				

ภาพที่1 ป่าเดอเบ-ไล่กล่า ตัวอย่างแสดงกลุ่มสังคมป่าเดอเผ่อ

ภาพที่ 3 ป่าเวียเซกล่า ตัวแทนสังคมป่าเวียเผ่อ

าพที่ 2 ป่าวาเกลือ-กล่า ตัวแทนกลุ่มสังคมป่าวา-กล่า